

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

m t i b e l f ö l t a i h i r e k

1969. április 18.

bb 1. foglyul ejtette a lóp...

vid kz/ fné bh -cz

1969. április 178.

megkövesedett gímszarvas agancs került elő a kapos folyó medrének tisztítása közben a tőzegből döbrököz és kurd falu között. a szakemberek szerint tulajdonosát - egy különlegesen szép szarvasbikát - többszáz évvel ezelőtt ejtette foglyul a lóp. tizennyolcas águ, körülbelül kilenc kilós gyngyözékes agancsot viselt. a koronája rendkívül nagy, ami arra utal, hogy keleti és nyugati kereszteződésből származott. eszerint ez a szarvas-törzs nemcsak napjainkban, hanem évszázadokkal ezelőtt is létezett. a páratlan lelet az országos vadászati muzeumba kerül.
/mti/

--

bb 2. Ünnepi várnai zseni est az irodalmi színpadon

i fe/mm bh -cz

1969. április 18.

Ünnepi várnai zseni estet rendez április 14-én, csütörtökön este 7 órai kezdettel az irodalmi színpad. az est műsorában a koltónó több mint felévszázados lírai termésének legszébb és legjelentősebb versei hangzanak el. közreműködik Bánki Zsuzsa, Demján Éva, Kelen Dóra, Szentpál Mónika, Bodor Tibor és Egressy István, valamint Tusa Erzsébet zongoraművész. az esten részt vesznek a várnai zseni brigádok tagjai is./mti/

--

- 1 -

21¹⁰ /Dz

bb 3. gázoló motoros - két évi szabadságvesztés

1 bc/gg zs bh -cz

1969. április 18.

németh ferenc, 24 éves autószerelő, budapesti lakos egy este a XIX. kerületi ady endre utról vigyázatlanul kanyarodott motorkerékpárjával a hungária útra, s elütött egy asszonyt. a szerencsétlen asszony az elszenvedett sérülések következtében két hét múlva a kórházban meghalt.

a központi kerületi bíróság németh ferencet két évi szabadságvesztésre ítélte és két évre eltiltotta a gépjárművezetéstől./mtl/

--

bb 4. hírek a főváros életéből

1 gj/ tr zs bh -cz

1969. április 18.

továbbra is fűtenek az iskolákban

valamennyi budapesti oktatási és gyermekintézményben továbbra is fűtenek - jóllehet a ,, hivatalos,, fűtési idény véget ért. tekintettel a szokatlanul hideg időjárásra, az iskolákban, óvodákban, bölcsődékben alkalmazott fűtők szerződését két héttel, azaz május 1-ig meghosszabbították.

a fővárosi tüzelőelosztó hivatal tájékoztatása szerint a meghosszabbított fűtési idény a tüzelőanyag-ellátásban nem okoz gondot, mert jelenleg is 1.300 vagon szenet tárolnak a kvassai telepen és a csepeli szabadkikötőben, s a közeli napokban további 1.500 vagon érkezését várják.

folyt. köv./

2215/20

- 2 -

bb 4. /hírek... 1. folyt./ bh

kerületrendezési bizottság alakult a II. kerületben

a tanács végrehajtó bizottságának vezetői, továbbá építészmérnökök és más szakértők részvételével kerületrendezési bizottság alakult a II. kerületben. a testület feladata egyebek között, hogy minden nagyobb kerületi beruházásról, lakásépítkezésekről előzetes véleményt adjon, figyelemmel kísérje, hogy a tervezők és a kivitelezők gondoskodnak-e a szükséges járulékos és kapcsolódó beruházásokról, megfelelő színvonalon tesznek-e eleget, a városképi, az építészeti és a műszaki követelményeknek. a bizottság már a közeljövőben jónéhány beruházási programot vizsgál meg az említett szempontok alapján. a törökvesz ut, az ali utca és a ferenchegyi ut által határolt területen ugyanis több mint 300 lakásos mintatelep építését tervezik és az előkészületekből ítélve még az idén megkezdik a kivitelezést. ezen kívül a csatárka utca és a törökvesz ut környékén összesen 324 telek beépítését irányozták elő. a kavics utcai részen a beépítési terv szerint 241 - garázzsal ellátott - lakást építenek majd.

új divatszalon az I. kerületben

az I. kerületben, a batthyány utca 15 szám alatt ez év végén divatszalon és ruházati javító-szolgáltató fiókot nyitnak, ahol egyebek közt leányka- és női ruhát, függönyt, butorhuzatot készítenek és javítanak. a mézsáros utca 60/c alatti lottóház földszintjén a kézműipari vállalat textilruházati javító-szolgáltató részlege kap helyet.

új könyvtárfiókot kap angyalföld

a XIII. kerületben, a gogol utca 34 szám alatt új szabó ervin könyvtár fiókot nyitnak a több mint 400 négyzetméter alapterületű helyiségben körülbelül 20.000 kötet várja majd az olvasókat. a könyvtárban olvasótermet is berendeznek./mtl/

--

- 3 -

2220/20

bb 5. befejezték a népstadion állomás építését

i hb/se/um ie

1969. április 18.

elkészült a metro népstadion állomás, most már csak apróbb „kozmetikai”, munkálatok vannak hátra. az óriási csarnok mennyezetét zöld színű luxaflex borítja, a padló burkolata gránit, az oldalfalakat csiszolt siktósi mészkő fedi. elkészültek az üzemi terek is, csupán a biztosító berendezéseket kell felszerelni.

a baross téri állomáson a munkálatok a befejezéshez közelednek. a mélyállomás és a felszín alatti utaselosztó csarnok között hamarosan naphosszat jár a mozgólépcső, itt képzik ki ugyanis a mozgólépcső -kezelőket.

a deák téren a napokban látnak hozzá a felszín alatti utaselosztó térségtől az utca szintjéig nyúló mozgólépcső kialakításához. föléje tetszetős üvegbejárat épül.

a vonal alagutakban is jól halad a munka. mindkét sín-párt az alagutak teljes hosszában lefektették, most, ezekben a hetekben „szabályozzák”, be, majd betonágyba helyezik./mti/

bb 6. elsikasztotta a bevételt - két évi szabadságvesztés

i bc/gg/um zs cz

1969. április 18.

kosztka emil, 52 éves budapesti lakost egy termelő-szövetkezeti zöldségüzlet helyettes vezetője megbizta, hogy a kerepesi uti piacon a tsz ideiglenes elárúsióhelyén gyümölcsöt és zöldséget árúsitson. a bevétellel a megbízónál személyesen, illetve csekken kellett elszámolnia. kosztka azonban a kezeihez befolyt összegekkel nem számolt el, s a pénzt elköltötte.

a központi kerületi bíróság - figyelembe véve, hogy korábban többször megbüntették - jogerősen két évi szabadságvesztésre ítélte. /mti/

- 4 -

8. 18/um

de

bb 7. angolna halászat a balatonon

vid/kz/fné/um ká cz

1969. április 18.

beváltak a sió zsilipnél elhelyezett angolnafogó -csapdák, s ezzel megoldódott a balatonon az 1961-től telepített angolnák halászata. az „ügyes”, kigyóhalak mindeddig olyan eredményesen „bulyócskáltak”, a halászokkal, hogy sokan már azt tartották, megszöktek a balatonból. a sió foki csapdából az első napon 15 mázsa angolna került szárazra. nem ritka közöttük az egy méteres példány sem. eddig összesen 45 mázsa angolna került csapdába. körülbelül a felét osztrák cég vásárolta meg./mti/

bb 8. „hajduszoboszlói nyár - 1969.,,

vid/fm/um ká cz

1969. április 18.

elkészült a „hajduszoboszlói nyár - 1969.,, rendezvény-sorozat programja. június 28-án 29-én kerül sor a szövetkezeti dalostalálkozóra, amelyen tíz énekkar vesz részt. július 27-én idegenforgalmi napot tartanak: ekkor rendezik meg a fürdőbált, amelyen megválasztják „a hajduszoboszló szépét,, a rendezvény esti műsorral és tűzijátékkal zárul. augusztus 19-20-án aratóünnepet és aratóbált rendeznek. a keleti fő-csatorna partján kerül sor a megyei ifjúsági találkozóra. a szabadtéri színpadon a debreceni és a szolnoki színház társulata szerepel, és fellép hajduszoboszlón a mecsek táncegyüttes is. kiállítás nyílik szász endre grafikusművész, kamotsay istván szobrászművész, miskolczi lászló, félegyházi lászló és moldován istván festőművész alkotásaiból./mti/

bb 9. növényevő halak a szabolcsi tavakban

vid/um ká cz

1969. április 18.

az elmúlt napokban 60 mázsa növényevő busát helyezett ki a nyíregyházi alkotmány halászati szövetkezet a császárszállási víztárolóba és a nagykállói halastóba. utóbbiba rövidesen még 20 mázsa amurt is telepítenek. szabolcsban tavaly kísérleteztek először növényevő halak kihelyezésével, s igen jó tapasztalatokat szereztek. a két nyaras, 40 dekés busák őszre elérték a 2 kilós súlyt./mti/

8.30/um

de 9.12

- 5 -

bb 10. szovjet vendégek látogatása a bnv területén

t jf/se/um hk

1969. április 18.

e. p. pitovranov a szovjetunió össz-szövetségi kereskedelmi kamarájának első elnökhelyettese és sz.p. ljubimov a kamara nemzetközi főosztályának vezetője pénteken a hungexpo külkereskedelmi vásár és propaganda irodát kereste fel a városligetben. a vendégeket kristóf lászló a hungexpo vezérigazgatóhelyettese és dr. vitéz andrás a bnv igazgatója fogadta. a szovjet vendégek és a hungexpo jelenlévő vezetői tárgyalásokat folytattak a szovjet vállalatoknak a bnv-n való részvételéről. megvitatták a két ország közötti kereskedelmi propaganda fejlesztésének lehetőségeit is, s ezután megtekintették a bnv mszaki előkészületeit, és tájékoztak a lehetőségekről./mti/

--

bb 11. a lottó e heti nyerőszámai

se/um

1969. április 18.

a sportfogadási és lottóigazgatóság tájékoztatása szerint faddon a béri balogh ádám művelődési házban megtartott lottósorsoláson a 16. játékhetén a következő számokat húzták ki:

24, 58, 63, 76, 87 . /mti/

--

de 11.45

- 6 -

bb 12. jubileumi kiállítások félszázad legszebb szerzeményeiből - sajtótájékoztató a kelet-ázsiai művészeti múzeumban

t ol/mm/um hk

1969. április 18.

a hopp ferenc kelet-ázsiai művészeti múzeum fennállásának 50. évfordulójához érkezik a napokban. ez alkalmából egy-egy gazdag, új állandó kiállítást nyitnak a népköztársaság útja 103 szám alatti főépületben és a gorkij fasor 12. szám alatti kina múzeumban. a kiállításokat horváth tibor, a múzeum főigazgatója pénteken mutatta be a sajtó munkatársainak.

a közoktatásügyi népbiztosság művészeti és múzeumi direktóriuma 1919 április 22-én adta ki határozatát a kelet-ázsiai művészeti múzeum felállítására. ennek alapját hopp ferenc gazdag gyűjteménye szolgáltatta.

a múzeum nagyon sokat köszönhetett az ajándékozónak és a hagyományozóknak, és különösen azoknak a baráti államoknak amelyek az utóbbi 15 esztendőben nagy értékű és nem egy esetben megismételt ajándékokkal gyarapították gyűjteményét. nekik köszönhető, hogy a kiállításokon a jelenkori művészetet is be tudják mutatni.

szinte egész kelet-ázsia művészetét felölelik az április 22-én nyíló jubileumi kiállítások az időszámítás előtti 1500-as évektől, napjainkig.

a kiállításra a kert is újrarendezetten várja a látogatókat és sikerült restauráltatni hopp ferenc kínai pavilonját is./mti/

--

bb 13. kgst szakértők munkaértekezlete balatonalmádiban

vid/um ká hk

1969. április 18.

a kgst földtani állandó bizottsága a bauxit prognózissal foglalkozó tudományos munka irányítását és koordinálását a balatonalmádiban székelő bauxitkutató vállalatra bízta. e témakörben hétfőtől péntekig balatonalmádiban tartották meg az első szakértői értekezletet./mti/

--
- 7 -

11.45/e

de 12.10

bb 14. elhunyt zádor jeno, a munkásmozgalom régi harcosa

k fe/mm/um hk

1969. április 18.

elhunyt zádor jeno, a szocialista hazáért érdemrend kitüntettje, aki 1922 óta volt tagja a pártnak. bucsuztatása április 22-én kedden 2 órakor lesz a rákoskereszturi új köztemetőben. /mti/

--

bb 15. 60 külföldi tudós vesz részt a „kibernetika a közlekedésben,, című konferencián

t hbj/se/um hk

1969. április 18.

pénteken dr. turányi istván egyetemi tanár sajtótájékoztatón bejelentette, hogy a közlekedéstudományi egyesület - a magyar tudományos akadémia közlekedéstudományi bizottságának közreműködésével - április 22-24 között rendezi meg a „kibernetika a közlekedésben,, konferenciáját. a tanácskozás iránt mind a hazai, mind a külföldi szakemberek körében rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul meg, annál is inkább, mert a magyar tudományos eredmények nemzetközi viszonylatban is igen figyelemreméltók. bolgár, csehszlovák, lengyel, ndk-beli, szovjet, angol, francia, holland, nszk-beli, osztrák kibernetikusok, összesen 60 külföldi tudós is bekapcsolódik a konferencia munkájába. a közlekedéstudományi egyesület első alkalommal 10 évvel ezelőtt 1959 márciusában rendezte meg az első ilyen jellegű tanácskozást, a másodikra 1964 áprilisában került sor és most a harmadik konferencia megjelöli a kibernetikai oktatás jövőjét és a kibernetika gyakorlati felhasználásának lehetőségeit. /mti/

--

bb 16. ,, a vörös hadsereg munkásezredei,,

k fe/mm/um hk

1969. április 18.

címmel a hadtörténelmi intézet és muzeum a magyar tanácskőztársaság 50. évfordulója alkalmából előadást rendez április 20-án vasárnap délelőtt 11 órakor az 1. kerület toth árpád sétány 40. szám alatti előadóteremben. /mti/

--

- 8 -

11.50/e

le 12¹⁰ A

bb 17. halálos közlekedési balesetek

i fe/mm/um hk

1969. április 18.

az elmúlt 24 órában ismét három ember vesztette életét közlekedési baleset miatt. adony és ercsi közötti úton svehlik lászló 31 éves kőműves személygépkocsijával áttörte az ut-széli korlátot és járműjével egy mély árokba zuhant. a szerencsétlenségnél felesége svehlik lászlóné 24 éves postai tisztviselő életét vesztette, s a személygépkocsi vezetője is súlyosan megsérült.

nemetz béla 36 éves esztergályos a szilágyi erzsébet fasorban féktávolságon belül lépett egy 56-os jelzésű villamos elé, amely a férfit halálra gázolta.

fánczi györgy 50 éves fűtő a xiv. kerületben a csömöri úton egy 44-es jelzésű villamos elé esett, amely a szerencsétlen embert magával sodorta és halálra gázolta. /mti/

--

bb 18. tíz napos határidő rövidítés - 9000 tonna vas

vid/um ká

1969. április 18.

a dunai vasmű 1. sz. nagykohójának átépítését eredetileg hatvan napra tervezték. pénteken - a brigádvállalások alapján - a dunai vasmű és a kohászati gyárépítő vállalat irányító műszaki vezetői szocialista szerződésben ígéretet tettek arra, hogy az átépítés tervezett idejét tíz nappal megrövidítik. a nagy kohót a leállításától számított ötvenedik napon ismét begyújtják. a határidő rövidítésével a vasmű terven felül kilencezer tonna nyersvasat ,,nyer,, . /mti/

--

- 9 -

12.25/e

le 12³⁰ A

bb 19. megkezdődött a győri házgyárban készült lakó-
épületek szerelése *Sopronban*

vid/um ká

1969. április 18.

uj szakaszához érkezett sopronban a lakásépítkezés.
három év alatt nem kevesebb mint ezer lakást építenek a győri
házgyár termékeiből.

az új lakótelep a kőfaragó téren épül. első lépésként
kilenc épület fogadószintjét készítik el, amelyre a
házgyár termékeit „felrakják”. Pénteken a győri házgyár-
ból megérkeztek az első szállítmányok és megkezdődött
az első lakóépület összeszerelése. az ezer lakásból száz-
kilencvenhatot még az idén átadnak. /mti/

--

bb 20. a műszaki fejlesztés az együttműködés eredményeit
tükrözi a kohó-és gépipar kiállítása - sajtótájékoztató
a kgm vásári felkészüléséről

t kf/kf/um hk

1969. április 18.

ezuttal is a kohó-és gépipar a bnv legnagyobb kiállító-
ja ; csaknem 24 000 négyzetméter fedett és szabad területen
106 kgm vállalat, valamint 14 tanácsi és más tárcához tartozó
vállalat, továbbá 19 kisipari szövetkezet sorakoztatja fel
mintegy 2 400 termékét - köztük többszáz újdonságát - jelen-
tette be pénteken a kohó-és gépipari minisztériumban tartott
sajtótájékoztatón dr. szabó tibor kereskedelmi főosztályvezető
helyettes.

a vásári előkészületekről elmondotta, hogy a petőfi
csarnokhoz 500 négyzetméteres pavilont építettek. vele
szemben a vásáron évek óta nem szerepelt felvonó és hajtómű-
gyár kapott 350 négyzetméteres pavilont. a jelzésekből úgy
tűnik, hogy a kohászat és a gépipar 15 szakkiállítása a
korábbinál jobban tükrözi a műszaki fejlesztés eredményeit,
s azt, hogy az értékesítés egyre inkább a műszaki
kapcsolatokon keresztül érvényesül. a kiállításon szemlél-
tetően mutatják be azokat az ágazatokat, amelyek elsősorban
az exportban, a külföldi kapcsolatokban érdekeltek, ismertetik
a termelési együttműködések eredményeit, s természetesen a
belföldi ellátásra gyártó ágazatok fejlődését, eredményeit.
is. ki fog tűnni például az, hogy a bnv alapvetően a külföldi
értékesítés eszköze, de - mert többszer hazai látogatóra szá-
mitanak - bemutatják a közönséget érdeklő termékeket,
újdonságokat is.
/ folyt. köv. /

- 10 -

12.45/e

Ab 14.2

bb 20. /a műszaki fejlesztés... folyt./

a kgm vállalatok 15 szakosztott kiállításán fontos
helyet foglal el egyebek között a híradástechnikai ipar,
a műszeripar, a közlekedési eszközök gyártó ipar.
a finomechanikai vállalat bemutatja például a szovjet-magyar
koprodukción kutatás, fejlesztés, eredményeit, a druzsba
szélessávú mikrohullámu gerinchálózat berendezéseit.
a híradástechnikai ipari kutató intézet az elektronika
csaknem minden területén használható integrált áramkörök-
kel jelentkezik. az orion új tv családjának első típusait,
a victoria és a victoria super készüléket, a videoton pedig
korszerű rádiót, a módosított olimpia televízióját mutatja be.

az ikans az osztrák kooperációban készült városi és
távolsági autóbusz korszerű típusait állítja ki, a vörös
csillag traktorgyár az ugyanígy készült összerékhajtású
dutra-steyr traktort, a győri magyar vagon-és gépgyár
pedig a rába-mann motoros, különleges szállító járműveit mutatja
be.

nemcsak a szakemberek, hanem a háziasszonyoknak is sok
újdonságot, látnivalót nyújtanak majd a kgm szakkiállí-
tásai. a vbkm elekthermax gyára a nyugat-német konstrukció
alapján készült új tüzhelycsaláddal, a lampart zim modern
vonalu gáztüzhellyel jelentkezik s bemutatják a formatervezett
salgotherm gázkonvektort, valamint a fég fűtővizmelegítő-
jét. kiállítanak az 5 000 kalóriás gázra készített külön-
leges gázedényeket. /mti/

--

bb 21. nagytakarítás a diósgyőri kohászatban

vid/um ká hk

1969. április 18.

a lenin kohászati művekben megkezdődött az ugynevezett
tavaszi nagytakarítás. az üzemekben hozzáláttak a felesle-
ges tárgyak, anyagok eltakarításához, a hulladékfértmek
összegyűjtéséhez. a gyáregységeket, munkahelyeket külön
erre a célra alakított bizottság vizsgálja meg, s
állapítja meg az üzemek tisztasági sorrendjét. a tisztaság,
illetve hulladékgyűjtési verseny legjobbjai jutalmat kapnak. /mti/

- 11 -

13.25/e

Ab 14.2

bb 22. a tbc intézetek egy részének más célra történő felhasználásáról döntött a szabolics megyei tanács vb.

vid/um ká hk

1969. április 18.

a tbc intézetek egy részének más, ugyancsak egészségügyi célokra történő felhasználásáról határozott pénteki ülésen a szabolics-szatmár megyei tanács végrehajtó bizottsága. mindezt az tette lehetővé, hogy az elmúlt évtizedekben a tbc felkutatásában, gyógyításában, megelőzésében olyan eredményeket értek el, amelyek országosan is kiemelkedtek. a statisztikák szerint szabolicsban a lakosság számához viszonyítva az országos átlagnál is kevesebb a nyilvántartott tbc-s betegek száma. az intézeti ágyaknak több mint egynegyed-részt már most sem tbc-s, hanem más, elősorban a tüdővel összefüggő betegségekben szenvedők foglalják el. a határozat szerint az elkövetkező években - a feltételek megteremtésétől függően - három kisebb tbc intézményt hasznosítanak egyéb egészségügyi vagy szociális célokra./mti/

--

bb 23. 550 ezer dolláros üzletkötés a tripoli vásáron

i sz/um ie cz hk

1969. április 18.

hazaérkezett Libiából domé imre, a tripoli vásár magyar pavilonjának igazgatója, aki a vásár üzletkötéseiről a következő tájékoztatást adta: a magyar árucikkek, berendezések minden eddiginél nagyobb sikert arattak a közel-kelet egyik legrangosabb vásárán. az üzletkötések összege a tavalyinak kétszerese, több mint 550 ezer dollár. a résztvevő 11 magyar vállalt közül a terimpex 240 ezer dollár értékű szerződést kötött a különböző libiai partnerekkel élőállat és hús szállítására. a ferrunion 55 ezer dollár értékben fémablakokat adott el. a hungarotex különféle méterárúkat értékesített, a megürt pedig 25 ezer dollárért 3 luxuskivitelű autóbusz karosszériáját szállítja majd a vásáron kötött szerződés alapján.

a vásár után tovább folynak az élénk üzleti tárgyalások. a libiai üzletemberek a nikex-től most utólag hidroglobust rendeltek és ezt rövidesen kipróbátásra felszerelik. szó van róla, hogy a libiai vízellátási gondokat a későbbiekben részben magyar hidroglobusokkal oldják meg./mti/

--

- 12 -

13.30/e

14

bb 24. a kék fény tv-adás és a lakosság segítségével veszélyes bűnöző került rendőrkézre

t fe /fné/um hk

1969. április 18.

a tv- kék fény című műsorának és a lakosság segítségével került rendőrkézre görög sándor 36 éves, xv. kerület tompa utca 109. szám alatti lakos, aki már ezideig hatvan hónapot töltött börtönben: lopásért, csalásért és rablásért már öt esetben volt büntetve.

a csütörtök esti tv-adásban elhangzott felhívás a nyomozás elősegítésére, sikerrel járt: 18 bejelentés érkezett a budapesti rendőrfőkapitánysághoz. ezek közül az egyik arról tájékoztatta az illetékeseket, hogy a képernyőn bemutatott fényképhez hasonló személy a metropol szálló környékén tartózkodik. a nyomozók a megjelölt helyen elfogták a hónapok óta bujkáló bűnözőt, aki ellen a rendőrség a bíróság kérésére 1968 szeptemberében országos körözést adott ki. görög ellen ugyanis bírósági eljárás volt folyamatban három rendbeli lopás büntetése miatt, de a tárgyalás előtt megszökött.

a „nyilvános,, tv-nyomozás eredményeként ötven perc alatt kézrekerült a bűnöző, akit a rendőrség őrizetbe vett és átkísért a bírósághoz./mti/

--

bb 25. időjárásjelentés

um

1969. április 18.

a meteorológia intézet jelenti 1969. április 18-án, 13 órakor:

sokfelé éjszakai fagy

skandinávián és közép Európán át továbbra is hideg, sarkvidéki eredetű levegő áramlik dél felé. hatására a balti tenger térségében, az alpok és kárpátok környékén szórványos hózáporok, a hideg levegő és a délkeleteurópa fölött elhelyezkedő melegebb nedves levegő keveredésének területén, a balkán félszigeten, kiterjedt esőzések vannak. stockholm berlin, budapest, athén vonalában mintegy 1000-1500 kilométer széles sávban a hőmérséklet általában 3-7, közép európa nagy részén 7-12 fokkal alatta van az elmúlt évek átlagának. az évszaknak megfelelő, enyhe, tavaszi időjárás csak a szovjetunió európai területének északkeleti felén és az ibériai félszigeten van.
/ folyt. köv./

- 13 -

13.35/e

14

bb 25./időjárásjelentés folyt / um

házánk fölött csütörtökön erős, helyenként viharos széllel felhőátvonulásokkal, főként a dunántúlon és az északi megyékben futó esőkkel, hózáporokkal folytatódott a hideg, sarkvidéki levegő áramlása dél felé. debrecenből és nagykanizsáról zivart is jelentettek. a lehullott csapadék mennyisége azonban sehol sem haladta meg az 5-10 millimétert. a hőmérséklet napközben a huzamosabb napsütés ellenére általában 8-13, északkeleten ahol a napsütés 4 óra alatt maradt, csak 6-8 fokig emelkedett. a mára virradó éjszaka rendkívül hideg volt. a hánali órákban általában plusz 1, mínusz 3, az északi hegyvidék térségében helyenként mínusz 3, mínusz 5 fokig hült le a levegő. ma délelőtt felhőátvonulások voltak. 11 órakor általában 7-9, szombathelyen, ahol záporosó volt, csak 4 fokot mértek. budapesten szerdán a hőmérséklet napi középértéke 6,9 fok volt, 5,1 fokkal alacsonyabb mint a sok évi átlag. ma 12 órakor a hőmérséklet budapesten 8 fok, a tengerszintre átszámított légnymás 757 milliméter, alig változik.

várható időjárás szombat estig: felhőátvonulások, szórva-nyosan előforduló futó esővel, hózáporral. időnként erős északi szél. az évszakhoz képest a szokatlanul hideg idő tovább tart. várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet plusz 1, mínusz 4, legmagasabb nappali hőmérséklet szombaton 10 fok körül.

a \ duna vizzálása budapestnél 325 cm. /mti/

--

bb 27. nemes dezső látogatása a zrinyi miklós katonai akadémián

t fe/mm/um hk

1969. április 18.

nemes dezső, az mszmp politikai bizottságának tagja pénteken a zrinyi miklós katonai akadémiára látogatott. a vendéget borbás máté vezérőrnagy, az akadémia parancsnoka és kerekes imre ezredes, a pártbizottság titkára üdvözölte, s tájékoztatta az akadémia oktató-nevelő munkájáról. ezt követően a vendéglátók társaságában megtekintette az akadémia szaktantermeit és kabinetjeit. nemes dezső a délutáni órákban találkozott a katonai akadémia oktatóival és hallgatóival és az időszűri bel-és külpolitikai kérdésekről tájékoztatta őket./mti/

--

14 -

13.40-um

ll

14.30-Dny

bb 26. sajtótájékoztató az v. dunaujvárosi ifjúsági napokról
t ol/mm/um hk 1969. április 18.

az v. dunaujvárosi ifjúsági napok előkészületeiről, programjáról gadó józsef városi kisz titkár pénteken a magyar sajtó házában tájékoztatta az újságírókat.

elmondotta többek között, hogy az április 23-tól május 10-ig tartó eseménysorozatra csaknem 6000 kisz-tag, továbbá több mint 5 ezer uttörő és kisdobos részvételére számítanak. április 23-án a kisz szerveztek és az uttörő-csapatok életét bemutató fotókiállítás nyílik a vasmű művelődési házában, majd - a napkiemelkedő eseményeként - a gyarmati ifjúság napja és a v. din alkalmából demonstratív politikai nagygyűlést hívnak össze a bartók béla művelődési központban, ahol ribánszki róbert, a kisz központi bizottság titkára mond beszédet. ezután, egy matróz és a többiek,, címmel a magyar néphadsereg vörös csillag érdemrenddel kitüntetett művészegyüttese ad ünnepi műsort.

akisz-esek április 25-én rendezik a papíripari vállalat kisz-vezetőinek országos tanácskozását; halló fiúk, halló lányok címmel antal imre vezetésével vitatkoznak az egyén és a közösség viszonyáról, 28-án összeül a szocialista brigádszervezők akadémiaja, 30-án ifjúsági nagyülésen, majd fátylós békefelvonuláson vesznek részt. az ifjúság szolidaritását és egységes békeakarátát demonstrálják majd a május elsejei ünnepi felvonuláson is. május 4-én tartják az ifjúsági klubok és 8-án az ifjúsági brigádok vezetőinek megyei tanácskozását, megrendezik az ifjúságdisták megyei szemléjét.

az ünnepi napok bőven nyújtanak szórakoztató és sport-programot is. ezek között lesznek a színházi előadások, a kisz kupáért vívott üzemi spartakiád mérkőzései, az ifjúsági társasátáncverseny, az április 30-ra tervezett utcabál, a május 3-i tánczenei fesztivál, és az azt záró galaest, valamint a 4-1 teenager vasárnap és az okisz labor május 7-1 ,, ki van az álarc mögött,, című zenés vidám divatbemutatója, amelyen fellép koncz zsuzsa, kazal lászló és kabos lászló is. a dunaujvárosi urh amatőr rádiósok április 23 és május 10-e között diplomaszerező napokat rendeznek.

a v. dunaujvárosi ifjúsági napok május 10-én a béke hónap meghirdetésével, a jutalom és a díjak ünnepélyes kiosztásával valamint lampionos felvonulásokkal zárulnak./mti/

--

- 15 -

14.10/e

ll

bb 28. magyar-szovjet laborvegyszer kiállítás

t sb/se/um hk

1969. április 18.

a budapesti műszaki egyetem központi épületének aulájában pénteken megnyílt a magyar-szovjet külkereskedelmi és gyártó vállalatok közös labor-vegyszer kiállítása. magyar részről hoffmann miksa, a medimpex vezérigazgató helyettese szovjet részről a. k. zsicskin szovjet vegyipari miniszter-helyettes, a magyar-szovjet vegyipari gazdasági s műszaki-tudományos együttműködési állandó munkacsoport budapesti ülésére érkezett szovjet delegáció vezetője méltatta a bemutatót.

a kiállításon mintegy 350 magyar és csaknem 400 szovjet finom vegyszert mutatnak be, azokat a termékeket, amelyeket kölcsönösen exportra ajánlanak. a szovjetunió és magyarország valamint a többi szocialista ország kapcsolatainak fejlődésével az utóbbi években sor került a finomvegyszeripari termelés szakosításra is. ez tette lehetővé, hogy magyarország a tőkés államoktól beszerzett laborvegyszer importot két év alatt 500.000-ról 300.000 dollárra csökkentse. a szocialista országoktól kapott mintegy 600.000 rubel értékű finom vegyszernek a felét a szovjetunió szállítja. a kiállításon bemutatott számos újabb termék s a további választék bővítés és a szakosítás fejlesztése pedig módot nyújt arra, hogy az idei 2,1 milliőről 1975-ig másfélszeresére, tehát 3,5 millió rubelre növeljük a szovjetunióknak szállított magyar finom vegyszer volumenét, s ugyanakkor a jelentegi 400.000 helyett, csaknem 1 millió rubel értékű szovjet laborvegyszert kapjon a magyar ipar és mezőgazdaság.

a kiállítást április 29-ig tekinthetik meg az érdeklődők - vasárnap kivételével - naponta délelőtti 11 órától délután 6 óráig az egyetem aulájában. /mti/

bb 30. bolgár vendégek baranyában

vid/um ká hk

1969. április 18.

a hazánkban tartózkodó jordan ivanov katrandzsiev, a bolgár kommunista párt kb tagja, a bolgár antifasiszta harcosok bizottságának vezetőségi tagja, és vera nikolova gramovszka, gábor istvánnak, a magyar partizánszövetség főtitkárának társaságában csütörtökön és pénteken baranyába látogatott. felkeresték a pécsi porcelángyárat, megtekintették, a város nevezetességeit. harkányban a bolgár hősi temetőben koszorút helyeztek el az emlékműnél. a bolgár vendégek síklóson a várban megnézték a bolgár hadtörténelmi kiállítást, majd a magyar-bolgár testvériség termelőszövetkezetnél tettek baráti látogatást. /mti/

14.30/um

14.30/um

bb. 29. budapesti tájékoztató a prágai kovo két évtizedes munkájáról a magyar ipari és külkereskedelmi vállalatokkal kialakult együttműködéséről

t szz/mm/e hk

1969. április 18.

a magyar szakemberek körében jólismertek az aritma, chirona, krizik, labora, metra, tesla, regula márkájú termékek, amelyeket a csehszlovák gépipar gyártmányai közül a prágai kovo külkereskedelmi vállalat szállít magyarországra. a magyar vállalatokkal szoros kereskedelmi kapcsolatban álló kovo vállalat most ünnepli alakulásának 20. évfordulóját és ebből az alkalomból ott kocour, a kovo vezérigazgatója pénteken budapesten a csehszlovák nagykövetség kereskedelmi osztályán sajtókonferenciát tartott. a tájékoztatót józsef buzek kereskedelmi tanácsos nyitotta meg.

a kovo megalakulásakor összefogta a csehszlovák gépexport egészét és belőle vált ki a későbbiekben számos szakosított vállalat. a kovo 1949-ben 61 országba, 1959-ben 69 országba szállította és ebben az évben már 118 országba juttatja el a csehszlovák gépipar 170 000 munkásának, műszaki dolgozójának produktumait. megalapítása óta forgalmát megköltszerezte, exportjának értéke tavaly több mint százmillió dollárt képviselt és 175 millió dollár értékű árut importált.

a kovo eredményesen vett részt a magyar-csehszlovák áru-csereforgalom egy részének lebonyolításában, ipari-műszaki kooperációk kezdeményezésében, lebonyolításában. a magyar vállalatokkal 1968-ban csaknem 36 millió rubel értékű forgalmat bonyolított le. szállított magyarországra iroda- és nyomdatechnikai berendezéseket, orvosi műszereket, kórházi felszereléseket, automatikákat, elektromos és elektronikus mérőműszereket. e gyártmány-csoportok sok termékének vásárlója is: az orion és videoton tévékészülékek legnagyobb vevője, ezenkívül importál rádiókészülékeket, autórádiókat, ipari televíziókat, tv-stúdió műszereket, s ugyanakkor a kovo szállítja magyarországra a tesla-gyár jólismert magnetonfonjait, tranzisztoros rádióit.

a kovo vezetői a tájékoztató végén azt is közölték, hogy jelenlegi magyarországi tartózkodásukat felhasználják arra, hogy újabb kooperációs lehetőségeket kutassanak fel, tekintettel arra, hogy még sok termékénél fennáll a párhuzamos gyártás és szükségesnek bizonyul további szakosítás, munkamegosztás, tárgyaltak többek között a beloiannisz gyár és az egyesült izó vezetőivel. /mti/

14.35/e

14.35/e

bb 31. a lapkiadó vállalat

1 ol/mm/um hk

1969. április 18.

közl, hogy a rádió-és televízió ujság májusra ígért terjedelm-növelésére - váratlan műszaki akadályok miatt - csak később kerülhet sor./mti/

--

bb 32. magyar-lengyel építőipari-gépgyártási kooperációról tárgyalnak - a varsói polimex külkereskedelmi vállalat sajtó-tájékoztatója

t jf/mm/um hk

1969. április 18.

pénteken a lengyel kultúra helyiségében Jan Lipski igazgató sajtótájékoztatót jelentette be, hogy a varsói polimex külkereskedelmi vállalat április 21-30 között építőipari-és utépitőgép kiállítást rendez budapesten, az etele ut és a tétényi ut sarkán levő területen. a bemutatásra elhozzák a több mint 50 ezer munkást és 5 ezer mérnököt, valamint technikust foglalkoztató lengyel építőipari-és utépitőgép gyártás legsikerültebb típusait. ezeket a berendezéseket a lengyel szakemberek világ-színvonalra fejlesztették. a baráti ország iparának fejlettségét jelzi, hogy a kgst által tipizált 79 gépminta közül 45 gyártási jogát a lengyel ipar kapta meg. számos berendezésüket a blokk-elv felhasználásával állítják elő, ami a gyakorlatban azt jelenti, hogy egy típuson belül több fajta változatot is ki lehet alakítani.

a lengyel üzemek évente 20-30 újabb gépet bocsátanak a kereskedelem rendelkezésére. gyakran használnak fel külföldi licenzeket. így például igen sok gépükben alkalmazzák a henschel és leyland tervek alapján lengyel országban gyártott motorokat. angol licenz alapján készítik az építőipari kotrógépet, ezenkívül fűhengereket, valamint hidraulikus gépstermeket is gyártanak a külföldi tervek alapján. az angol jones céggel kooperálva külföldi megrendelésre is szállítják a hernyótalpas darukat és az autóra szerelt betonkeverőket. a magyar és a lengyel gépipari szakemberek tárgyalásokat folytatnak a kooperációs gyártás lehetőségeiről; 10 tonna teherbírású darut akarnak közös munkával kifejleszteni./mti/

--

15. 10/u

-18-

1800/10

1930/10

bb. 34. gyulán megkezdte tanácskozását a magyarországi románok demokratikus szövetségének 3. kongresszusa

mm/vid/e ká hk

1969. április 18.

a magyarországi románok demokratikus szövetségének 3. kongresszusa pénteken gyulán a városi tanács kistermében megkezdte tanácskozását. a hazánkban élő román lakosok képviselőiben 108 küldött érkezett a városba. a díszelnökségben helyet foglalt többek között barati józsef, a hazafias népfront országos tanácsának titkára, dr. kővágó lászló, a művelődésügyi minisztérium nemzetiségi osztályának vezetője, szilágyi péter, a magyarországi románok demokratikus szövetségének főtitkára, a párt, a tanács, a tömegszervezetek és a társ-szövetségek számos képviselője.

a 3. kongresszus résztvevőit banadics márton, a hazafias népfront gyulai városi bizottságának elnöke köszöntötte, majd márk lászló elnöki megnyitója után szilágyi péter, a magyarországi románok demokratikus szövetségének főtitkára tartott beszámolót a szövetség elmúlt négy évi munkájáról és további feladatokról.

a román dolgozók 3. kongresszusa a magyarországi románok demokratikus szövetsége fennállásának 20. évfordulóján ült össze. a jubileumi tanácskozás beszámolójából kitűnt, hogy a szövetség különösen a nemzeti kultúra ápolásában az anyanyelv oktatásában, a népszokások, hagyományok megőrzésében ért el ki-magasló eredményeket. a népek barátsága jegyében az elmúlt négy év alatt csaknem 100 műsoros estet rendeztek. a tavaszi béke hónap idején rendszeresen tartanak nemzetiségi esteket, baráti találkozókat, amelyeken együtt ünnepelnek a hazánkban élő német, szlovák és szerb anyanyelvű lakosokkal.

a beszámoló után a szövetség működési alapszabály-tervezetét mészáros györgy, a foaia noastra főszerkesztője terjesztette elő. a magyarországi románok 3. kongresszusa szombaton folytatja munkáját. /mti/

--
- 19 -

15. 15/e

1800/10

bb. 33. norvég kulturális küldöttség budapestén

mm/e hk

1969. április 18.

csütörtökön este norvég kulturális delegáció érkezett budapestre dr. eric colban, a norvég külügyminisztérium kulturális főosztályának igazgatója vezetésével. a küldöttség tárgyalásokat folytat az 1970-71. évre szóló kulturális csereprogram megkötéséről. a tárgyalások a kulturális kapcsolatok intézetében pénteken kezdődtek meg. /mti/

bb. 35. „törzsgárda”, -jelvényt alapított pécs tanácsának végrehajtó bizottsága

vid/kz/e ká hk

1969. április 18.

„törzsgárda”, -jelvényt alapított pénteki ülésén pécs tanácsának végrehajtó bizottsága a tanácsi dolgozók fokozottabb erkölcsi és anyagi megbecsülésére, hivatástudatuk növelésére. a jelvény adományozására 1969-től minden év május elsején kerül sor. a szolgálati idő figyelembevételével arany-, ezüst-, illetve bronz-fokozatot kapnak, akik husz-, tizenöt-, vagy tíz évet töltöttek folyamatos munkaviszonyban. a jelvény ezenkívül jelentős jubileum alkalmával is adományozható, mint például 25 és 40 éves közszolgálati tevékenység. a kitüntetés a fokozatnak megfelelően 2 000, 1 500, illetve 1 000 forint pénzjutalommal jár. /mti/

a szerkesztőségek figyelmébe!

a mai bb 2. sz. hírünk / Ünnepi vármai zseni est /
1. bekezd. 1. sorában a z

Ünnepi est dátuma helyesen: április 24.

15.17/um

- 20 -

12^ono
1933 Dm

bb 36. az első spárga -szállítmány

vid/kz ká bh hk

1969. április 18.

tiznapos késéssel megérkezett az első meg csak néhány mázsás spárga-szállítmány a napfényes dél-bácska ültetvényeiről. a mék kcskeméti telepére a következő napokban azonban már vagonszámra szállítják a friss főzeléknövényt a termelők. a telepen feldolgozzák, kötegelik a hófehér csöveket. a legtöbb árut az idén is a bács megyei spárgatermelőktől várják, de ide érkezik a környező megyék ültetvényeinek termése is. összesen 50 vagon áruval számolnak. a zömét exportálják. az első szállítmányt az nszk-ba továbbítják. ezenkívül 10 országba jutnak el a márkázott spárgakötegek. a hazai piac meg mindig keveset igényel. a vitamindus gazdag főzeléknövényből, pedig husz féle recept szerint készíthető el. /mti/

bb 37. husz éves a veszprémi vegyipari egyetem

vid/kz ká bh hk

1969. április 18.

pénteken fennállásának 20. évfordulóját ünnepelte a veszprémi vegyipari egyetem. az ünnepségen meskó gábor egyetemi docens méltatta az elmúlt husz év eredményeit. ezt követően egésznapos kulturális és sport műsor szórakoztatta az egyetem hallgatóit és tanárait. a jubileum alkalmából a vegyész-művek jelölt-klubja tiszteletbeli tagjává választotta veszprém megye legnagyobb ipari üzemének - a péti nitrogénművek és az ajkai alumíniumkohó -igazgatóját. /mti/

- 21 -

15.38 bh 4c 1/25

1933 Dm

bb 38. rendelet a mezőéri járulékról

1 fj/jf bh hk

1969. április 18.

a magyar közlöny pénteki számában megjelent a pénzügyminiszter, valamint a mezőgazdasági és élelmezésügyi miniszter együttes rendelete a mezőéri járulék megállapításáról, kivetéséről és beszedéséről. a rendelet kimondja, hogy a járulék fizetési kötelezettségét az év első napján fennálló állapot szerint kell megállapítani. a földterület használatában évközben bekövetkezett változás esetén - kivéve, ha a változás olyan időpontban történik, amikor az állami, szövetkezeti szerv részéről a bérbeadás, háztáji és illetményföld juttatás az adóévben a földterület teljes értékű használatát biztosítja - a megállapított járulékot helyesbíteni nem lehet. a járulék fizetésére kell kötelezni a községi mezőőrök által őrzött állami vagy szövetkezeti tulajdonban levő földterület egyéni használóját is. a rendelet, amely már hatályba lépett, kimondja azt is, hogy a mezőéri járulékot évenként május 30-ig kell kivetni./mti/

bb 39 megkezdődött a repülőgépes növényvédelem szezója

1 fj/jf/ bh hk

1969. április 18.

a mezőgazdasági repülőgépflootta április második felében hozzálátott a vegyszerek kiszórásához. a repülőgépek eddig többnyire csak műtrágyát vettek fel, az elkövetkező hetekben azonban a növényi kártevők megfékezése lesz a fő feladat. a munka zömét áprilisban és májusban végzik el, ekkor több mint 200 ezer holdra szórják ki a különféle vegyszereket. a mezőgazdasági repülőgép flottának 253 ezer hold gabona vegyszeres gyomirtására és 180 ezer hold permetezésére van megrendelése. ezenkívül még hozzávetőleg 85 ezer holdas területen poralakban hintik szét a vegyszereket.

az idén legalább 13 ezer órát tartózkodnak majd a gépek a levegőben. az elmúlt napok viharos, szeles időjárása azonban egyelőre nem kedvez a légi növényvédelemnek./mti/

15.45 bh kc 1821
1969. Dm

- 22 -

bb 40 . súlyos közlekedési baleset

hk bh

1969. április 18.

pénteken délelőtt a vi. kerületi népköztársaság utja és bajcsy-zsilinszky utca torkolatánál egy személygépkocsi műszaki hiba következtében elütött öt személyt, akik közül dr. murányi lászló 41 éves orvos, nagy istván 35 éves főgépész budapesti lakos súlyos, három személy könnyű sérülést szenvedett. a súlyosan sérülteket, és egy könnyebben megsérült gyalogost a mentők kórházba szállították. a két könnyebb sérültet első-segélyben részesítették. a közlekedés-rendészet a felelősség megállapítására vizsgálatot indított./mti/

--

bb 41. csütörtökön a délutáni órákban

bh hk

1969. április 18.

rétság községben egy honvédségi tehergépkocsi felhajtott a járdára, majd összelitkozott egy tsz vontatóval. a baleset következtében a gyalogjárdán tartózkodók közül misik istván 14 éves iskolai tanuló, botos ernőné 47 éves háztartásbeli, rétsági, popovics mihály 18 éves tsz alkalmazott, dunakeszi lakosok olyan súlyos sérüléseket szenvedtek, hogy a helyszínen meghaltak. baracki mártá 12 éves tanuló, rétsági lakos életveszélyes, egy személy súlyos sérülést szenvedett, akiket a mentők kórházba szállítottak. a baleset körülményeinek vizsgálatát a rendőrség műszaki szakértők bevonásával folytatja./mti/

--

- 23 -

16.22/a kc 1821
1969. Dm

bb. 43. a reform tapasztalatairól tanácskozott a nyomdász szakszervezet központi vezetősége

t sz/mm/e hk

1969. április 18.

pénteken a nyomda-, papíripar és a sajtó dolgozóinak szakszervezetében központi vezetőségi ülésen vitatták meg az új gazdaságirányítási rendszer iparági tapasztalatait, elemezték a dolgozók életszínvonalát befolyásoló tényezőket, a bérek alakulását, továbbá a közgazdasági irányító eszközök hatását, s felhívták a könnyűipar vezetőinek figyelmét a műszaki fejlesztésre irányuló legszükségesebb intézkedésekre. részt vett az ülésen horváth gyula könnyűipari miniszterhelyettes.

a napirend előadója gertlach ferenc, a szakszervezet titkára ismertette az iparág termelésének alakulását, amely szerint a nyomdák 39 százalékkal, a papíripar 68 százalékkal, a könyvkiadók pedig átlagosan 32 százalékkal nagyobb részesedést fizettek ki, mint az előző évben. lényeges bérszínvonal-emelkedés csak a múlt év utolsó negyedében következett be, az egy napra jutó kereset túlórakkal együtt a nyomdaiparban 3,9 százalékkal, a papíriparban 4 százalékkal emelkedett. a béreket tekintve, az iparágak sorrendjében a papíripar a 8-9-ik helyet, a nyomdaipar a 11-ik helyet foglalja el és ez a nem kedvező bérszínvonal is hozzájárul ahhoz, hogy egyre nagyobb gondot jelent a munkaerőellátás és a szakmunkás-utánpótlás. másik súlyos probléma a nyomdák nem kielégítő műszaki színvonala és sok az elavult berendezés, s az új gazdasági mechanizmus körülményei között a nyereségből képezhető alappól nem tudnak lényeges beruházásokat végrehajtani. a központi vezetőség felhívta a könnyűipari minisztérium vezetőinek figyelmét a technikai haladással és a dolgozók munkakörülményeivel összefüggő számos kérdésre. ilyen például, hogy miközben a nyomdaipar teljes egésze csökkentette a heti munkaidőt, nőtt a túlórák száma, másik ilyen probléma: ismét jelentkezik a hosszú idő óta nem tapasztalt ólomártalom. a szakszervezet indokoltnak tartja, hogy a negyedik ötéves tervidőszakban megfelelően emelkedjék a nyomdaipar műszaki színvonala, javuljon a dolgozók munkakörülménye. felkérte a könnyűipari minisztérium illetékes vezetőit, hogy kellő időben egyeztessék a negyedik ötéves tervre vonatkozó elgondolásokat. /mti/

- 24 -

42 1830
1969. Dny

bb 42. ismét elindult a szántóföldi „géphadsereg”, csongrádiban - nem okoztak károkat a talajmenti fagyok

vid/kz ká hk bh

1969. április 18.

csongrád megyében a kiadós esőzés után péntekre annyira felszikkadtak a földek, hogy ismét teljes erővel munkához láthatott a szántóföldi „géphadsereg”, több mint 2000 traktor és mintegy 1000 ló fogat dolgozott ezen a napon a közös gazdaságokban. a borsó, a tavaszi árpa, a cukorrépa vetése közvetlen befejezés előtt áll és nagy erővel ültetik a kukoricát. mivel a talaj még mindig nem melegedett fel eléggé - csupán 6-7 fok a talajhőmérséklet - ezért az érzékenyebb jugoszláv hibrid kukoricafajtákat hagyják utoljára.

a szentesi zöltség övezetben mindenütt éjszakai ügyeletet tartottak, mivel már sokszáz holdon kiültették a szabadföldbe a karalábé és a káposzta palántákat. a mínusz egy-másfél fokos fagyok egyelőre nem ártottak a növényeknek. nem okoztak kárt a hajnali fagyok a híres szatmazi őszibarack termő tájon sem, mert a fák most csupán piros bimbós fejlődési stádiumban vannak. tavaly ilyenkor már teljes volt a virágzás a korai fajtáknál. /mti/

- -

bb 44. felemelték ezévi tervüket a 31-es építők

t sb/mm bh hk

1969. április 18.

fontos bejelentést tettek a 31-es építőipari vállalat vezetői pénteki ünnepséjükön, amelyen dolgozóikkal együtt a kiváló vállalat cím elnyerését köszöntötték. az ország egyedi nagy beruházásait építi ez a vállalat. ezért jelentős az ünnepi bejelentés, amely szerint a jubileumi versenyben felülvizsgálták és módosították ezévi tervüket. vállalták, hogy a tanácsköztársasági jubileum és hazánk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére 20,4 százalékkal nagyobb építési feladatot végeznek el, mint tavaly.

előzőleg a népgazdasági tervben átlagban szükségesnek tartott 6-7 százalékos építőipari termelésnövekedést határozták meg a vállalati saját tervben is. a módosítással tehát a vállalat megháromszorozza a termelés növekedésének ütemét. a múlt évinél 111 millió forinttal több építési munkával elsősorban az állami egyedi nagyberuházások meggyorsítását segíti, s így már összes termelésének 67-70 százalékát fordítja a fontos létesítmények-re. többek között az idén adja át a harmadik budapesti házigyárat, a soproni tv-tornyot és a borsodi vegyikombinát pvc ii. üzemét. a gagarin hőerőműben - gyöngyösön - megkezdte európa két legnagyobb hűtőtornyának csuszózsálas betonozását. a fel-emelt terv teljesítését műszaki fejlesztéssel, gépesítéssel alapozták meg. így az építőiparban új könnyűszerkezetes módszer alapján rendkívül gyors munkával 1000-1000 vagonos hűtőházat építenek tuzséron és balkányban. végeredményben 13 százalékkal emelik a termelékenységét, tehát az idei termelésnövekedésnek kétharmadát a termelékenység fokozásával érik el. /mti/

- 25 -

42 1835

bb 45. filmalkotók aggteleken - a szocialista országok fesztivál igazgatóinak megbeszélése

vid/ká bh hk

1969. április 18.

a befejezéshez közeledő 10. miskolci filmfesztivál pénteki napja is bővelkedett eseményekben. a rendezőség a több mint 200 hazai és külföldi filmalkotó részére a világhírű barlangvidékre, aggtelekre szervezett kirándulást. a földalatti barlangvilág reflektorokkal megvilágított, kitűnő akusztikájú hangversenytermében a miskolci filmharmónikus zenekar adott műsort a vendégek tiszteletére.

a fesztiválpalotában a szocialista országok fesztiváligazgatói tanácskoztak a további együttműködés lehetőségeiről. györgy istván, a miskolci fesztivál igazgatója ismertette azt az elképzelést, hogy az évente megismétlődő miskolci filmfesztiválon lehetővé tessék a szocialista országok fesztiváldíjas filmjeinek bemutatását. szombaton, a fesztivál utolsó napján osztják ki a díjakat./mti/

--

bb 46. a dolgozók munkaa és egészségvédelméről tanácskozott a textiles szakszervezet központi vezetősége

t sz/fné bh hk

1969. április 18.

pénteken ülést tartott a textilipari dolgozók szakszervezetének központi vezetősége és megvitatta a textilipari dolgozók egészségügyi és munkavédelmi helyzetéről szóló jelentést.

megállapították, hogy a táppénzes állományba kerülő textilipari dolgozók arányszáma évről-évre alig változik. nyolcvannégy üzemorvos gondoskodik a textilipari dolgozók egészségvédelméről, a gyógyító-megelőzésről, az üzemorvosok közül mindössze 28 fő foglalkozásu, és szükségesnek bizonyul, hogy tovább bővítsék a szakorvosok, szakrendelések hálózatát. a szakszervezet javaslataira a győri műbörgyárban 12.000 győri textilipari dolgozó el-látására rendelőintézet épül, amelyben megkezdí majd a működését az első textilipari munkaegészségügyi intézet.

a gyermekgondozási segély csaknem tízezer textilipari dolgozó veszi igénybe és a szakszervezeteknek a vállalatok vezetőivel együtt már most gondoskodniok kell arról, hogy az anyák munkábaállása után hogyan helyezhetik el az ovodásgyermeket. ebben szükséges, hogy együttműködjenek az egészségügyi és a művelődésügyi minisztériummal is.

/folyt. köv./

4c 1231

- 26 -

bb 46. / a dolgozók munka-.... 1. folyt./ bh

a szakszervezet felmérte milyen beruházások valósultak meg az elmúlt négy évben és ezek hogyan segítették a munkakörülmények javítását. az ellenőrzések alapján megállapították, hogy az új gazdaságirányítási rendszer első évében a vártnál nagyobb figyelemmel gondoskodtak a vállalatok vezetői a munkakörülmények javításáról, bár e téren a jövőben is még sok a tennivaló. fontos feladat az elavult épületek felszámolása, s helyettük újak építése, a számos üzemben tapasztalt zsúfoltság fokozatos megszüntetése, vagy csökkentése, a szövődékbén, a fonodákban a zaj csökkentése, a klímaviszonyok javítása, újabb szociális létesítmények, öltözők mosdók építése, és mindazoknak a munkavédelmi berendezéseknek a felszerelése, amelyekkel megelőzhetik a baleseteket./mti/

--

bb 47. anouilh: meghívás a kastélyba című színművének bemutatója a pécsi nemzeti színházban

vid/kz ká bh hk

1969. április 18.

a pécsi nemzeti színház pénteken este tartotta jean anouilh ,, meghívás a kastélyba,, című színművének bemutatóját. a darabot nógrádi róbert jászai-díjas, a színház igazgatója rendezte. a színműben szereplő ikrek, horace és frederic kettős szerepét holl istván alakítja./mti/

--

bb 48. verdi - bemutató debrecenben

vid/kz ká bh hk

1969. április 18.

pénteken este a debreceni csokonai színházban bemutatták verdi: ármány és szerelem című kétrészes operáját, amelyet az operaszínpadokon luisa miller címmel játszanak. hazánkban utoljára budapesten, több mint negyven esztendővel ezelőtt játszották ezt a verdi operát. debrecenben ezuttal kertész gyula rendezésében került színre. főbb szerepeit tréfas györgy, csongor józsef, tibay kriszta, gázsó jános, virágos mihály, marsay magda és pázsit magdolna énekelte. a máv debreceni filharmonikus zenekart rubányi vilmos érdemes művész dirigálta. a díszleteket meghívottként fehér miklós jászai-díjas, a jelmezeket greguss ildikó tervezte./mti/

- 27 -

bb 49. ülést tartott a magyar vöröskereszt budapesti szervezet

t fe/mm bh hk

1969 április 18.

a magyar vöröskereszt budapesti konferenciáját 250 küldött részvételével pénteken a magyar néphadsereg központi klubjában rendezték meg. a tanácskozást - amelynek elnökségében foglalt helyet a többi között katona imre, az mszmp budapesti pártbizottságának titkára, dr. szél jános, az egészségügyi minisztérium osztályvezetője, az egészségügyi tudományos tanács vezetője, dr. hantos jános, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnökhelyettese, dr. gegesi kis páál professzor, a magyar vöröskereszt elnöke és rostás istván főtitkár - dr. pesta lászló a magyar vöröskereszt budapesti szervezetének elnöke nyitotta meg. ezt követően vollár jános titkár egészítette ki a vezetőség irásban előterjesztett beszámolóját, amely e fontos társadalmi szervezet öt évi munkájának eredményeit összegezte.

a fővárosban a helyi vöröskereszt szervezetek száma az 1964 évi 1516-ról a múlt év végéig 1956-ra gyarapodott. a fővárosi vöröskereszt sokoldalú munkájában több mint 13 ezer házegészségőr tevékenykedik. az egészségügyi állomások és őrsök száma 1964 óta 1000-el növekedett. a vöröskereszt egyik fő tevékenysége sz egészségügyi felvilágosítás és oktatás: a két konferencia közötti időben több mint 54 ezer előadást rendezett a fővárosban, és számos érdekes kiadványa jelent meg. fontos szerepet vállaltak a fővárosi vöröskereszt szervezetek a tisztasági mozgalomban is. a budapesti vezetőség határozata alapján tavaly létrejött a balesetvédelmi szolgálat, ezen belül a barlangi, a hegyi és a viziszolgálat, az önkéntes ápolók csoportja és egy speciális kiképzésű egészségügyi szakasz. a barlangi mentőszolgálat 22 alkalommal vett részt mentési akcióban és sok ember életét mentette meg.

/folyt. köv./

17.07/a 4c

- 28 -

bb 49. / ülést tartott... 1. folyt. / bh

a vöröskereszt családvédelmi tevékenysége az utóbbi években jelentősen kiszélesedett: 80 üzemben végeztek vizsgálatot a nevelőotthonokból kikerült állami gondozott fiatalok helyzetéről az aktivisták évente mintegy 2 ezer magános öreg gondozásához nyújtanak segítséget és részt vállalnak az öregek napközi otthonainak támogatásában is.

a beszámoló fölötti vita után a konferencia határozatot fogadott el, amely tartalmazza a szervezet előtt álló feladatokat a konferencián újjáválasztották a budapesti vezetőséget, amelynek elnökévé ismét dr. pesta lászlót, titkárra vollár jánost választották meg. ugyancsak megválasztották a májusban összeülő iii. országos kongresszus küldötteit is./mti/

-.-

bb 50. magyar külkereskedelmi küldöttség

k sz/fné bh -cz

1969. április 18.

utazott pénteken párizsba, az április 21-én kezdődő magyar-francia vegyesbizottsági tárgyalásokra./mti/

-.-

bb 51. tullio mendelez

k fe/se bh -cz

1969 április 18.

a mexikói elnöki hivatal osztályvezetője - aki a magyar kereskedelmi kamara és a kulturális kapcsolatok intézetének meghívására tartózkodik hazánkban - pénteken a mexikói agrárviszonyokról tartott előadást a kki-benm /mti/

- 29 -

4c

bb 52. megkezdte próbaüzemelését az új győri diesel-motorgyár
vid/kz ká bh -cz 1969. április 18.

a kormány 1966 évi határozata alapján győrt a magyar va-
gon és gépgyárban valósulnak meg a közúti járműfejlesztési
program legfontosabb beruházásai. a nagyszabású munka pen-
teken újabb állomásához érkezett. a renault-man-ferrastal
konzorcium és a rábagyár - technoimpex között kötött szerződés
alapján elkészült s megkezdte próbaüzemelését az új motorgyár.
a harmincezer négyzetméter alapterületű csarnokba 1968 március
14-én érkezett az első szerszám gép s azóta 474 speciális, ~~korábbi~~
gépet helyeztek el benne. a gépekből összeállított husz gyár-
tosoron készülnek a jövőben a 200-215 lóerős rába-man diesel
motorok. az idén háromezret szerelnek össze. a több mint két-
milliárd forintos beruházással készült új gyár próbaüzemelésé-
nek megindítása alkalmából rendezett ünnepségen a gyár dol-
gozói kívül részt vett a ribánszki róbert a kisz központi bi-
zottságának titkára, gögitz antal a vasas szakszervezet titk-
ára, jankovits istván az mszmp győr városi bizottságának
első titkára, dr. csermitzki gyula a győr városi tanács vb.
elnöke, a külföldi cégek több mérnöke, technikus a szerelők-
jem.

az ünnepségen ribánszki róbert átadta a gyár kisz bi-
zottságának a kisz kb. vörös vándorzászlaját, amelyet a gyár
fiataljai a járműprogram felett vállalat védnökség keretében
végzett eredményes munkájukkal érdemeltek ki. ezután horváth
ede a gyár vezérigazgatója mondott köszönetet az új gyár létre-
hozásán fáradozó dolgozóknak, majd utasítást adott a gyártósorok
megindítására.

amennyiben a két és félhónapos próbaüzemelés során a gyártó-
sorok kiállják a teljes üzemelés minden próbáját, sor kerül azok
végleges átvételére./mti/

17.30/e 4c 18⁰⁰

- 30 -

bb. 53. meghosszabbították a kedvezményes könyvvásárt
i fe/se/e cz 1969. április 18.

az eredetileg a három hétre tervezett kedvezményes könyv-
vásárt egy héttel, vagyis április 26-ig meghosszabbították.
/mti/

bb. 54. bolíviai küldöttség érkezett budapestre
cz/e 1969. április 18.

a fővárosi tanács vendégeként pénteken délután budapest-
re érkezett bolívia fővárosának küldöttsége armando escobar
uria tábornoknak, la paz polgármesterének vezetésével. a ven-
dégeket a ferihegyi repülőtéren bartos istván, a végrehajtó
bizottság elnökhelyettese és fajkos aladárné dr., a végrehaj-
tó bizottság titkára fogadta. /mti/

bb. 56. szilágyi béla külügyminiszterhelyettes
cz/e 1969. április 18.

fogadta sigge lilliehöök-t, a svéd királyság új magyarországi
nagykövetét, aki a közeljövőben adja át megbízólevelét./mti/

bb. 57. hazaérkezett olaszországból a magyar szövetkezeti de-
legáció

cz/e 1969. április 18.

pénteken hazaérkezett olaszországból az a szövetkezeti
küldöttség, amely dr. kovács sándornak, a szövetség elnöke-
lyettesének vezetésével résztvett a haladó olasz szövetkeze-
teket tömörítő lega national kongresszusán. /mti/

18.33/e 4c 18⁰⁰

- 31 -

bb 55. befejeződött a textilipari szakemberek kétnapos tanácskozása

t sz/fné bh -cz

19/9. április 18.

pénteken a technika házában befejezte tanácskozását a textilipari műszaki és tudományos egyesület ipargazdasági szakosztályának konferenciája. az egyesület két évenként rendez gazdasági konferenciát, s most tízedik alkalommal került sor rá. a konferencia alkalmat adott arra, hogy a textilipar szakemberei elemezzék az új gazdasági mechanizmus bevezetésének első tapasztalatait. megvizsgálták milyen anyagi források, műszaki fejlesztések szükségesek ahhoz, hogy az iparág kellő műszaki színvonalat érjen el, javítsa a gyártmányainak összetételét, minőségét és fokozza versenyképességét, mind a hazai mind a külföldi piacokon.

foglalkoztak a konferencia résztvevői a vállalatok belső mechanizmusának, szervezetének továbbfejlesztésére irányuló elképzelésekkel is, a vállalatok rugalmasabb termelése érdekében szükségesnek tartják, hogy a vállalati központok és hozzájuk tartozó gyáregységek között nagyobb munkamegosztás legyen az irányításban és felelősségben.

a konferencián a szocialista országok több neves textilipari közgazdásza is résztvett./mti/

--

bb 58. az új gazdasági mechanizmus tapasztalatai és tendenciái - jogász -közgazdász nap

t fe/mm bh -cz

1969. április 18.

a magyar jogász szövetség pest megyei szervezete és a tit helyi szervezetének jogi és közgazdasági szakosztálya pénteken jogász-közgazdász napot rendezett a kossuth klubban. a nap első részében lendvai istván, az mszmp pestmegyei bizottságának titkára az új gazdasági mechanizmus első évének tapasztalatairól és a továbbfejlődés tendenciáiról tartott előadást. a tanácskozás résztvevői ezután ipari, illetve mezőgazdasági szekcióban folytatták a vitát az ipari és mezőgazdasági vállalatok gazdasági önállóságának közgazdasági és jogi tapasztalatairól./mti/

--

17.35 bh 4/18

- 32 -

bb 59. az egyetemi színpad közli

bh -cz

1969. április 18.

hogy latinovits zoltán rendkívüli és folyamatos filmgyári elfoglaltsága miatt az április 19-én este 7 órára hirdetett estje elmarad. a jegyeket 30 napon belül visszaváltjuk, a jegyirodán./mti/

--

bb 60. orvosolták a vas- és zala-megyei rádióelfizetők panaszát

1 ol/ bh -cz

1969. április 18.

az utóbbi időben több panasz érkezett a rádióhoz, hogy a petőfi műsorának vételi viszonyai - főként vas- és zala megyében - romlottak. a panaszos levelek és újságcikkek hatására az illetékesek vételméréseket végeztek s megtették a szükséges intézkedéseket. közlik, hogy immár egy hete a szombathelyi adóállomás is közvetíti a petőfi műsorát a szombathelyi adó hullámhossza a 252,75 méteren sugároz./mti/

--

szerkesztőségek figyelmébe!

a mai bb 33. sz. hírünk: /norvég kulturális... 2. sorától a szöveg helyesen

... dr. erik colban, a norvég külügyminisztérium kulturális főosztályának igazgatója vezetésével... stb .

x x x

kérjük, hogy a tükrök április 19-i e g y é b eseményei között szereplő tavaszi könyvvásár utolsó napja előrejelzést szíveskedjenek tárgyalannak tekinteni.

/mti/

--

18.15 bh 4/19

33 -

bb 55. befejeződött a textilipari szakemberek kétnapos tanácskozása

t sz/fné bh -cz

19/9. április 18.

pénteken a technika házában befejezte tanácskozását a textilipari műszaki és tudományos egyesület ipargazdasági szakosztályának konferenciája. az egyesület két évenként rendez gazdasági konferenciát, s most tízedik alkalommal került sor rá. a konferencia alkalmat adott arra, hogy a textilipar szakemberei elemezzék az új gazdasági mechanizmus bevezetésének első tapasztalatait. megvizsgálták milyen anyagi források, műszaki fejlesztések szükségesek ahhoz, hogy az iparág kellő műszaki színvonalat érjen el, javítsa a gyártmányainak összetételét, minőségét és fokozza versenyképességét, mind a hazai mind a külföldi piacokon.

foglalkoztak a konferencia résztvevői a vállalatok belső mechanizmusának, szervezetének továbbfejlesztésére irányuló elképzelésekkel is, a vállalatok rugalmasabb termelése érdekében szükségesnek tartják, hogy a vállalati központok és hozzájuk tartozó gyáregységek között nagyobb munkamegosztás legyen az irányításban és felelősségben.

a konferencián a szocialista országok több neves textilipari közgazdásza is résztvett./mti/

--

bb 58. az új gazdasági mechanizmus tapasztalatai és tendenciái - jogász -közgazdász nap

t fe/mm bh -cz

1969. április 18.

a magyar jogász szövetség pest megyei szervezete és a tit helyi szervezetének jogi és közgazdasági szakosztálya pénteken jogász-közgazdász napot rendezett a kossuth klubban. ^{aznap} az első részében lendvai istván, az mszmp pestmegyei bizottságának titkára az új gazdasági mechanizmus első évének tapasztalatairól és a továbbfejlődés tendenciáiról tartott előadást. a tanácskozás résztvevői ezután ipari, illetve mezőgazdasági szekcióban folytatták a vitát az ipari és mezőgazdasági vállalatok gazdasági önállóságának közgazdasági és jogi tapasztalatairól./mti/

--
- 32 -

17.35 bh 4/18

bb 59. az egyetemi színpad közli

bh -cz

1969. április 18.

hogy latinovits zoltán rendkívüli és folyamatos filmgyári elfoglaltsága miatt az április 19-én este 7 órára hirdetett estje elmarad. a jegyeket 30 napon belül visszaváltjuk, a jegyirodán./mti/

--

bb 60. orvosolták a vas- és zala-megyei rádióelőfizetők panaszát

i ol/ bh -cz

1969. április 18.

az utóbbi időben több panasz érkezett a rádióhoz, hogy a petőfi műsorának vételi viszonyai - főként vas- és zala megyében - romlottak. a panaszos levelek és újságcikkek hatására az illetékesek vételméréseket végeztek s megtették a szükséges intézkedéseket. közlik, hogy immár egy hete a szombathelyi adóállomás is közvetíti a petőfi műsort a szombathelyi adó hullámhossza a 252,75 méteren sugároz./mti/

--

szerkesztőségek figyelmébe!

a mai bb 33. sz. hírünk: /norvég kulturális... 2. sorától a szöveg helyesen

... dr. erik colban, a norvég külügyminisztérium kulturális főosztályának igazgatója vezetésével... stb

x x x

kérjük, hogy a tüskör április 19-i e g y é b eseményei között szereplő tavaszi könyvvásár utolsó napja előrejelzést szíveskedjenek tárgyalannak tekinteni./mti/

--
33 -

18.15 bh 4/19

bb 61. fogyasztók tanácsa alakult szombathelyen

vid/kz bh -cz

1969. április 18.

pénteken szombathelyen, a hazafias népfront kezdeményezésére megalakult az első vidéki fogyasztók tanácsa. az alakuló ülésen szász györgy, a magyar szabványügyi hivatal osztályvezetője és dr. láng erzsébet, a fővárosi fogyasztók tanácsa szakbizottságának vezetője ismertette a tanács feladatát, s e munkában eddig szerzett tapasztalatokat. hangsúlyozták: a fogyasztók igénye állandóan növekszik, s ezt csak a termelő ipar, a kereskedelem, a szállítói vállalatok és a fogyasztók érdekeinek egyeztetésével, együttműködésével lehet kielégíteni. fontos feladatként jelölték meg az árak, valamint az áruk minőségének állandó ellenőrzését, a vásárlók tájékoztatását, a közvélemény kutatást. elsősorban nem a panaszok orvoslására, hanem megelőzésére, csökkentésére kell törekedni. a tanácsban helyet kaptak a népfront bizottság, a népi ellenőrzés, a tanács, a szakszervezet, a nőtanács, a minőségvizsgáló intézet, a községi, a kereskedelmi felügyelőség szakemberei, képviselői, s tevékenységükhöz megfelelő aktivista és levelező hálózatot építenek ki /mti/

--

bb 62. fogadás a norvég kulturális delegáció tiszteletére

bh -cz

1969. április 18.

dr. rosta endre a kulturális kapcsolatok intézetének ügyvezető elnöke pénteken fogadást adott a kulturális kapcsolatok intézetében a hazánkban tartózkodó norvég kulturális delegáció tiszteletére. a fogadáson jelen volt kurtán sándor a külügyminisztérium csoportfőnöke, a művelődési minisztérium, a külügyminisztérium és a kulturális kapcsolatok intézetének több vezető munkatársa, valamint a kulturális élet számos képviselője.

a fogadáson megjelent tancred ibsen a norvég királyság budapesti nagykövete is. /mti/

18.430/e 42 1910

- 34 -

bb 63. bemutatták a március 15-e tér rendezésére készített pályaműveket

f sb/mm bh -cz

1969. április 18.

a magyar építőművészek szövetsége pénteken délután a szövetség székházában nyilvános vitét rendezett a március 15-e tér rendezésére kiírt pályázat nyertes és megvásárolt terveiről. a pályaműveket a bíráló bizottság tagjai ismertették. elmondották, hogy a pályázatra beérkezett 9 rendezési tervből hollay györgy építész és tar istván szobrászművész közös alkotása nyerte az első díjat, s kétségtelenül ez a legsikerültebb munka, de egymagában még nem elég a végleges rendezési terv kidolgozásához. a többi pályaműben felvetett ötletekkel együtt azonban már gazdag lehetőséget nyújt a tér rendezéséhez.

az ujjáépítendő téren egy jelentős római kori építészeti emlék, a castrum bemutatása kap hangsúlyt, s így budapest szívében, az erzsébet hid és a hotel duna interkontinentál modern környezetében illusztrálja a főváros múltját is. a castrum-fal feltárása miatt a terület tagolt, lépcsőzetes mélyítését irányozták elő az elsődíjas tervezők. így mód nyílik a fal nyíltszíni bemutatására, muzeumi látogatásra és pihenésre egyaránt. a tér parkját vízmedencével, kőburkolatos padozatokkal és füves kerttel teszik változatossá. az összes pályázó közül az első díjasok tettek javaslatot a romkert és a park esti kilátására, amely az erzsébet-híd budai oldalán kialakított fénytenger méltó, látványos párja lehet a pesti parton. /mti/

--

bb 64. festmény- és szobor kiállítás az operaklubban

k ol/ bh -cz

1969. április 18.

két operaházi alkotóművész - az egyik a díszletek, a másik a színpad számára készülő szobrok mestere - mutatja be válogatott munkáit az operaklubban rendezett tárlaton, amelyet pénteken dr. major máté kossuth-díjas egyetemi tanár nyit meg.

vörös tiber festőművész - régebben szerepelt már kiállításokon képeivel - mintegy negyven festményét állította ki, köztük olaj- és tempera tájképeket, portrékat, csendéleteket. utz lászló szobrászművész - aki már többször szerepelt tárlatokon és országos pályázatokon is - 18 alkotását mutatja be, köztük kórály zoltán portréját, továbbá olyan színházi vonatkozású figurális kompozíciókat, amelyeket a manon lescout, a csodálatos mandrain és a tell vilmos ihletett. a kiállítást a tervek szerint május 1-ig tartják nyitva, s az érdeklődők azt naponta 17 és 19 óra között láthatják. /mti/

- 35 -

18.37/e 42 1910

bb 61. fogyasztók tanácsa alakult szombathelyen

vid/kz bh -cz

1969. április 18.

pénteken szombathelyen, a hazafias népfront kezdeményezésére megalakult az első vidéki fogyasztók tanácsa. az alakuló ülésen szász györgy, a magyar szabványügyi hivatal osztályvezetője és dr. láng erzsébet, a fővárosi fogyasztók tanácsa szakbizottságának vezetője ismertette a tanács feladatát, s e munkában eddig szerzett tapasztalatokat. hangsúlyozták: a fogyasztók igénye állandóan növekszik, s ezt csak a termelő ipar, a kereskedelem, a szállítói vállalatok és a fogyasztók érdekeinek egyeztetésével, együttműködésével lehet kielégíteni. fontos feladatként jelölték meg az árak, valamint az áruk minőségének állandó ellenőrzését, a vásárlók tájékoztatását, a közvélemény kutatást. elsősorban nem a panaszok orvoslására, hanem megelőzésére, csökkentésére kell törekedni. a tanácsban helyet kaptak a népfront bizottság, a népi ellenőrzés, a tanács, a szakszervezet, a nőtanács, a minőségvizsgáló intézet, a köjál, a kereskedelmi felügyelőség szakemberei, képviselői, s tevékenységükhöz megfelelő aktivista és levelező hálózatot építenek ki /mti/

--

bb 62. fogadás a norvég kulturális delegáció tiszteletére

bh -cz

1969. április 18.

dr. rosta endre a kulturális kapcsolatok intézetének ügyvezető elnöke pénteken fogadást adott a kulturális kapcsolatok intézetében a hazánkban tartózkodó norvég kulturális delegáció tiszteletére. a fogadáson jelen volt kurtán sándor a külügyminisztérium csoportfőnöke, a művelődési minisztérium, a külügyminisztérium és a kulturális kapcsolatok intézetének több vezető munkatársa, valamint a kulturális élet számos képviselője.

a fogadáson megjelent tancred ibsen a norvég királyság budapesti nagykövete is. /mti/

18.430/e H 1910

- 34 -

bb 63. bemutatták a március 15-e tér rendezésére készített pályaműveket

f sb/mm bh -cz

1969. április 18.

a magyar építőművészek szövetsége pénteken délután a szövetség székházában nyilvános vitét rendezett a március 15-e tér rendezésére kiírt pályázat nyertes és megvásárolt terveiről. a pályaműveket a bíráló bizottság tagjai ismertették. elmondották, hogy a pályázatra beérkezett 9 rendezési tervből holly györgy építész és tar istván szobrászművész közös alkotása nyerte az első díjat, s kétségtelenül ez a legsikerültebb munka, de egymagában még nem elég a végleges rendezési terv kidolgozásához. a többi pályaműben felvetett ötletekkel együtt azonban már gazdag lehetőséget nyújt a tér rendezéséhez.

az ujjáépítendő téren egy jelentős római kori építészeti emlék, a castrum bemutatása kap hangsúlyt, s így budapest szívében, az erzsébet hid és a hotel duna interkontinentál modern környezetében illusztrálja a főváros múltját is. a castrum-fal feltárása miatt a terület tagolt, lépcsőzetes mélyítését irányozták elő az elsődíjas tervezők. így mód nyílik a fal nyiltszíni bemutatására, muzeumi látogatásra és pihenésre egyaránt. a tér parkját vízmedencével, kőburkolatos padozatokkal és füves kerttel teszik változatosabbá. az összes pályázó közül az első díjasok tettek javaslatot a romkert és a park esti kilátására, amely az erzsébet-híd budai oldalán kialakított fénytenger méltó, látványos párja lehet a pesti parton. /mti/

--

bb 64. festmény- és szobor kiállítás az operaklubban

k ot/ bh -cz

1969. április 18.

két operaházi alkotóművész - az egyik a díszletek, a másik a színpad számára készülő szobrok mestere - mutatja be válogatott munkáit az operaklubban rendezett tárlaton, amelyet pénteken dr. major máté kossuth-díjas egyetemi tanár nyitott meg.

vörös tiber festőművész - régebben szerepelt már kiállításokon képeivel - mintegy negyven festményét állította ki, köztük olaj- és tempera tájképeket, portrékat, csendéleteket. utz lászló szobrászművész - aki már többször szerepelt tárlatokon és országos pályázatokon is - 18 alkotását mutatja be, köztük ködály zoltán portréját, továbbá olyan színházi vonatkozású figurális kompozíciókat, amelyeket a manon lescaut, a csodálatos mandrain és a tell vilmos ihletett. a kiállítást a tervek szerint május 1-ig tartják nyitva, s az érdeklődők azt naponta 17 és 19 óra között láthatják. /mti/

18.37/e H 1910

- 35 -

bb 65. időjárásjelentés

bh -cz

1969. április 18.

hideg idő

várható időjárás szombaton estig: felhőátvonulások, szór-
ványosan előforduló fűtő esővel, hózáporral. élénk, erős északi
szél. az évszakhoz képest szokatlanul hideg idő tovább tart. vár-
ható legmagasabb nappali hőmérséklet 10 fok körül./mti/
--

bb 66. kazah nművészegyüttes szombathelyen

vid/kz bh -cz

1969. április 18.

a hazánkban tartózkodó kurmangazi kazah állami népi
hangszeres együttes pénteken vas megyébe látogatott. tagjait,
s a kíséretükben lévő v.b. galubevet, a budapesti szovjet nagy-
követség attaséját szombathelyen, a művelődési és sportházban
a párt, a tanács, a hazafias népfront, a magyar szovjet
baráti társaság vezetői, képviselői fogadták. dr. horváth sán-
dor, az mszbt megyei elnöke mondott üdvözlő beszédet. a
vendégek délután megtekintették a megyeszékhely híres római kori
emlékeit, nevezetességeit, új létesítményeit. és este a művész-
együttes nagy sikerrel mutatta be műsorát a művelődési és sport-
házban, kitűnően tolmácsolva a klasszikus és a mai szerzők
műveit.

az előadás után az isis szállóban találkoztak a megye
és a város vezetői a vendégekkel, ahol gyurácz jános a városi
tanács vb. elnöke mondott pohárköszöntőt, s tolmácsolta a
felejthetetlen élményt nyújtó előadásért a város lakóinak kö-
szönetét./mti/

--
- 36 -

19.25 bh 4 1940

bb 67. befejeződtek a magyar-guineai kereskedelmi tárgyalások

t sz/se bh-cz

1969. április 18.

pénteken este a külkereskedelmi minisztériumban jegyző-
könyv aláírásával fejeződtek be a keita n, famara guineai ke-
reskedelmi, posta és távközlési miniszter vezetésével magyar-
országra látogatott delegáció budapesti tárgyalásai.

a jegyzőkönyv aláírását megelőzően a guineai minisztert
fogadta timár mátyás a minisztertanács elnökhelyettese.

a két ország közötti gazdasági, kereskedelmi kapcsola-
tok tovább fejlesztésére vonatkozó lehetőségeket jegyzőkönyv-
ben rögzítették. a jegyzőkönyvet vály péter pénzügyminiszter
és keita n, famara írta alá. az aláírásnál jelen volt dr. szalai
béla külkereskedelmi miniszterhelyettes, dr. szabó károly a
külgügyminisztérium csoportfőnöke és jelen voltak a tárgyalásokon
részvett két delegáció tagjai

a guineai delegáció szombaton utazik el budapestről./mti/
--

bb 69. svájc külügyminisztere

bh -cz

1969. április 18.

willy spühler április 18.-án átutazott budapesten. a repülő-
téren szilágyi béla külügyminiszterhelyettes üdvözölte.
jelen volt dr. richard aman svájc nagykövete is./mti/
--

19.30/e 4 1940

- 37 -

bb 70. embargó 24 óráig

kádár jános üdvözlő távirata gustav husakhoz

hej- bh -cz

1969. április 18.

dr gustav husak elvtársnak

csehszlovákia kommunista pártja központi bizottsága
első titkárának

p r á g a

tisztelt husák elvtárs!

a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága és a magam
nevében jókívánásaimat fejezem ki csehszlovákia kommunista
pártja központi bizottsága első titkárává történt megválasz-
tása alkalmából.

jó egészséget, sok sikert kívánok önnek csehszlovákia népei,
a magyar-csehszlovák barátság és együttműködés, a szoci-
alizmus nemzetközi érdekei javára végzendő felelősségteljes
munkásságához.

budapest, 1969. április 18.

kádár jános

a magyar szocialista munkáspárt
központi bizottságának első
titkára

/mti/

--

- 38 -

19.49 bh kc 1969

bb 68. a kazah küldöttség és művészegyüttes szolnokon

vid/kz ká bh -cz

1969. április 18

a kazah kulturális napok alkalmából hazánkban tartó-
zkodó küldöttség sz.n. imasevnek, a kazah kommunista párt
központi bizottsága titkárának vezetésével pénteken szolnokra
látogatott. a küldöttséggel együtt érkezett a távoli földrész
gazdag népművészetét ápoló kazah állami népi együttes is. a
kedves vendégeket zagyi jános az mszmp megyei bizottságának
titkára, gál gyula a hazafias népfront megyei elnöke és
hack márton az mszbt megyei elnöke fogadta. délután a megyei
pártbizottság székházában találkoztak a megyei pártbizottság,
a megyei tanács, valamint a város vezetőivel. a megye tár-
sadalmi, gazdasági és politikai helyzetéről váczai sándor, a
megyei pártbizottság titkára tartott tájékoztatót. ezt köve-
tően a vendégek városnéző sétára indultak. megtekintették
szolnok idegenforgalmi, művészeti, kulturális nevezetességeit,
korszerű lakótelepeit. este a szolnoki szigligeti színházban
politikai nagyülést rendeztek a vendégek tiszteletére. rácz gyula
a hazafias népfront városi elnöke nyitotta meg a nagyülést,
majd csáki istván az mszmp központi bizottságának tagja, a
megyei pártbizottság első titkára mondott ünnepi beszédet. felszó-
lalt sz. n. imasev, a kazah delegáció vezetője is, aki tolmá-
csolta a kazah szszk népének testvéri üdvözlését. az ünnepség
második részében a kazah állami népi ének- és táncegyüttes mu-
tatta be nagyszerű műsorát. a küldöttség szombaton a közép-
tisza állami gazdaságban tesz látogatást./mti/

--

bb 71. els bolkestein,

k ol/bh -cz

1969. április 18.

a berlini komische oper tagja, pénteken budapestre érkezett.
vasárnap este a pillangókisasszony címszerepét énekli az
operaház színpadán./mti/

--

- 39 -

20.50 bh

20.50 bh

VEGE

M. T. I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

parlament

1969. április 18.

bkk. 1. dr. korom Mihály beszéde

gy/bs

1969. április 18.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk dr. korom Mihály igazságügyminiszter beszédét, amely az országgyűlés pénteki ülésén hangzik el.

a beszéd embargós, csak jelzésre használható fel!

x x x

expozéjának bevezető részében a miniszter rámutatott: a magyar népköztársaság jogrendszere a szocializmus felépítésén dolgozó, a munkásosztály vezette egész népünk érdekeit és akaratát fejezi ki. a szocialista jog alapvető feladata ma a szocializmus teljes felépítésének elősegítése.

- jogrendszerünk a társadalmi-gazdasági rend szolgálatát a maga sajátos eszközeivel látja el: szervezi és szabályozza a társadalmi folyamatokat, elősegíti a társadalom tervszerű, tudományos fejlesztését, s jelentős részben a jogalkotás és jogalkalmazás útján valósul meg az állami és gazdasági szervek tevékenységének irányítása és ellenőrzése.

- fontos feladata továbbá, hogy a társadalom tagjai vagy szervei közötti konfliktusokat feloldja, a jogviták megfelelő eldöntését biztosítsa. a szocialista jog ennek során arra törekszik, hogy az egyének és csoportok, valamint a társadalom egésze közötti érdekek minél jobban összhangban álljanak egymással. erre azért képes, mert nálunk a különböző osztályok és rétegek alapvető érdekei egybeesnek. mindez nem azt jelenti, hogy társadalmunk konfliktusmentes. az érdekösszeütközések feloldása során azonban minő a jogos egyéni, mind a jogos társadalmi érdekek érvényesülését mindinkább biztosítani lehet.

/folyt. köv./

2040/20

- 1 -

parlament

bkk. 1. /dr. korom.... 1. folyt./ gy

szükség esetén ehhez megfelelő államigazgatási, polgári jogi, vagy büntető szankciókat veszünk igénybe azokkal szemben, akik a jogrend ellen vétnek.

- állandó célja a jognak hogy az állampolgárokat a jogszabályok önkéntes követésére, törvényhozásra, fegyelmezésre, általában a szocialista együttélés szabályainak betartására nevelje.

- a jog szerepének, jelentőségének ilyen értelmezése biztosíthatja, hogy a társadalom különféle szervei és az állampolgárok számára államunk hatékony jogvédelmet biztosítson, hogy a jogrend szilárd legyen, és a szocialista törvényesség az élet minden területén érvényesüljön.

ezután a jogszabályalkotás néhány időszerű kérdéséről szövegezt a miniszter. hangsúlyozta, hogy a magyar népköztársaság szocialista jogrendszere a népi demokratikus társadalmi, gazdasági rendünk fejlődésével párhuzamosan épült ki. az idén lesz husz éve, hogy az országgyűlés törvénybe iktatta az alkotmányt. a két évtized alatt nagyszabású jogalkotó munka bontakozott ki hazánkban, és ennek eredményeként az alkotmányban mint alaptörvényben rögzített elveknek megfelelően, átfogó jogszabályok rendezik társadalmi, gazdasági és kulturális életünk csaknem minden területét. szocialista jogrendszerünk építésénél mindenkor a társadalmi követelményekből indultunk ki, mint ahogy ma is, és a jövőben is azok határozzák meg tennivalóinkat.

- a jogszabályalkotási tevékenység az utóbbi években sem csökkent, mint ahogy egy dinamikusan fejlődő társadalomban soha nem is szűnhet.

- népünk a szocializmus teljes felépítésén munkálkodik. szocialista vívmányaink, politikai, társadalmi, gazdasági életünk helyzete és fejlődése tükröződik jogrendszerünkben.

/folyt. köv./

21/10

- 2 -

parlament

bkk. 1. /dr. korom... 2. folyt./ gy

- a gazdasági mechanizmus reformjának bevezetése és működésének megfelelő biztosítása átfogó jogalkotási program megvalósítását tette szükségessé. ennek során a jogszabályok meghatározták a gazdaságirányítás központi szervezetét, az irányítás gazdasági és jogi eszközeit, valamint az ellenőrzés rendjét. például az állami vállalatokról szóló kormányrendelet szabályozta a gazdasági szervezetek jogait, megadta részükre a szükséges vagyoni, gazdálkodási és jogi önállóságot, ugyanakkor az új követelmények szerint biztosította a központi állami akarat érvényesítését.

- az új gazdasági mechanizmus bevezetésére irányuló jogszabályok túlnyomórészt 1968. január 1-én léptek hatályba. az elmúlt év tapasztalatai azt mutatják, hogy azok a gyakorlatban általában jól beváltak, és megfelelően segítik az új irányítási rendszer biztosította lehetőségek kihasználását.

- magas szintű, átfogó szabályozásra volt szükség néhány olyan területen is, ahol annak feltételei már korábban érlelődtek, de a gazdasági mechanizmus reformja e folyamatot meggyorsította. ezért alkotta meg az országgyűlés 1967 őszén az új munka törvénykönyvét, a mezőgazdasági termelőszövetkezetekről, továbbá a földtulajdon és a földhasználat továbbfejlesztéséről szóló törvényeket.

- társadalmi fejlődésünk igényei szükségessé tették általában is az állami munka további javítását, hatékonyabbá tételét. fő célunknak tekintettük, hogy államrendszerünk jobban szolgálja a munkásosztály hatalmát. az ennek érdekében megalkotott jogszabályok egyszersmind szocialista közéletünk demokratizmusának további fejlesztését is tükrözik.

- ezek közül jelentőségénél fogva az országgyűlési képviselők és a tanácsstagok választásáról szóló, 1966-ban hozott törvényt kell kiemelni.

/folyt. köv./

21/10

- 3 -

parlament

bkk. 1. / dr. korom... 3. folyt./ gy

- az elmúlt év őszén alkotta meg az országgyűlés a népi ellenőrzésről szóló törvényt. a törvény az utóbbi évtized tapasztalatait hasznosítva továbbfejlesztette ezt a fontos intézményt, amelyre mind a gazdasági, mind az állami életben új, jelentős feladatok várnak.

- az utóbbi években több kormányrendelet és kormányhatározat jelent meg, amelyek a tanácsi munka korszerűsítését szolgálják. a tanácsok szakigazgatási szerveinek irányításáról, a községi tanács egységes szakigazgatási szervéről szóló jogszabályok, a hatáskörök decentralizálására irányuló egyéb rendelkezésekkel együtt hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanácsok minél jobban ellássák sokrétű feladataikat, szakszerűbben, gyorsabban és eredményesebben intézzék a hatáskörükbe tartozó ügyeket, s ugyanakkor jobban biztosítsuk a központi irányítás hatékonyságát.

- jogrendszerünk továbbfejlesztése átfogó szabályozást tett szükségessé néhány más területen is, ahol a szabályozás nem volt elég áttekinthető, vagy részben még a felszabadulás előtti időből származott, és nem felelt meg jelenlegi viszonyainknak.

- nagy lépést tett ezen az úton az országgyűlés a szabálysértésekről szóló törvény megalkotásával. most - a végrehajtási rendeletekkel együtt - néhány jogszabály foglalja össze azokat a rendelkezéseket, amelyek korábban kb. háromszáz helyen szerepeltek. a törvény alig fél éve lépett életbe; az eddigi tapasztalatok szerint jól alkalmazzák azt a községekben is, ahol most kapcsolódott be a szabálysértések elbírálásába.

- felszabadulás előtti, sőt részben még a múlt században keletkezett jogszabályokat helyezett hatályon kívül a vasutáról szóló törvény, amely a közlekedés egyik fontos ágát szabályozza, és hozzájárul, hogy a távlati közlekedéspolitikai elgondolások megvalósuljanak.

/folyt. köv./

212/20

- 4 -

parlament

bkk. 1. / dr. korom... 4. folyt./ gy

- jelentős jogterületek új követelményeknek megfelelő szabályozására irányul a mostani ülés napirendjén szereplő, a találmányok szabadalmi oltalmáról, valamint a szerzői jogról szóló új törvényjavaslat is.

- az utóbbi években hozott fontosabb jogszabályok áttekintése meggyőzhet arról, hogy a jogalkotás terén jelentős eredményeket értünk el. társadalmi-gazdasági viszonyaink gyors fejlődése azonban oda vezetett, hogy a korábbi időszakban létrehozott jogszabályok számos területen részben vagy egészben elavultak. ez szükségessé tette, hogy általában napirendre tűzzük jogrendszerünk átfogó továbbfejlesztését.

- ez több évre terjedő feladat, amelynek megvalósítása tervezői, összehangolt munkával érhető el, és megfelelő jogalkotási program kidolgozását teszi szükségessé. a program kidolgozása még folyamatban van, de nagyjából már körvonalazhatók az elképzelések.

- a tervek összeállításánál egyik kiinduló pontunk, hogy a gazdasági mechanizmus reformjával összhangban - az általánosítható tapasztalatok birtokában - a közeli években átfogó, időálló, magasszintű jogszabályokkal kell felváltani azokat a rendelkezéseket, amelyek nem teljes körben, vagy alacsonyabb szinten szabályoznak lényeges kérdéseket, így indokolt az állami vállalatokra, a szövetkezetekre, a gazdasági és pénzügyi ellenőrzésre vonatkozó magasszintű jogszabályok - törvények vagy törvényerejű rendeletek - előkészítése és megalkotása. e jogszabályok előkészítése, a tapasztalatok összegezése elkezdődött.

- a gazdaságirányítás új rendszerének továbbfejlesztése érdekében jogilag új módon kell szabályozni olyan területeket, mint a szocialista szervezetek társulásai, a védjegyek oltalma, vagy a tisztességtelen verseny. az e kérdéseket rendező jogszabályaink ugyanis még a múlt rendszerből valók. fejlődésünk új követelményei napirendre tűzték a nemzetközi magánjogi törvény megalkotását is.

/folyt. köv./

212/20

- 5 -

parlament

bkk.1. /dr. korom.... 5. folyt./ gy

- az mszmp központi bizottsága és a kormány ez év március 5-6-1 együttes ülésén szükségesnek ítélte társadalmunk és államszervezetünk néhány alkotmányos kérdésének elemzését. ezt követelik tőlünk a szocializmus építésének során levő feladatai.

- ebből a célból is napirendre került alkotmányunk módosítása, és azzal összefüggésben több magasszintű jogszabály megfelelő átalakítása. így pl. ki kell majd dolgoznunk az új tanács törvényt, és azokat a jogszabályokat, amelyek magas szinten szabályozzák a tanácsok megnövekedett hatáskörét, és felelősségét.

- napirenden van az igazságszolgáltatási tevékenység továbbfejlesztése is. célunk, hogy a szocialista törvényesség maradéktalanul érvényre juttatása mellett egyszerűbbé, gyorsabbá, eredményesebbé tegyük a büntetőeljárást, valamint az igazságszolgáltatás szerveinek - a rendőrség, az ügyészség, és a bíróságok - munkáját. ez csak úgy érhető el, ha az igazságszolgáltatás átfogó törvénykönyveit, a büntető és polgári törvénykönyvet, a büntető és polgári eljárásjogi szabályokat összhangba hozzuk ezekkel a követelményekkel.

- a jogvitákat eldöntő különböző hatósági szervek rendszerét a mostaninál egyszerűbbé, áttekinthetőbbé kell tenni. ez jelenleg túlzottan széttagolt, és olyan bonyolult, hogy nemcsak az állampolgárok, de még a szakemberek is nehezen igazodnak el, hogy az egyes ügyek eldöntésére melyik hatóságokhoz kell fordulni.

/folyt. köv./

2130

- 6 -

parlament

bkk. 1./ dr. korom ...6. folyt. / il

a jogvitákat eldöntő szervek: a bíróságok, a különféle szabálysértési hatóságok, a munkaügyi, a gazdasági döntőbizottságok, tanácsi igazgatási, szövetkezeti szervek, a társadalmi és választott bíróságok és más szervek feladatkörét úgy kell szabályozni, hogy a vitás ügyekben az arra leginkább alkalmas szerv döntsön. a felesleges széttagoltság és párhuzamosság megszüntetése fontos érdek. ez megkönnyíti majd a szervek irányítását és egységesebbé válik a jogalkalmazás gyakorlata is.

- a kormány a közelmúltban hozott határozatával feladatul szabta a kisipari, fogyasztási, takarékos- és lakásszövetkezetek, továbbá szövetségeik jogi helyzetének rendezését. e kormányhatározat célja, hogy növelje a szövetkezetek gazdasági és szervezeti önállóságát, egyúttal biztosítsa az állami felügyelet hatékony érvényesülését. ma már létrejöttek a feltételei az említett szövetkezetekre vonatkozó átfogó, magas szintű szabályozásnak. az egész szövetkezeti jogi rendezés korszerű lesz.

- ismeretes, hogy napirendre kerül a lakásgazdálkodás, valamint a telekpolitika átfogó reformjára vonatkozó elvek kidolgozása is.

- sokan szóvá teszik, hogy több jogterület szinte áttekinthetetlen. valóban, ma még vannak ilyen területek. ezek közül is kiemelkedik a társadalombiztosítás. ez a helyzet nem elsősorban a jogalkotó szervek hibájából állt elő. azért, mert pl. a nyugdíjakat, a társadalombiztosítási és egyéb szolgáltatásokat a társadalom adott fejlődési fokának és teherbíró képességének arányában állapították meg. ezt a jogszabályok is tükrözik. az e kérdéseket áttekinthetően rendező jogi szabályozás szintén a közeljövő feladata.

- a felsoroltak alapján, ha vázlatosan is, képet alkothatunk arról, hogy a jogalkotás jövőbeni programjának keretében milyen sokrétű feladat vár a jogalkotó szervekre. ezeket a következő években sorban meg kell oldanunk, hogy hatékonyan segítsük társadalmi céljaink elérését.
/folyt. köv./

- 7 -

2135

parlament

bkk. 1.ö dr. korom ... 7. folyt./ 1l

- a jogalkotási programnak van még egy olyan területe, amelyről röviden szólni kell, ez pedig a régi jogszabályok problémája. ismeretes, hogy egyes kérdéseket a felszabadulás előtti esetenként pedig még a múlt században hozott jogszabályok rendeznek. elérkezett az ideje annak, hogy ezeket intézményesen rövid időn belül új, korszerű rendelkezésekkel váltsuk fel, mert valóban nehezen érthető, hogy 25 évvel a felszabadulás után egyes kérdéseket még mindig 80-90 éve alkotott jogszabályok rendeznek.

- a jogalkotók töreksenek ugyan arra, hogy a régi jogszabályokat a szocialista követelményeknek megfelelően alkalmazzák, de ez nem mindig sikerül, hiszen egész történelmi korszak választ el bennünket azok megalkotásától.

a miniszter ezután a jogszabályok megalkotásának helyzetét és problémáit elemezte. a jogalkotási tevékenység rendszeres kritikai elemzésére, a valósággal való szembesítésére éppen úgy, nagy szükség van, mint az élet minden területén - mondotta. a kritikai elemzés alapján, pedig, - általános politikánkra, a tudomány eredményeire is figyelemmel - fő vonásaiban meghatározhatjuk a jogalkotás jogpolitikai elveit, tehát azokat az általánosítható követelményeket, amelyeknek jogalkotásunkban kifejezésre kell jutniuk.

- szóvá teszik többen is, hogy sok a jogszabály. valóban évente csaknem ezerre tehető a kiadott különféle szintű jogi rendelkezések száma. természetesen az új szabályok megszületése nagyon sok réginé a „halálát”, is jelenti. tavaly például 6 törvény, 36 tvr, 50 kormányrendelet, 28 kormányhatározat, 221 miniszteri rendelet, és a más és más posta szolgálati utasításait nem számítva, 683 miniszteri utasítás látott napvilágot. 1967-ben a kormány határozata alapján a gazdasági minisztériumok felülvizsgálták korábbi utasításait és több ezreⁱ helyezték hatályon kívül. a kormány arról is rendelkezett, hogy ez évben minden minisztérium vizsgálja felül a területén érvényben lévő jogszabályokat, az élet által túlhaladott rendelkezéseket helyezze hatályon kívül, illetőleg a magasabb jogalkotó szerveknél tegye meg a szükséges előterjesztéseket.
/folyt. köv./

m

21^{uo} 22

- 8 -

parlament

bkk. 1./ dr. korom ... 8. folyt./ 1l

a jogszabályrendezés eredményes megoldása érdekében tavaly a tanácsokhoz fordultunk, és kértük a vezetőket: a helyzet kritikai elemzése alapján tegyék meg javaslataikat. ennek eredményeként néhány ezer javaslatot kaptunk. így kb. 1100 jogszabály módosítási indítvánnyal foglalkozunk. ez a munka tehát folyamatban van, reméljük a rendezés sikeres lesz. ezt a tevékenységet azonban nem lehet kampánynak tekinteni. ezt azért is hangsúlyozom, mert az utóbbi időben az utasítások száma ismét növekvő tendenciát mutat, és ha nem vigyázunk, a papirtenger hullámai elborítanak bennünket.

elégé általános az a hibás szemlélet, hogy a felmerülő nehézségeket mindjárt rendelettel, utasítással oldjuk meg. sajnos, ennek a nézetnek sok esetben a jogászok a képviselői, és sugalmazói, a vezetők pedig nem tanúsítanak mindig kellő ellenállást az ilyen „kezdeményezésekkel”, szemben. számos esetben tapasztaljuk azt is, hogy az első foku szervek nem élnek elég bátran a részükre biztosított önállósággal és gyakran felső szabályozást, utasítást várnak akkor is, ha arra nincs szükség.

- tudom, hogy a valóban jogi szabályozást igénylő viszonyok felismerése nem mindig könnyű, ez tudományos munka széles politikai látókört, szakmai hozzáértést, és életismeretet követel.

- ha ugyanis a jogszabály megalkotásakor a társadalmi követelményeket nem ismerjük fel, a jogszabály a fejlődés fékéjé válhat, s ilyen esetekben kerül sor a gyakori módosításokra.

- a jogszabályok előkészítésénél a jogalkotónak elsősorban arra kell törekednie, hogy a jogszabály a rendezendő életviszonyt a maga sokrétűségében, de mégis a jelenségek tipikus voltát szem előtt tartva fogja át. erre sem a hézagos jogszabály, sem a túl részletes szabályozás nem alkalmas. ha ugyanis a szabályozás aprólékos, az egyes rendelkezéseket a gyakorlatban előforduló esetekre nem mindig lehet alkalmazni, és a jogszabályt hamarosan módosítani kell. ha viszont a szabályozás nagyon az általánosságok síkján mozog, nehéz felismerni a jogokat és köteleességeket, ami megnehezíti az önkéntes jogkövetést, s egyben a jogszabály egységes értelmezését, alkalmazását is.
/folyt. köv./

21^{uo} 22

- 9 -

parlament

bkk. 1.ö dr. korom ... 7. folyt./ 11

- a jogalkotási programnak van még egy olyan területe, amelyről röviden szólni kell, ez pedig a régi jogszabályok problémája. ismeretes, hogy egyes kérdéseket a felszabadulás előtti esetenként pedig még a múlt században hozott jogszabályok rendeznek. elérkezett az ideje annak, hogy ezeket intézményesen rövid időn belül új, korszerű rendelkezésekkel váltsuk fel, mert valóban nehezen érthető, hogy 25 évvel a felszabadulás után egyes kérdéseket még mindig 80-90 éve alkotott jogszabályok rendeznek.

- a jogalkalmazók törekcszenek ugyan arra, hogy e régi jogszabályokat a szocialista követelményeknek megfelelően alkalmazzák, de ez nem mindig sikerül, hiszen egész történelmi korszak választ el bennünket azok megalkotásától.

a miniszter ezután a jogszabályok megalkotásának helyzetét és problémáit elemezte. a jogalkotási tevékenység rendszeres kritikai elemzésére, a valósággal való szembesítésére éppen úgy, nagy szükség van, mint az élet minden területén - mondotta. a kritikai elemzés alapján, pedig, - általános politikánkra, a tudomány eredményeire is figyelemmel - fő vonásaiban meghatározhatjuk a jogalkotás jogpolitikai elveit, tehát azokat az általánosítható követelményeket, amelyeknek jogalkotásunkban kifejezésre kell jutniuk.

- szóvá teszik többen is, hogy sok a jogszabály. valóban évente csaknem ezerre tehető a kiadott különféle szintű jogi rendelkezések száma. természetesen az új szabályok megszületése nagyon sok réginak a „halálát”, is jelenti. tavaly például 6 törvény, 36 tvr, 50 kormányrendelet, 28 kormányhatározat, 221 miniszteri rendelet, és a más és más szolgálati utasításait nem számítva, 683 miniszteri utasítás látott napvilágot. 1967-ben a kormány határozata alapján a gazdasági minisztériumok felülvizsgálták korábbi utasításait és több ezret helyeztek hatályon kívül. a kormány arról is rendelkezett, hogy ez évben minden minisztérium vizsgálja felül a területén érvényben lévő jogszabályokat, az élet által túlhaladott rendelkezéseket helyezze hatályon kívül, illetőleg a magasabb jogalkotó szerveknél tegye meg a szükséges előterjesztéseket.
/folyt. köv./

m

21. 40. 12

parlament

bkk. 1./ dr. korom ... 8. folyt./ 11

a jogszabályrendezés eredményes megoldása érdekében tavaly a tanácsokhoz fordultunk, és kértük a vezetőket: a helyzet kritikai elemzése alapján tegyék meg javaslataikat. ennek eredményeként néhány ezer javaslatot kaptunk. így kb. 1100 jogszabály módosítási indítvánnyal foglalkozunk. ez a munka tehát folyamatban van, reméljük a rendezés sikeres lesz. ezt a tevékenységet azonban nem lehet kampánynak tekinteni. ezt azért is hangsúlyozom, mert az utóbbi időben az utasítások száma ismét növekvő tendenciát mutat, és ha nem vigyázunk, a papirtenger hullámai elborítanak bennünket.

elégge általános az a hibás szemlélet, hogy a felmerülő nehézségeket mindjárt rendelettel, utasítással oldjuk meg. sajnos, ennek a nézetnek sok esetben a jogászok a képviselői, és sugalmazói, a vezetők pedig nem tanúsítanak mindig kellő ellenállást az ilyen „kezdeményezésekkel”, szemben. számos esetben tapasztaljuk azt is, hogy az első foku szervek nem élnek elég bátran a részükre biztosított önállósággal és gyakran felső szabályozást, utasítást várnak akkor is, ha arra nincs szükség.

- tudom, hogy a valóban jogi szabályozást igénylő viszonyok felismerése nem mindig könnyű, ez tudományos munka széles politikai látókört, szakmai hozzáértést, és életismeretet követel.

- ha ugyanis a jogszabály megalkotásakor a társadalmi követelményeket nem ismerjük fel, a jogszabály a fejlődés fékéjévé válhat, s ilyen esetekben kerül sor a gyakori módosításokra.

- a jogszabályok előkészítésénél a jogalkotónak elsősorban arra kell törekednie, hogy a jogszabály a rendezendő életviszonyt a maga sokrétűségében, de mégis a jelenségek tipikus voltát szem előtt tartva fogja át. erre sem a hézagos jogszabály, sem a túl részletes szabályozás nem alkalmas. ha ugyanis a szabályozás aprólékos, az egyes rendelkezéseket a gyakorlatban előforduló esetekre nem mindig lehet alkalmazni, és a jogszabályt hamarosan módosítani kell. ha viszont a szabályozás nagyon az általánosságok síkján mozog, nehéz felismerni a jogokat és kötelezéseket, ami megnehezíti az önkéntes jogkövetést, s egyben a jogszabály egységes értelmezését, alkalmazását is.
/folyt. köv./

21. 40. 12

bkk. 1./ dr. korom ... 9. folyt./ 11

- a szabályozatlanság vagy a túlszabályozottság két véglete közül alighanem az utóbbi a reális veszély. a túlszabályozás rendszerint abból ered, hogy nem tekintjük eléggé érettnek az állampolgárokat, nem bízunk eléggé a jogalkalmazó szervezetekben, de a társadalmi folyamatoknak a jog melletti egyéb hajtóerőiben sem, így a szocialista öntudatban, a szocialista erkölcsben, az egyéb ösztönzők hatásában.

- az említett bizalmatlanság a valóságos veszélyeket felnagyítja sőt képzelt veszélyeket szül, és mindezek elhárítása érdekében annyi féket, tilalomfát, biztonsági tényezőt, hatósági engedélyt, jóváhagyást, bizonyítványok beszerzését, meghallgatást, hozzájárulást iktat be a szabályozó rendszerbe, ami nem egyszer üresjáratra kényszeríti az államapparátust, bürokratizálja az államigazgatást. a számos példa közül csak a kisajátítási szabályozásra utalok.

- a túlzottan részletező jogszabályok a korábbi gazdasági mechanizmus talaján nagyszámúban keletkeztek. e jogszabályok nagy részét az új irányítási rendszer bevezetésével hatályon kívül helyeztük, egyes területeket újraszabályoztunk, vagy legalábbis a bürokratikus vonásokat megszüntettük.

- ezt a munkát azonban még távolról sem fejeztük be. számos olyan jogterület van még, ahol a felesleges megkötöttségeket jogszabályainkból ki kell iktatni. ilyen feladatokat jelent például az állami ingatlanok értékesítése, a rakományokkal való gazdálkodás, a kisajátítási államigazgatási eljárás, a hatósági engedélyek további egyszerűsítése stb.

- fontos követelménye munkánknak, hogy időtálló jogszabályokat alkossunk. az időtállóság természetesen nem öncél. a szocialista társadalom dinamikusan fejlődik, s ez változó jogrendszert követel. ha az életviszonyok változása miatt szükséges jogszabály módosítás késik ez káros lehet; a stabilitás tehát nem jelenthet megmerevedést.

- arra kell törekednünk mégis, hogy a jogszabályok minél inkább időtállóak legyenek.
/folyt.köv./

22⁰⁵ = 100

bkk. 1./ dr. korom ... 10. folyt./ 11

nem alakulhat ki ugyanis szilárd társadalmi jogtudat, a jogi normák nem válhatnak szokássá, de helyes jogalkalmazási gyakorlat sem alakulhat ki, ha a jogszabályok túlságosan gyorsan változnak.

a ezeknek a követelményeknek érvényesítése a jogszabályelőkészítés egyik legnehezebb feladata.

- a jogszabályok külső megjelenési formája is elősegíti azok hatékony érvényesülését.

- a külső megjelenési formával függ össze a jogszabály szintje, valamint az, hogy a jogszabályt hány további rendelkezés hajtja végre, végül a jogszabályok szerkezete és nyelvezete.

- a szint megválasztása a gyakorlatban nem mindig könnyű. szembe kell nézni a valósággal: nincs olyan gyakorlatilag használható elvünk, amely megmondaná, milyen kérdés szabályozása tartozik törvényre, törvényerejű rendeletre, kormányrendeletre, stb. így esetleg kevésbé lényeges mozzanatoktól függ, hogy a jogszabály törvényként vagy törvényerejű rendeletként kerül-e kibocsátásra.

- nincs még megállapítva az un. törvényhozási tárgyak köre, a gyakorlat pedig az alkotmánynak azt a rendelkezését tartja szem előtt, amely szerint ha az országgyűlés nem ül le, jogkörét a bizonyos megszorítással - az elnöki tánc gyakorolja.

- az állampolgárok, de a jogalkalmazók számára is gyakran nehézséget okoz, hogy egy-egy kérdést általában több szinten szabályozunk. a törvényekhez rendszerint kormányrendelet kapcsolódik és további végrehajtási szabályokat állapítanak meg miniszteri rendeletek, esetleg miniszteri utasítások.

- kétségtelen, hogy ritka az olyan magas szintű jogszabály, amely önmagában - végrehajtási rendelkezések nélkül - jól betöltheti feladatát. mégis alapos a jogalkalmazóknak az a kifogása, hogy a jogszabályok végrehajtásának kialakult módszere folytán egy-egy rendelkezés teljes megértéséhez 2-3-4- jogszabályt kell egyidejűleg figyelembe venni, sőt rendszerint ennél többet, mert ezek időnként külön-külön is módosulnak.
/folyt.köv./

22¹⁰ = 100

parlament

bkk. 1./ dr. korom... 11. folyt./ 11

emellett a törvényben vagy törvényerejű rendeletben foglalt egységes rendelkezés két-három felé darabolódik. olyan problémával is találkozunk, hogy az alacsonyabb szintű jogszabály esetenként ellentétes rendelkezéseket tartalmaz a magasabbhoz képest, - ez már önmagában is súlyos hiba, emellett jogbizonytalanságot teremt, kibuvókat, „kiskapukat, „nyit - másrészt a jogalkalmazó gyakran nem nézi a magasabb szintű szabályt, megelégszik azzal, amelyet a saját felettes szerve bocsátott ki.

- mindez arra mutat, hogy a helyes jogforrási szint megválasztása és a végrehajtási rendeletek számának csökkentése terén még sok a tennivalónk. a jogalkotás egyik fontos feladata, hogy a hézagokat, a kiskapukat elreteszelje, illetve az adott kérdés pontos, egyértelmű rendezésével ne adjon lehetőséget kibuvókra, a felelősség áthárítására, a jogkeresők kioldozgatására, a döntések elodázására, amely sok felesleges utánjárást és bosszúságot okoz.

- fontos követelmény az is, hogy a tartalmilag helyes jogszabály szövegezése és szerkezete világos, érthető, magyaros, áttekinthető legyen.

- sokszor hangzik el jogos bírálatként, hogy jogszabályainkból az állampolgárok nem képesek megismerni jogaikat és kötelességeiket. a szakemberek gyakran jogászoknak, szakmai műszavakat használnak, és ez a közérthetőség rovására megy.

tisztelt elvtársak!

- úgy vélem, hogy a jogalkotás kérdéseiről elmondott gondolatok jól érzékeltetik a helyzetet. az elmondottakban súlyos önkritika is van, hiszen a magasabb szintű jogszabályok előkészítésében - a kormány felhatalmazása folytán - az igazságügyminisztériumnak koordináló - sőt az előkészítés szakaszában - meghatározó szerepe van. ezért az igazságügyminisztérium egyik legfőbb feladata, hogy a jövőben sokkal következetesebben és magasabb szinten tegyen eleget a jogszabályok előkészítésével kapcsolatos kötelességének.
/folyt.köv./

- 12 -

22³⁰ 22

parlament

bkk. 1./ dr. korom... 12. folyt./ 11

- az általunk felismert hibákat ne kövessük el újra, és másokat is tartsunk vissza attól.

a jogalkalmazás néhány időszerű kérdéséről szövegeztünk a miniszter. megemlítette, hogy az állampolgárok legalapvetőbb és tömegesen jelentkező ügyeivel - mint jogalkalmazók - elsősorban a tanácsok szakigazgatási szervei, továbbá a belügyi szervek, az ügyészségek és a bíróságok foglalkoznak. az állampolgárok évente mintegy 7 millió esetben keresik fel a tanácsai szerveket, amelyek kb. 1.5 millió ügyben döntenek. a szabálysértési hatóságok évente kb. 350.000 bírságot határozatot hoznak. a belügyi szervek a bűnüldözési, közrendvédelmi, közlekedésrendészeti, igazgatásrendészeti, tűzrendészeti, utlevél ügyintézési tevékenységük során szintén igen sok állampolgárral kerülnek közvetlen kapcsolatba.

a bíróságok büntető és polgári peres ügyekben, továbbá a hagyatéki, telekkönyvi és egyéb nem peres eljárásokban, valamint a félfogadások alkalmával évente mintegy 1,5 millió állampolgár ügyét intézik.

- ezek a számok nemcsak a jogalkalmazó szervek jelentős megterhelését jelzik, de arra is felhívják a figyelmet, hogy a szocialista törvényesség helyzete jelentős mértékben függ a jogalkalmazás színvonalától, attól, hogy a jogalkalmazó szervek helyesen értelmezik-e a jogszabályokat, a konkrét ügyekben hozott határozataikban, általános gyakorlatukban érvényre juttatják-e szocialista államunk akaratát.

korom Mihály ezután elmondotta, hogy nagyon sok jogerős döntést, határozatot nem hajtanak végre, majd így folytatta - több ezer az olyan végrehajthatlan bírósági határozat van, amely az elvált házastársat a közös lakás elhagyására kötelezi. sok esetben pedig züllött, részeges emberekről van szó, és tudjuk ez mit jelent a családi számára. ilyen esetekben különösen fontos társadalmi érdekről van szó. - a végre nem hajtott határozatok a hatóságok, és végső soron az állam tekintélyét is csorbitják.

- a jogszabályok társadalmi, politikai, gazdasági viszonyokat fejeznek ki. - ezek a viszonyok nem változatlanok, alakulnak, fejlődnek, gazdagodnak, s a jogalkalmazásnak ezekkel a változásokkal összhangban kell lennie.

/folyt.köv./

- 13 -

22³⁵ 22

bkk.1./ dr. korom ... 13. folyt./ 11

ellenkező esetben az életviszonyoktól elmaradt jogszabály, illetve annak alkalmazása a fejlődés fék-jévé válik. új jogszabály megalkotására azonban csak akkor kerülhet sor, ha a jogalkalmazás módszerei már nem biztosíthatnak törvényes megoldásokat, amikor az értelmezés már a jogalkotással lenne egyértelmű. fontos követelmény, hogy a munkában a jogszabályok betűje soha ne homályosítsa el a jogalkotó akaratát, a jog szellemét. a törvényesség következetes érvényesítése feltételezi, hogy a jogalkalmazók mind az egész ország, mind pedig a működési területük, a megyék, járások, politikai, társadalmi és gazdasági viszonyairól tájékozottak legyenek. nyilvánvaló ugyanis, hogy ezek ismerete nélkül a jogalkalmazás öncélúvá válna, légtüres térben mozogna. egy-egy döntés, ítélet, határozat nem marad meg a köztisztviselő irodájában, hanem annak pozitív hatások gyűrűznek tovább, az fontos érdek.

tisztelt elvtársak!

a jogalkalmazó szervek tevékenységének nagy része van abban, hogy hazánkban a törvényesség szilárd, szilárd még akkor is, ha annak további erősítését állandóan s itt az országgyűlés előtt is hangoztatjuk és követeljük.

- tapasztalataink szerint a hatóságok általában már elsőfokon helyesen döntenek el az ügyeket, s az ügyintézés törvényessége és szakszerűsége javul. ezt a megállapítást alátámasztja az a tény is, hogy a hatósági határozatok túlnyomó többsége elsőfokon jogerőre emelkedik, ami azt jelzi, hogy a határozatot - valamennyi, az eljárásban résztvevő s gyakran ellenérdekű személy törvényesnek és igazságosnak tartja. pl. a büntető és polgári peres ügyekben hozott határozatok mintegy 80 százaléka emelkedik elsőfokon jogerőre, nem peres ügyekben pedig csak kivételesen fordul elő fellebbezés. a tanácsok elsőfoku határozatainak 96 százaléka lesz elsőfokon jogerős. a bejelentett fellebbezések jelentős része is alaptalannak bizonyul. törvényességi óvás emelésére 1968-ban mindössze 503 büntető, és 913 polgári ügyben, vagyis a tárgyaló ügyek eleynyszően csekély hányadában került sor.

- ennek ellenére az állampolgárok egy része nem akarja tudomásul venni az ügyük rendezésére hivatott hatóságok döntését és gyakran még a végleges elbírálás előtt panaszokkal árasztják el az irányító és felügyeletet gyakorló szerveket.

/folyt. köv./

22/10/10

bkk. 1./ dr. korom ... 14. folyt./ 11

egyesekeknek csak akkor jó a törvény, ha nekik ad igazat, ellenkező esetben pedig szídnak, átkoznak mindenkit.

- meg lehet állapítani, hogy a hatósági munka során jelentkező konkrét panaszoknak csupán kisebb része bizonyul igaznak. az alaptalan panaszok ugyanakkor nem egyszer a hatóságokat sértő hangnemmel, az ügyben eljáró hivatalos személyek gyanúsításával párosulnak.

- meg kell találnunk állami vonalon is - a panaszok intézésének a mainál korszerűbb, olyan formáit, amelyek megakadályozzák a hatóságok alaptalan zaklatását, ugyanakkor nem korlátozzák az állampolgárokat olyan panaszok megtételében, melyek az őket ért tényleges sérelem gyors és alapos orvoslását, igazságos eldöntését biztosítják.

- sajnos más vonatkozásban is találkozunk még a törvények önkényes magyarázóival. többször megesik, hogy alacsonyabb - magasabb szintű beosztású ember is könnyen tulleszi magát a jogszabályok rendelkezésein és önkényes, kiskirálykodó döntései sok kárt okoznak. a közérdekű bejelentők sem mindig részesülnek kellő jogi védelemben.

- a jogalkalmazás gyakorlatának általánosítható tapasztalataiból levonható az a következtetés, hogy a hatóságok munkája kiegyensúlyozott, és mind kevesebb hibával látják el feladataikat. e megállapítás azért is helytálló, mert az állami jogi munkában a jogalkalmazásban mindig jelen van két véglet veszélye. egyik az elnézés, a liberalizmus, a másik a túlzott szigor. sem az egyik, sem a másik eluralkodása nem volna helyes. ezért követünk el mindent, hogy a munka minden szélsőséges túlzástól mentes, kiegyensúlyozott legyen a jövőben is.

- azonban tárgyilagosan el kell ismerni, hogy minden jószándéku gondosság és körültekintés ellenére egyes ügyek elbírálásánál az eljáró szervek tévedhetnek és tévednek is. ismerünk helytelen döntéseket s az ilyen hibákról amelyeknek nem örülünk, de amelyek ellen sajátos eszközeinkkel következetesen fellépünk - nem egyszer a sajtó útján a nagy nyilvánosság is értesül.

/folyt. köv./

22/10/10

bkk. 1./ dr. korom... 13. folyt./-11

-azokat az észrevételeket, amelyek az ilyen hibák ellen irányulnak, hasznosnak és szükségesnek tartjuk. nemcsak azért, mert módot adnak a tényleges sérelmek orvoslására, hanem azért is, mert elősegítik a jogalkalmazás színvonalának emelését s így a törvényesség további szilárdulását. ez történt pl. a közelmúltban amikor a bíróságok figyelmét arra hívtuk fel, hogy az erőszakos, durva, huligán jellegű bűncselekmények elkövetőivel szemben szigorubbán lépjenek fel.

- a lakosság ügyeinek egyszerűbb, gyorsabb és kulturáltabb intézésére az elmúlt években számos intézkedés történt a tanácsoknál, a belügyi szerveknél, mind pedig a bíróságoknál. csupán példaként hivatkozom a tanácsai hatáskörök decentralizálására, a hatósági igazolások és engedélyek kiadásának egyszerűsítésére, valamint a kisebb súlyú bűncselekmények esetében az egyszerűsített nyomozás és bíróság elé állítás intézményének bevezetésére stb.

- az eddigi megtett intézkedések azonban még mindig nem elég hatékonyak s a jogszabályok adta egyszerűsítési lehetőségekkel sem mindenütt élnek megfelelően.

- éppen ezért nem nyugodhatunk bele, hogy a hatáskörök leadásának és az ügyintézés további egyszerűsítésének üteme az ágazatok egy részénél vontatott, s bizonyos ellenállás a saját hatáskörök decentralizálásával kapcsolatban a megyei tanácsoknál is tapasztalható.

- a jogszabályok helyes alkalmazásának, a jó hatósági ügyintéző munkának döntő feltétele, hogy legyenek politikailag, szakmailag magasan képzett, jó emberi tulajdonságokkal rendelkező káderek, ma a vezetők az ügyintézők túlnyomó többsége megfelel e követelményeknek. felnőtt nálunk az új tisztviselői kar, amely már nem alkot elkülönült kasztot a dolgozó néptől. helytállásuk a szocialista rend érdekében példamutató, pedig erkölcsi és anyagi megbecsülésük még nem mondható mindig kielégítőnek. az államapparátus dolgozói áldozatos és fontos munkájának további elismerésére, illetve az elismerés fokozására szükség van.
/folyt.köv./

00 2/20

bkk. 1./ dr. korom... 16. folyt./ 11

emellett azt sem hallgathatjuk el, hogy számos esetben találkoztunk még ridegséggel, közömbösséggel, „akta”, szemlélettel, formális jogszemlélettel, amikor az ügyek intézői megfélemlenek a legfontosabbról, az emberről, arról, hogy az állampolgár számára a saját ügye a legnagyobb fontosságú. a bürokratikus formális jogszemlélet tükröződik az olyan - ma is előforduló - döntésekben, amelyekre azt lehet mondani, hogy megfelelnek a jogszabályok betűjének, de mégsem igazságosak, mert a nem megfelelő jogalkalmazás szem előtt téveszti a törvény valódi szándékát. már pedig a jogosság és igazságosság a mi társadalmunkban egymástól elválaszthatatlanok. a jó jogalkalmazás, ügyintézés fontos feltétele, hogy a köztisztviselők politikai, szakmai tudását állandóan fejlesszük. a szakmai színvonal és a jogász köztisztviselők képzése, továbbképzése szoros an összefügg egymással.

- a jogi egyetemeken ma lényegében ugyanolyan képzésben részesül az a fiatal, aki bírónak, ügyésznek készül, mint aki vállalati jogtanácsosi, vagy tanácsai közigazgatási pályára akar menni. keressük ezért a módját annak, hogy a minden területen szükséges alapműveltség és tudás biztosítása mellett hogyan lehetne az oktatást ésszerűen szakosítani már az egyetemeken.

problémák mutatkoznak a rokon területen működő jogászok összefogásában is. a magyar jogászszövetség keretében ez több - kevesebb sikerrel megtörténik, de szükség lenne erre állami vonalon is azért, hogy az osztársadalmi érdekeket jobban lehessen biztosítani. itt mindenképp a több ezer vállalati és szövetkezeti jogtanácsosra gondolok. bizonyos, hogy ugy a képzés, mint a továbbképzés színvonalának további növelésében, a jogászok erőteljesebb összefogásában megtaláljuk a legjobb megoldást, és az is erősíti majd az állami, jogi munka hatékonyságát.

tisztelt elvtársak!

a szocialista jog érvényesülésére egyre inkább az a jellemző, hogy az állampolgárok mind nagyobb része meggyőződésből, önként teljesíti a jogszabályokban megállapított kötelességeit, és nem azért, mert azok megszegése esetén büntetéssel, vagy más sankcióval kell számolnia.
/folyt.köv./

00 45/20

parlament

bkk.1./ dr. korom ... 17. folyt./ il

ez a folyamat azonban nem automatikusan, spontán módon halad előre. igaz, hogy mindenekelőtt a jogszabályoknak megfelelő, törvényes és igazságos bírósági, tanácsi stb. döntések, a gyors kulturált ügyintézés a szocialista jog legjobb propagandistája. ez azonban önmagában nem elegendő.

- feltétlenül szükség van azoknak a jogalkotáson és jogalkalmazáson kívüli módszereknek a továbbfejlesztésére, amelyek előmozdítják, hogy az állampolgárok törvénytisztellete, a jogszabályoknak megfelelő magatartása még általánosabbá váljék. a jog önkéntes megtartása feltételezi, hogy állampolgáraink ismerjék az életviszonyaikat rendező szabályokat, jogaikat, és kötelezettségeiket, mert enélkül nem tudnak megfelelően élni azokkal. ma még nap nap után tapasztaljuk, hogy sokan nincsenek tisztában olyan fontos rendelkezésekkel, amelyek családi vagy munkakörülményeiket illetőleg egyéb viszonyaikat érintik, s emiatt esetenként hátrány éri őket, jogaik és törvényes érdekeik csorbát szenvednek. a helyes jogpropaganda tevékenység tehát nemcsak fontos és része a szocialista közgondolkodás további erősítésének, fejlesztésének, de egyik lényeges feltétele a szocialista demokratizmus további kibontakoztatásának is, annak, hogy az állampolgárok társadalmi tevékenysége fokozódjék.

- a magyar jogásztársadalom sokat tett és tesz is ennek érdekében. előadásokat tartanak, fogadó-órákon, panasznapokon és számos más formában felvilágosítják az állampolgárokat jogaikról és kötelezettségeikről. nem mondhatjuk azonban, hogy a jogi ismeretterjesztés minden lehetőségét kihasználjuk már.

ezután a miniszter a hírközlő szervek, a sajtó, a rádió és a televízió jogpropagandában betöltött szerepéről és felelősségéről beszélt.

végezetül a miniszter hangsúlyozta, hogy a jogalkotás és jogalkalmazás alapjában sikeresen fejlődik, szocialista jogunk megfelelően betölti hivatását. eddigi utunk kritikai elemzése, valamint a társadalom szükségletei alapján tovább kell fejlesztenünk munkánkat. ennek ma jó feltételei vannak. csak rajtunk múlik, hogy terveinket, elképzeléseinket mekkora sikerrel váltjuk valóra. ebben nagy szerepe és felelőssége is van mindannyiunknak, jogalkotóknak és jogalkalmazóknak egyaránt, - mondotta s kérte az országgyűlést, hogy beszámoló jelentését vegye tudomásul./mti/

- 18 -

5555

parlament

bkk. 2. ilku pál expozéja

ttf-pr-sl-di/tm/gy/zs

1969. április 18.

a szerkesztőségek rendelkezésére bocsátjuk ilku pál művelődésügyi miniszter expozéját, amely az országgyűlés pénteki ülésén hangzik el. a beszéd feloldásig embargós.

x x x

előjáróban ilku pál történelmi áttekintést adott a szerzői jog intézményéről, s egyebek közt megemlítette: magyarországon 1884-ben került sor az első szerzői jogi törvény megalkotására, ezt a mai is hatályban levő 1921. évi 54. törvénycikk váltotta fel. nálunk is gyakran előfordult, hogy a kiadó vagy a szinpad-i ügynökség alacsony átalányösszegért és lehetőleg a védelmi idő egész tartamára megszerezte az irodalmi vagy szinpad-i mű szerzői jogát, az összes értékesítési lehetőséggel együtt. szinte szokássá vált, hogy az író egy-egy regényéért fix összeget kapott és akárhány kiadást is ért meg később a mű, akármilyen hasznot is hozott a kiadónak, anyagi sikeréből semmi sem jutott már a szerzőnek. jókai mór és mikszáth kálmán művei egy részének kiadási jogát ily módon szerezte meg az atheneum és a franklin könyvkiadó és az írók terhére meggazdagodott. karinthy frigyos élete végéig súlyos anyagi gondokkal küzdött, mert műveit örökáron adta el az egyik kiadónak.

a régi törvény 1921-től 1945-ig tehát nem zárta ki a szellemi alkotók kizsákmányolását a tőkés vállalkozók részéről. mert a törvény az ugynevezett szerződéses szabadság elvén állt, ami azt jelentette, hogy egyrészt a szerzők, másrészt pedig a könyvkiadók, a színházak stb. minden korlátozástól mentesen, „szabadon”, állapíthatják meg a szerződés feltételeit. azonban csak formailag állt szemben egymással két egyenlően „szabad”, szerződő fél a szerződés megkötésénél, a legtöbb esetben a vállalkozó akarata döntötte el a szerződés feltételeit.

/folyt. köv./

0055

-19-

parlament

bkk. 2. /ilku.... 1. folyt./ gy

a szerzők érdekeit a szerződéses kapcsolatok rendszere a legközvetlenebbül érinti, hiszen az ilyen vonatkozásban érvényes jogi szabályozás juttatja a szerzőt munkájának ellenértékéhez. a hatályos szerzői jogi törvény azonban a szerződési kérdések rendezéséről semmiféle szabályt nem tartalmazott. a szerzők kizsákmányolásának lehetőségét természetesen a felszabadulás után megszüntettük, részben új, a törvényt kiegészítő jogszabályokat, részben gyakorlati uton, és a kormány 1953-ban „a szerzői jogok fokozott biztosítása érdekében, külön hivatalt is állított fel.

eddig is sokat tettünk azért, hogy a szerzők méltányos érdekei ne szenvedjenek csorbát, biztosított legyen a nyugodt alkotás lehetősége. a szocialista rendszer kezdettől fogva védte a szellemi alkotókat. az új törvényjavaslat most már törvényes rendelkezésekkel is biztosítani kívánja többek között azt, hogy a szerzők jogos érdekei a felhasználási szerződésekben érvényesüljenek. ilyen jellegű rendelkezések lesznek a továbbiakban a végrehajtási jogszabályokban is.

ilku pál szólt arról, hogy a szerzői jog nemcsak belöldi, hanem nemzetközi jogintézménnyé is vált. így jött létre 1886-ban az irodalmi és művészeti művek védelméről szóló berni unió, amelynek Magyarország is tagja. e nemzetközi egyezmény alapján a szerzői jog területén a magyar népköztársaság jelenleg hatvan más állammal áll nemzetközi egyezményes kapcsolatban. a nemzetközi egyezmény alapelve az, hogy a tagállamok ugyanolyan jogvédelmet biztosítsanak területükön a külföldi szerzőknek, mint saját állampolgáraiknak. ezért is van a szerzői jogi törvénynek minden országban különös jelentősége, mert nemcsak a hazai szerzők jogviszonyait rendezi, hanem rendelkezései minden azon országok szerzőire is vonatkoznak, amelyekkel az illető állam nemzetközi egyezményes kapcsolatban áll. a törvényjavaslat előkészítése során különös gondot fordítottunk arra, hogy annak összes rendelkezései összhangban legyenek a berni unióban viselt tagságunkból fakadó kötelezettségekkel.

/folyt. köv./

10/20

parlament

bkk. 2. / ilku... 2. folyt./ gy

a régi törvény idejében még nem volt rádió, televízió, hangosfilm; így az ezekkel összefüggő szerzői jogi kérdésekben a bírói gyakorlatnak kellett utat mutatnia. a könyvkiadás és könyvkereskedés, a hanglez- és hangszalaggyártás, a színházak tevékenysége, a filmgyártás, a rádió és a televízió, a fényképezés és az iparművészet, a képzőművészet alkotásainak sokszorosítása és terjesztése mind-mind szorosan összefügg a szerzői jogi szabályokkal. most mindezek a kérdések megfelelő törvényes szabályozást kapnak az előterjesztett javaslatban.

természetesen annak is tudatában kell lennünk, hogy napjainkban olyan óriási léptekkel hatad a technikai fejlődés, hogy újabb 48 évre bizonyára nem tekinthetjük megváltoztathatatlanak a szerzői jogi törvényt. például már a legközelebbi jövőben várható, hogy műholdak segítségével lehetővé válik egyre nagyobb számú rádió és televízió műsor vétele, gyakorlatilag az egész világon. a technikai fejlődés eredményeként a rádió és televízió műsor szolgáltatása egyre nagyobb mértékben tud a nemzeti kereteken. ez természetesen hatással lesz a nemzetközi szerzői jogi fejlődésre, ezért e problémával sok országban, így nálunk is már foglalkoznak a szakemberek.

rámutatott ilku pál, hogy a szerzői jog a kapitalista viszonyok között döntően mint vagyoni jog alakult ki. az utolsó évtizedekben azonban - folytatta - előtérbe kerültek a szerzői jog nem vagyoni részei, amelyeket gyűjtőnéven személyiségi vagy személyhez fűződő jogoknak nevezünk. a szocialista országokban kialakult elméleti és gyakorlati fel fogás szerint ma már a szerzői jog alapvető részét a személyhez fűződő jogok jelentik anélkül, hogy a szerzői jog vagyoni vetületét el szabadna hanyagolni. ez a nézet tükröződik a szocialista országok újabb törvényhozási gyakorlatában, amely hangsúlyozottan - és a vagyoni jogoktól elválasztva - védelemben részesíti a személyhez fűződő jogokat, a szerző életében és halála után egyaránt.

/folyt. köv./

10/20

parlament

bkk. 2. lku... 3. folyt./ gy

a jelenleg érvényes szerzői jogi törvény a személyhez fűződő jogokról egyáltalán nem rendelkezik, ezért a törvényjavaslat alapvető fontosságú része ezeknek a jogoknak pontos és részletes kodifikálása. személyhez fűződő jog annak eldöntése, hogy a művet a szerző társadalmi felhasználásra alkalmasnak, késznek találja-e, s hozzájárul-e a mű nyilvánossághozatalához. a személyi jogok csoportjában fontos továbbá, hogy a szerzőt megilleti a jog, hogy művét szerzőként feltüntessék, sőt a szerzőt akkor is meg kell jelölni, ha művéből csak valamely részletet használnak fel, ha a művet ismertetik, vagy abból idézeteket közölnek. ugyancsak jelentős az a rendelkezés, hogy a szerzők művét - engedélyük nélkül - sem felhasználni, sem megváltoztatni nem szabad. előfordulhatnak olyan esetek is, amikor a szerző nem engedélyezi művének további felhasználását. a törvényjavaslat biztosítja a szerző számára a visszavonás jogát, vagyis azt, hogy - alapos okból - megtilthatja művének egyébként jogszerű további felhasználását.

a személyhez fűződő jogokat a szerző másra nem ruházhatja át és azokról nem mondhat le. e jogoknak gyakorlására, a dolog természeténél fogva, életében a szerző hivatott. a szocialista jogfelfogás szerint a személyhez fűződő jogok időben korlátlanok, ezért a szerző halála után is védelemre méltók. a törvényjavaslat azt a megoldást választja, hogy a vagyoni jogok védelme ideje alatt, tehát a szerző halálát követő ötven éven át ezeket a jogokat azok gyakorolhatják, akik a szerzői jog vagyoni részét öröklés címén megszerezték.

jogszabályalkotásunkban alapvető elvi és politikai cél, hogy a törvény a megfelelő jogos magánérdekeket összhangba hozza a közérdekkel, a társadalmi érdekekkel. így jogos szerzői érdekeket a felhasználó állami szervek indokolt igényeivel kellett egyeztetni.

/folyt. köv./

110/20

- 22 -

parlament

bkk. 2. / lku... 4. folyt./ gy

a rendezés elvi alapjainak meghatározásakor hangsúlyoztuk, hogy a művészi-kulturális alkotómunkát társadalmunkban semmiképpen sem tekintjük valamiféle magánszektorjellegű „termelésnek”, olyannak, amelynek adóztatása elvileg és gyakorlatilag azonos lehetne - például - egy műanyaggyártó kisiparos adóztatásával. az alkotó munkának ilyen megközelítése teljesen elhibázott lenne. természetesen ez nem jelenti azt, hogy a kulturális tevékenységen belül nincs különbség - társadalmi hasznosság szempontjából - a különböző alkotások között. sőt azt is meg kell mondani, hogy nem minden kultúra, ami nyomdafestéket, papírt vagy vásznat kap. a társadalmi hasznosság és művészi színvonal vonatkozásában meglevő differenciákat mind érzékenyebben fejezi ki a honoráriumban, a prémiumkeret, a nívójuttalmak, a különböző erkölcsi és anyagi juttatások elosztásában érvényesülő gyakorlat. szó sem lehet tehát arról, hogy elveinkben és gyakorlatunkban a jogi formulák eltüntessék a szocialista és nem szocialista, a jó és a szürke alkotások közti különbségeket.

az alkotó jogos magánérdeke és a társadalmi érdek között nincs feloldhatatlan ellentét, hiszen a társadalomnak és a szerzőnek egyaránt érdeke a minél magasabb szintű kulturális értékek alkotása. a gyakorlatban előfordulhat, hogy ezek az érdekek ütköznek egymással. az érdeket a törvényjavaslat teljes mértékben nem egyeztetthette, mert - általános törvényalkotási elveinknek megfelelően - az új szerzői jogi törvény is ugynevezett kerettörvény lesz, amely csupán a legfontosabb alapelveket és rendelkezéseket tartalmazza. természetesen a végrehajtási rendeletek kidolgozása során ugyanúgy igényelni fogjuk a különböző művészeti szövetségek és a művészeti dolgozók érdekvédelmi szervezetének alkotó közreműködését, segítségét, mint a törvény előkészítése során. a kormánynak az a szándéka, hogy az ilymódon elkészült végrehajtási rendelet tervezeteket - konzultációra - megküldi a kulturális és jogi bizottságnak, hogy mondjon véleményt a tervezett intézkedésekről, még azok kormányhatározattá emelése előtt.

/ffolyt. köv./

110/20

- 23 -

bkk. 2. / ilku.... 5. folyt./ gy

általános szabály, hogy a szerző művét, engedélye nélkül, nem szabad felhasználni. a már nyilvánosságra hozott művek tekintetében azonban bizonyos kivételeket állapít meg a törvényjavaslat. a kivételeket a törvényjavaslat pontosan meghatározza, nehogy bárki ezekkel a rendelkezésekkel, a szerzők terhére visszaélhessen. e korlátok közül különösen jelentős a rádió és a televíziót, hogy a szerző hozzájárulása nélkül is felhasználhatja a már nyilvánosságra hozott művet, ha a szerző részére megfelelő díjat fizet. ez a törvényi engedély arra az esetre vonatkozik, amikor a rádió vagy a televízió a korábban nyilvánosságra hozott művet változatlan formában kívánja közreadni. az adaptációhoz, átdolgozáshoz, irodalmi mű hamgjátékra, tv-filmre, tv-játékra való feldolgozásához azonban továbbra is szükséges lesz a szerző előzetes engedélyére. egyébként az említett törvényi engedélyt valamennyi újabb szocialista szerzői jogi szabályozás megadja a rádió és televízió számára.

a szerzők jogait védi a javaslatnak az a rendelkezése, hogy a rádiót és televíziót ez a jog nem illeti meg, ha a szerző és a színház között kötött szerződés a közvetítést kizárta vagy korlátozta.

ilku pál a továbbiakban beszámolt arról: a szerzői jog sajátos vonása, hogy a szerző halála után meghatározott időn át a szerző jogutódai - rendszerint örökösei - rendelkeznek a mű felhasználásáról, hozzájárulásuk fejében élvezik a szerzői jogdíjakat. a védelmi idő, jelenlegi törvényünk szerint, a szerző életére és halála után ötven évre terjed ki. ez megfelel az általános nemzetközi gyakorlatnak, több szocialista ország is azonos oltalmi időt biztosít a szerzők alkotásai számára. az előkészítés során felmerült a gondolat, hogy a védelmi időt 25 évre kellene leszállítani, mivel egyes esetekben az elhalt szerzőtől már távoleső örökösök részesülnek szerzői díjban.

/folyt. köv./

125/20

bkk. 2. / ilku.... 6. folyt./ gy

alapos megfontolás után mégis a jelenlegi 50 év védelmi idő fenntartását javasoljuk - elsősorban nemzetközi érdekeink miatt. a berni unió 1967. évi stockholmi revíziója során az új szövegben kötelezővé tették a minimális 50 évi védelmi időt, tehát a védelmi idő leszállítása esetén a berni unió legfrissebb szövegéhez nem tudnánk csatlakozni. másrészt - figyelembe véve kulturális értékeink nemzetközi terjedését - a védelmi idő leszállítása esetén jelentős devizabevételtől is megfosztanánk magunkat.

ilku pál ezután arról szólt, hogy szerzői jogi védelmet előjező alkotások mind gyakrabban jönnek létre munkaviszony keretében. ezzel számol a javaslat, amikor rendezzi a munkaviszony keretében alkotott művekkel kapcsolatos kérdéseket. a törvényjavaslat abból indul ki, hogy a kollektívában kifejtett szerzői tevékenységben is egyéni alkotómunka nyilvánul meg, s ezt védeni kell. számolni kell azzal is, hogy ezt a munkát szocialista körülmények között állami és társadalmi szervezetek azért teszik lehetővé és segítik elő, hogy a munka eredményét társadalmilag fel is használják. véleményünk szerint a törvényjavaslat rendelkezései megfelelően szolgálják az alkotói és munkáltatói érdekek összhangját.

a szerzői jog fejlődése világszerte felvetette az előadó-művészek teljesítményének védelmét. a javaslat előrelépést jelent, amikor kimondja, hogy az előadó-művész /együttes esetében a vezető és a szólisták/ engedélye szükséges ahhoz, hogy műsorukat forgalombahozatal vagy nyilvános előadás céljára rögzítsék vagy közvetítsék. az ilyen felhasználásért az előadó-művészt általában díjazás illeti. a javaslat az előadó-művészek személyi jogait is biztosítani kívánja.

/folyt. köv./

125/20

bkk. 2. /ilku... 7. folyt./ gy

a továbbiakban az ipari formatervek szerzői jogi védelmével foglalkozott, majd így folytatta:

a szocializmus építésében jelentős szerepe van a kultúrának. hazánkban az általános műveltség állandó emelkedése népünk legszélesebb rétegeit mind nagyobb mértékben teszi alkalmassá az igényesebb kulturális alkotások befogadására. a szerzői jogi törvénynek - a végrehajtási rendeletekkel és honoráriumszabályzatokkal együtt - olyan hatást kell gyakorolnia, hogy ösztönözze szellemi alkotóinkat a magasabb színvonalu, értékesebb kulturális alkotások létrehozására.

nálunk a kultúra alkotásai az új gazdasági irányítás körülményei között sem tekinthetők egyszerűen árunak. a kultúra termékeit nem szolgáltatjuk ki a piac spontán igényeinek. éppen ellenkezőleg: a szerzői jog eszközeivel is az eddigieknél még hatékonyabban kívánjuk támogatni az eszmeileg és művészileg értékes művek létrejöttét és széleskörű terjesztését. ezért új ösztönzőket iktattunk be, mindenekelőtt az alkotás és a szolgáltatás területén. ilyen ösztönző például a kulturális alap és járulék. a kulturális alapból az elmúlt évben több mint 30 millió forinttal segítettük az eszmeileg és művészileg értékes alkotások létrehozását, propagálását és eljuttatását a közösséghez. a kulturális alapból jelentős összeget, több mint 3 millió forintot fordítottunk az alkotók, írók és művészek kiemelkedő alkotásának és teljesítményeinek honorálására, nívódíjak és más jutalmazások formájában.

államunk, a nemzeti jövedelem növekedésének arányában, egyre többet fordít művelődésre és kultúrára.

a jövőben fokozott erkölcsi és anyagi megbecsülésben kell részesíteni az értékes alkotásokat és azok létrehozóit, szocialista, nemzeti kulturánk gyarapítóit. szerény mértékben emelhetjük a szépirodalmi prózai és költői alkotások könyvkiadói ivhonorárium felső határát. előreléptünk a színművek honorálásában is, anyagilag jobban ösztönözzük az új magyar drámák szerzőit és csökkentjük a korábbi kereseti aránytalanságot, amely a szórakoztató ipar kevésbé igényes termékeinek szerzői javára fennállott.

/folyt. köv./

- 26 -

145

80

bkk. 2. / ilku... 8. folyt./ gy

vannak teendők a honorárium-rendszer továbbfejlesztésében. anyagi lehetőségeinkhez mérten igyekszünk emelni a honorárium-bevetéseket. bátorítjuk a honoráriummal rendelkező kulturális műhelyeket és intézményeket, hogy jobban differenciáljanak az értékes és kevésbé értékes alkotások és művek között.

ilku pál a továbbiakban rámutatott: a felszabadulás után - elsősorban a szovjetunióban, majd a többi szocialista országban - az utolsó évtizedben azonban már a nyugati országokban is - jelentős érdeklődés nyilvánult meg a magyar kulturális alkotások iránt. ez az érdeklődés a szocialista országok részéről természetes, a nyugati világ részéről pedig azért jelentkezik, mert kultúránk - elsősorban irodalmunk - egy számunkra ismeretlen és egyre fejlődő társadalom valóságáról ad hírt. a szerzői jogvédő hivatal 1961-ben még csupán 152 magyar mű külföldi felhasználására kötött szerződést; 1968-ra fokozatosan és folyamatosan 516-ra emelkedett ez a szám, amely világosan mutatja, hogy fokozódik a magyar kulturális értékek iránti nemzetközi érdeklődés. a magyar könyvkiadók, színházak és hangversenyrendező szervezet számára ugyanez a hivatal szerzi meg a külföldi művek magyarországi felhasználásának szerzői jogát. az 1961. évi 313-ról 1968-ban 806-ra emelkedett a külföldi szerzők jogainak felhasználására kötött szerződések száma. a hivatal szerzői jogi devizamérlege ugyancsak jellemzően tükrözi a 60-as évek eleje óta bekövetkezett nagy fejlődést. a magyar művek külföldi eladásából származó devizabevétel 1961 óta csaknem háromszorosára emelkedett. ugyanakkor, jóllehet devizakiadásaink nem csökkentek, sőt emelkedtek, 1968-ban mind a szocialista, mind a tőkés országok viszonylatában aktívává vált a kulturális devizamérleg. ez nem lebecsülendő, mert a kis országok szerzői jogi devizamérlege szinte kivétel nélkül passzív; ezek ugyanis kulturális téren általában nagyobb mértékben szorulnak behozatalra, mint amilyen mértékben külföldön módjuk nyílik kulturális alkotásaik elterjesztésére.

/folyt. köv./

- 27 -

148 m

parlament

bkk. 2. / ilku... 9. folyt./ gy

bartók, kodály és más magyar zeneszerzők műveinek nemzetközi sikere közismert. az utóbbi években a magyar zenepedagógiai művek iránt is mind nagyobb az érdeklődés külföldön. a magyar zene sikereihez felzárkózott a magyar irodalom is: ma már több olyan írónk van, akinek művei számos országban, illetve nyelvtérületen rendszeresen napvilágot látnak.

igen nagy jelentőségű a magyar líra előretörése. klasszikus és mai költőink egész sorát ismerik már a különböző országokban. egyes magyar szindarabok szép sikereket értek el a szocialista országokban és számos nyugati országban is.

a magyar kultúra megbecsülését jelentette, hogy 1967-ben megkötöttük a magyar-szovjet szerzői jogi egyezményt. mi voltunk az elsők, akik nemzetközi szerzői jogi egyezményes kapcsolatba kerültünk a szovjetunióval. a magyar irodalom és zene számára óriási lehetőséget nyújt a szovjetunió. minden reményünk megvan arra, hogy a szerzői jogi egyezmény még hathatósabban előmozdítja kulturális értékeink megismerését a szovjetunió népei körében.

tisztelt országgyűlés!

a törvényjavaslat - tekintettel a társadalom és a kultúra fejlődésére - olyan korszerű szabályozást kíván nyújtani, amelyben a szerzői jog a kultúra, és ezzel közvetve a társadalom és a gazdaság, új hajtóerejévé válhat. azt célozza és arra ad lehetőséget, hogy jó alkotások szülessenek és ezek eljussanak a tömegekhez. összhangot kíván teremteni az alkotók jogai és a társadalom érdeke között. végül: az alkotók fokozott megbecsülésére ad az eddigieknél kielégítőbb lehetőségeket.

- az új törvény eléri a kitűzött célokat: segíti az irodalom, a művészetek és a tudomány fejlődését. kérem a tisztelt országgyűlést, hogy a szerzői jogról szóló törvényjavaslatot - a kulturális és jogi, igazgatási és igazságügyi bizottság módosító javaslatainak figyelembe vételével - fogadja el.
/mti/

.-.

- 28 -

155/20

parlament

1969. április 18.

bkk. 3. az országgyűlés tanácskozása

t hi-zs-di-tf-sl-pf-gg/il zs

pénteken folytatta tanácskozását az országgyűlés. részt vett az ülésen losonczi pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, fock jeno, a forradalmi munkás-paraszt kormány elnöke, továbbá apró antal, fehér lajos, gáspár sándor, kállai gyula, komócsin zoltán, szirmai istván, az mszmp politikai bizottságának tagjai, valamint a politikai bizottság póttagjai és a központi bizottság titkárai. a diplomáciai páholyokban a budapesti akkreditált külképviseletek számos vezetője foglalt helyet.

az ülést kállai gyula, az országgyűlés elnöke nyitotta meg. bejelentette, hogy napirend szerint a szerzői jogról szóló törvényjavaslat tárgyalása következik.

ezután ilku pál, a művelődésügyi miniszter szólt fel./ beszédét mai bkk 2-es kiadásunkon közöltük, az embargót fel-

oldjuk./

/folyt.köv./

10.35/e

11-12

- 29 -

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés....1. folyt./ il

Ilku pál beszédére a következő javításokat adjuk:

az 5. folytatás első bekezdésének alulról számított negyedik sorának elején a szöveg helyesen: ... is szükség lesz a szerző....

a 8. folytatás első bekezdése 7. sorában a szöveg helyesen: ...elsősorban irodalmunk - egy számunkra ismeretlen, és...

a 9. folytatás utolsó bekezdése utolsó mondata helyesen a következő: kérem a tisztelt országgyűlést, hogy a szerzői jogról szóló törvényjavaslatot fogadja el./ tehát a különböző bizottságokra történő utalás kimarad/

Ilku pál nagy tapssal fogadott beszéde után Kaszás Imre képviselő emelkedett szólásra.

Kaszás Imre,

----- a törvényjavaslat előadója elmondta, hogy az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint kulturális bizottságának együttes ülésén általánosságban és részleteiben is megvitatták a szerzői jogról szóló törvényjavaslatot, s azt a két bizottság az országgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

az előadó emlékeztetett arra, hogy hazánkban 1884-ben iktatták először törvénybe a szerzői jogot, szinte módosítás nélkül átvéve az 1870-es években elfogadott német szerzői törvényt. az országgyűlés jókai már javaslatára állapította meg a szerző halálát követő 50 évben a szerző jogvédelmét. a törvényjavaslat most ezt a hagyományt követve javasolja elfogadásra az országgyűlésnek az 50 éves védelmi időt, amelyet - a fejlődéssel összhangban - a filmekre is kiterjeszt.

Kaszás Imre felidézte, hogy 1921-ben az akkori szellemi légkörre jellemzően teljes érdektelenség kísérte a szerzői jogról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

/folyt.köv./
11.15/e

- 30 -

sk

parlament

bkk. 3./ az országgyűlés ... 2. folyt./ il

a parlamenti jegyzőkönyv tanúsága szerint „a tanácsképtelenség nyilvánvaló lévén, az elnök kénytelen volt az ülést felüggeszteni.

Kaszás Imre rámutatott: a hatálytalanságra kerülő 1921. évi 54-es törvény az alkotók számára anyagi kiszolgáltatottságot, szellemi guzsbakötöttséget is jelentett. ugyanakkor hozzájárult nemzeti érdekeink, művészeti remekműveink elkötyavetyéléséhez is.

az új törvényjavaslat elfogadását mindenekelőtt az alapjában és minőségében megváltozott társadalmi és történelmi helyzet indokolja, kulturális életünk számokban is megmutató gazdagodása is megkívánja, - mondotta Kaszás Imre. utalt arra, hogy 1967-ben 79 millió példányban csaknem 26.000 kiadvány jelent meg hazánkban és 846 millió forint volt könyvtérjesztésünk bevétele. mindez jól érzékelteti, tükrözi az irodalom, a művészet, a tudomány szerepét népünk kulturális életében és fejlődésében.

- a törvényjavaslat szellemében és gyakorlati intézkedéseiben is kifejezésre juttatja ezt a magas foku társadalmi értéktelétet - folytatta az előadó, majd nyomatékosan aláhúzta: a törvényjavaslat alapvető fontosságú része a személyhez fűződő jogok kodifikálása, méltatta azokat a paragrafusokat, amelyek az előadó művészek személyi jogait biztosítják és védelmezik. a személyi jognak a törvényjavaslatban foglalt védelme kifejezi az alkotás és az alkotó iránti tiszteletet, biztosítja a szocialista társadalom építését segítő alkotások megszületését, az alkotók szabadságát és függetlenségét. a személyi jog ilyen terjedelmű és átfogó védelme csak szocialista társadalomban, csak szocialista jogalkotásban lehetséges.

arról is beszélt, hogy a törvényjavaslat az alkotói munkával kapcsolatban a társadalmi és egyéni érdek összhangját teremti meg, amikor a szerző érdekeinek tiszteletben tartásával megvonja a szerzői jog korlátait is. a szerzői jog körébe tartozó alkotások egy részének - bizunk abban, hogy mind jelentősebb részének - az egész társadalomra kiható mondani-
valója van.

/folyt.köv./
11.20/e

- 31 -

sk
12.02

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés....1. folyt./ il

Ilku pál beszédére a következő javításokat adjuk:

az 5. folytatás első bekezdésének alulról számított negyedik sorának elején a szöveg helyesen: ... is szükség lesz a szerző....

a 8. folytatás első bekezdése 7. sorában a szöveg helyesen: ...elsősorban irodalmunk - egy számunkra ismeretlen, és...

a 9. folytatás utolsó bekezdése utolsó mondata helyesen a következő: kérem a tisztelt országgyűlést, hogy a szerzői jogról szóló törvényjavaslatot fogadja el./ tehát a különböző bizottságokra történő utalás kimarad/

Ilku pál nagy tapssal fogadott beszéde után Kaszás Imre képviselő emelkedett szólásra.

Kaszás Imre,

----- a törvényjavaslat előadója elmondta, hogy az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint kulturális bizottságának együttes ülésén általánosságban és részleteiben is megvitatták a szerzői jogról szóló törvényjavaslatot, s azt a két bizottság az országgyűlésnek elfogadásra ajánlja.

az előadó emlékeztetett arra, hogy hazánkban 1884-ben iktatták először törvénybe a szerzői jogot, szinte módosítás nélkül átvéve az 1870-es években elfogadott német szerzői törvényt. az országgyűlés jókai már javaslatára állapi - totta meg a szerző halálát követő 50 évben a szerző jogvédelmét. a törvényjavaslat most ezt a hagyományt követve javasolja elfogadásra az országgyűlésnek az 50 éves védelmi időt, amelyet - a fejlődéssel összhangban - a filmekre is kiterjeszt.

Kaszás Imre felidézte, hogy 1921-ben az akkori szellemi légkörre jellemzően teljes érdektelenség kísérte a szerzői jogról szóló törvényjavaslat tárgyalását.

/folyt.köv./

11.15/e

- 30 -

de

parlament

bkk. 3./ az országgyűlés ... 2. folyt./ il

a parlamenti jegyzőkönyv tanúsága szerint „a tanácsképtelenség nyilvánvaló lévén, az elnök kénytelen volt az ülést felfüggeszteni.

Kaszás Imre rámutatott: a hatálytalanságra kerülő 1921. évi 54-es törvény az alkotók számára anyagi kiszolgáltatottságot, szellemi guzsbakötöttséget is jelentett. ugyanakkor hozzájárult nemzeti érdekeink, művészeti remekműveink elkönyavetyéléséhez is.

az új törvényjavaslat elfogadását mindenekei előtt az alapjában és minőségében megváltozott társadalmi és történelmi helyzet indokolja, kulturális életünk számokban is megmutató gazdagodása is megkívánja, - mondotta Kaszás Imre. utalt arra, hogy 1967-ben 79 millió példányban csaknem 26.000 kiadvány jelent meg hazánkban és 846 millió forint volt könyvtérjesztésünk bevétele. mindez jól érzékelteti, tükrözi az irodalom, a művészet, a tudomány szerepét népünk kulturális életében és fejlődésében.

- a törvényjavaslat szellemében és gyakorlati intézkedéseiben is kifejezésre juttatja ezt a magas fokú társadalmi értéktelenséget - folytatta az előadó, majd nyomatékosan aláhuzta: a törvényjavaslat alapvető fontosságú része a személyhez fűződő jogok kodifikálása. méltatta azokat a paragrafusokat, amelyek az előadó művészek személyi jogait biztosítják és védelmezik. a személyi jogok a törvényjavaslatban foglalt védelme kifejezi az alkotás és az alkotó iránti tiszteletet, biztosítja a szocialista társadalom építését segítő alkotások megszületését, az alkotók szabadságát és függetlenségét. a személyi jog ilyen terjedelmű és átfogó védelme csak szocialista társadalomban, csak szocialista jogalkotásban lehetséges.

arról is beszélt, hogy a törvényjavaslat az alkotói munkával kapcsolatban a társadalmi és egyéni érdek összhangját teremti meg, amikor a szerző érdekeinek tiszteletben tartásával megvonja a szerzői jog korlátait is. a szerzői jog körébe tartozó alkotások egy részének - bízunk abban, hogy mind jelentősebb részének - az egész társadalomra kiható mondani-
valója van.

/folyt.köv./

11.20/e

- 31 -

de 12.02

bkk. 3./ az országgyűlés ... 3. folyt./ 11

éppen ezért kívánatos és szükséges, hogy hatásuk minél szélesebb körben és időben minél gyorsabban gyűrűzzék tovább. a javaslat ebből a megfontolásból biztosítja a szabad, díj-talan és a szerző hozzájárulása nélküli felhasználás jogát az iskolai oktatás céljára, s terjeszti ki a népművelésre, a műkedvelő, öntevékeny művészeti csoportokra, a tudományos ismeretterjesztő előadásokra.

- ugy gondoljuk: írónk, művészeink, zeneszerzőink és tudósaink örömmel fogadják a javaslatnak ezt az intézkedését, hiszen nincs szebb feladat, mint a nép szolgálata.

kaszás imre a továbbiakban a két bizottság együttes ülésén lezajlott vita leglényegesebb kérdéseiről tájékoztatta az országgyűlést. elmondta: felvetődött, hogy kulturális életünk további területeire, - így például a hanglemez-gyártásra, a tánc-koreográfiára stb. - vonatkozóan is legyen szabályozás a törvényben. végül is az indítványt elvetették, egyebek közt abból a megfontolásból, hogy az említett területeken a jogi rendezés a törvényben nem lenne célszerű, mert a gyors és dinamikus fejlődés ezekben a kérdésekben rövid időn belül szükségessé tehetné a módosítást.

a vita során elhangzott észrevételek másik csoportja a végrehajtási utasítás fontos és jelentős területeit az értelmezést, az anyagi problémákat, a honorárium-rendeletet, stb. érintette. ezzel kapcsolatban az az álláspont alakult ki, hogy a végrehajtási utasítás, illetve a miniszteri rendeletek elkészítésénél vegyék figyelembe a bizottsági ülésen elhangzott javaslatokat. közülük külön is figyelmet érdemel dr. ortutay gyula figyelmeztetése, hogy a honorárium-rendeletnek megfelelő módon kell jutalmaznia a megjelent mű sikerességét is.

az előadó utalt arra, hogy a két bizottság együttes ülésén több olyan indítvány is elhangzott, amely a törvényjavaslat szövegének módosítását kívánja meg. e javaslatokat a képviselők nyomtatásban is kézhez kapták.

kaszás imre a két bizottság nevében a törvényjavaslat indokolásának módosítására is több javaslatot terjesztett elő, majd így folytatta:

- a törvényjavaslat hazánkban ma mintegy 30.000 alkotót érint, művészt, tervezőt, tudóst érint közvetlenül.

/folyt. köv./

11.40/e

ll
12.2

bkk. 3./ az országgyűlés ... 4. folyt./ 11

közvetve azonban egész kulturális életünk tovább fejlődésére kiterjed jelentősége. az alkotás - legyen az művészi, vagy tudományos alkotás - párbeszéd az alkotó és a társadalom között. ez így volt, és ha valóban alkotásról van szó, akkor így is marad. a magyar kultúra története - éppen legnagyobb alkotóinak munkájában - az elkötelezett irodalom és művészet története, a társadalmi hatadás, a népművelés felemelkedése melletti kiállítás elkötelezettségének története.

kaszás imre az országgyűlés jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint kulturális bizottsága nevében - a módosításokkal - az országgyűlésnek elfogadásra javasolta a törvényjavaslatot.

darvas józsef,

----- az írószövetség elnöke, békés megye 8. számú választókerületének képviselője kért szót elsőként a szerzői jogi törvényjavaslat vitájában. a törvényjavaslatot - a közvetlenül érintett alkotótársak nevében is - rendkívül jónak minősítette, egyetértőleg említette az országgyűlés kulturális bizottságának módosító javaslatait is. az új törvény megszületésével nemcsak egy régi, elavult jogszabály kerül ki a forgalomból, hanem a megváltozott, mai viszonyokba ágyazódik a szerzői jog egésze.

erénye a törvényjavaslatnak, hogy nemcsak egy sereg eddig vitás kérdést rendez, hanem megteremti az egyéni és a társadalmi érdek optimális összhangját, tiszteletben tartva az alkotó ember teljes szuverenitását. kitért darvas józsef a törvényjavaslatnak a szerzők személyi jogaival foglalkozó részére, amely arról intézkedik, hogy munkájával a szerző szabadon rendelkezhet, s kimondja hogy ha a szerző jogait méltatlan utód öröklí, bírői döntéssel érvényre lehet juttatni a társadalom érdekeit. a törvényjavaslat - hangsúlyozta darvas józsef - szerves része, jó vetülete a párt és a kormány kulturális politikájának, amely - gyakorlati tapasztalatok bizonyítják - jól szolgálja, segíti a szocialista kultúra ügyét. helyesek ennek a kulturpolitikának az elvei és egyre jobb a gyakorlati érvényesülése is, noha a gyakorlat olykor még hagy maga után kívánni valókat. mindenesetre szellemi életünket egészséges atmoszféra jellemzi. a helyes kulturális politika megteremtette és őrzi a párt, az állami vezetés és az alkotó értelmiség kölcsönös bizalmát, segíti együttműködését. az alkotóknak megvan a biztonság-érzésük, s a törvényjavaslat - szellemével is, konkrét intézkedéseivel is - tovább erősíti ezt a fontos munka tényezőt.

/folyt. köv./

12.55/e

ll
14

parlament

bkk. 3./ az országgyűlés ... 5. folyt. / 11

elmondta a továbbiakban a képviselő, hogy ugynevezett kértörvényről lévén szó, sikerének fontos zálogát jelenti majd a végrehajtási utasítás, amelynek egyformán jól kell közvetítenie a törvény betűjét és szellemét. egész sor problémát kell rendeznie a végrehajtási utasításnak. például azt, amit rádió és az írók eddigi kapcsolata jelentett. az írók ha csak nem olvassák hétről hétre, sorról sorra a rádióújságot aligha tudják, mikor és milyen írásuk hangzott el az éterben. de ennek van anyagi vetülete is. s az írók azt teszik, hogy két-három hónaponként odatelefonálnak a rádió pénztárába, hogy vannak-e kiutalt forintjaik, s ha az érdeklődést elmulasztják, akkor bizonyos idő múltán az őket megillető pénz, visszazagurul, az államkasszába. fájó dolog volt eddig az is, hogy a könyvkiadásban - a filmmel is - sokszor nem az alkotás értékét, hanem terjedelmét fizették. pedig attól, hogy például egy regény sok száz oldalas, még nem lesz jó, legalábbis törvényszerűen nem lesz az. sokszor az író egy öt-hat íves kisregényen többször annyit dolgozik, mint egy kétkötetes íráson.

honorárium-kérdésekről beszélt ezután darvas józsef, szótartéve, hogy az írói munka díjazása tulajdonképpen még ma is az 1955-ben megállapított tarifa szerint történik. a honorárium-rendszert indokolt lenne olyanná tenni, hogy - megváltoztatva a régi normákat - jobban kifejezésre jusson az írásos alkotómunka megbecsülése, társadalmi értéke és rangja.

befejezésül a képviselő javasolta, hogy a törvénytervezetnek a felhasználási szerződésekről szóló fejezetében az egyik kitétel csak annyi legyen, hogy „ha pedig eljárása rosszhiszemű volt, a felhasználó a szerződéstől díjfizetési kötelezettség nélkül elállhat, ezzel a módosítással elfogadta a törvényjavaslatot, s elfogadásra ajánlotta az országgyűlésnek is.

/folyt.köv./

13.05/e

14.2

- 34 -

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés.... 6. folyt./ gy

inokai jános

----- a budapesti 2. számú választókerület képviselője, a kgmti igazgatója felszólalásában helyeselte, hogy a törvényjavaslat védelmet kíván nyújtani a különféle irodalmi, tudományos, művészeti alkotásoknak, véleménye szerint azonban nem megfelelő a műszaki alkotások védelme. kifogásolta, hogy a törvénytervezet csupán az ipari üzemek teljes gépi berendezésének egységes tervezése esetén kíván védelmet nyújtani, holott véleménye szerint egy-egy berendezés, vagy gép külön-külön is alkotó tevékenység, s itt ugyancsak érvényesülnie kellene a szerzői jognak, mint mondotta, a találmányokról szóló törvényben nyújtott védelem nem helyettesítheti a műszaki berendezések tervezőinek szerzői jogát.

a képviselő ezután a törvénytervezetnek azt a részét elemezte, amely bizonyos esetekben a kollektívában kifejtett munkát is önálló szerzői tevékenységnek ismeri el. a képviselő ezzel egyetértett, de hangsúlyozta, hogy a műszaki létesítmények tervezésekor sokkal inkább a kollektív alkotás dominál, s az egyéni feladat csak rész munkákra koncentrálódik. véleménye szerint ezért a szerzői jogok többnyire nem az egyéneket, hanem a kollektívát, a szervezetet, például a tervező intézetet kell hogy megillessék. mint mondotta, ezt az is indokolja, hogy a tervezést megelőző kísérleti és fejlesztési költségek is az intézményt teherhelik.

a képviselő a törvényjavaslatot elfogadta és az országgyűlésnek is elfogadásra ajánlotta.

dr. dömötör jános,

----- a hódmezővásárhelyi tornyai jános múzeum igazgatója, csongrád megye 10. számú választókerületének országgyűlési képviselője hangsúlyozta, hogy elismerés illeti a törvényjavaslat előkészítőit, mert a tervezet szemlélete korszerű, intézkedései biztosítják az egyéni és társadalmi érdek összhangját s szerkezete, felépítése is logikus.

/folyt. köv./

13.10/e

14.2

- 35 -

parlament

bkk. 3./ az országgyűlés ... 5. folyt. / 11

elmondta a továbbiakban a képviselő, hogy ugynevezett ke-
rettörvényről lévén szó, sikerének fontos zálogát jelenti
majd a végrehajtási utasítás, amelynek egyformán jól kell
közvetítenie a törvény betűjét és szellemét. egész sor problé-
mát kell rendeznie a végrehajtási utasításnak. például azt,
amit rádió és az írók eddigi kapcsolata jelentett. az írók
ha csak nem olvassák hétről hétre, sorról sorra a rádióujtságot
aligha tudják, mikor és milyen írásuk hangzott el az éterben.
de ennek van anyagi vetülete is. s az írók azt teszik, hogy
két-három hónaponként odatelefonálnak a rádió pénztárába, hogy
vannak-e kiutalt forintjaik, s ha az érdeklődést elmulaszt-
ják, akkor bizonyos idő múltán az őket megillető pénz, ,visz-
szagurul,, az államkasszába. fájó dolog volt eddig az is, hogy
a könyvkiadásban - a filmmel is - sokszor nem az alkotás érté-
két, hanem terjedelmét fizették. pedig attól, hogy például egy
regény sok száz oldalas, még nem lesz jó, legalábbis törvénysze-
rűen nem lesz az. sokszor az író egy öt- hat íves kisre-
gényen többször annyit dolgozik, mint egy kétkötetes íráson.

honorárium-kérdésekről beszélt ezután darvas józsef, szóvá
tette, hogy az írói munka díjazása tulajdonképpen még ma is az
1955-ben megállapított tarifa szerint történik. a honorárium-
rendszert indokolt lenne olyanná tenni, hogy - megváltoztatva a
rég normákat - jobban kifejezésre jusson az írásos alkotómun-
ka megbecsülése, társadalmi értéke és rangja.

befejezésül a képviselő javasolta, hogy a törvénytervezet-
nek a felhasználási szerződésekről szóló fejezetében az egyik
kitétel csak annyi legyen, hogy ,ha pedig eljárása rosszhisze-
mű volt, a felhasználó a szerződéstől díjfizetési kötelezettség
nélkül elállhat,, ezzel a módosítással elfogadta a törvényja-
vaslatot, s elfogadásra ajánlotta az országgyűlésnek is.

/folyt.köv./

13.05/e

14

- 34 -

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés.... 6. folyt./ gy

inokai jános

----- a budapesti 2. számú választókerület képví-
selője, a kgmti igazgatója felszólalásában helyeselte, hogy
a törvényjavaslat védelmet kíván nyújtani a különféle irodalmi,
tudományos, művészeti alkotásoknak, véleménye szerint azonban
nem megfelelő a műszaki alkotások védelme. kifogásolta, hogy a
törvénytervezet csupán az ipari üzemek teljes gépi berende-
zésének egységes tervezése esetén kíván védelmet nyújtani, hol-
ott véleménye szerint egy-egy berendezés, vagy gép külön-külön
is alkotó tevékenység, s itt ugyancsak érvényesülnie kellene a
szerzői jognak, mint mondotta, a találmányokról szóló törvény-
ben nyújtott védelem nem helyettesítheti a műszaki berende-
zések tervezőinek szerzői jogát.

a képviselő ezután a törvénytervezetnek azt a részét elemezte,
amely bizonyos esetekben a kollektívában kifejtett munkát is ön-
álló szerzői tevékenységnek ismeri el. a képviselő ezzel egyet-
értett, de hangsúlyozta, hogy a műszaki létesítmények tervezésekor
sokkal inkább a kollektív alkotás dominál, s az egyéni feladat
csak részmunkákra koncentrálódik. véleménye szerint ezért a szer-
zői jogok többnyire nem az egyéneket, hanem a kollektívát, a szer-
vezetet, például a tervező intézetet kell hogy megillessék. mint
mondotta, ezt az is indokolja, hogy a tervezést megelőző kísérle-
ti és fejlesztési költségek is az intézményt terhelik.

a képviselő a törvényjavaslatot elfogadta és az országgyű-
lésnek is elfogadásra ajánlotta.

dr. dömötör jános,

----- a hódmezővásárhelyi tornyai jános
muzeum igazgatója, csongrád megye 10. számú választókerüle-
tének országgyűlési képviselője hangsúlyozta, hogy el-
ismerés illeti a törvényjavaslat előkészítőit, mert a ter-
vezet szemlélete korszerű, intézkedései biztosítják az egyé-
ni és társadalmi érdek összhangját s szerkezete, felépítése
is logikus.

/folyt. köv./

13.10/e

14

- 35 -

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés.... 7. folyt. /11

- az új törvény megalkotásának szükségességét az is indokolja, hogy az érvényes szerzői jogi törvény 48 évvel ezelőtt kelt. fontosabb indok azonban az az alapvető társadalmi változás, amely időközben országunk életében bekövetkezett. népünk a szocializmus építésének útjára lépett, s ez nemcsak politikai, gazdasági, társadalmi változásokat hozott, hanem megváltoztatta egész művelődésünk, szellemi, művészeti alkotó-munkánk célját, helyzetét is. időszerű a törvény megalkotása már amiatt a sokirányú technikai változás, fejlődés miatt is, amely nemcsak a közlés módját, lehetőségét, formáját változtatta meg, hanem új művészeti ágakat, új műfajokat hozott létre. a törvényjavaslat ezekre az új formákra is gondolt, sőt, nemcsak rögzíti a jelenlegi helyzetet, hanem okos előrelátással gondolt a fejlődésre, a jövőre is.

dr. dömötör jános ezután arról szólt, hogy a szerzői jogi törvényjavaslatot a magyar jogalkotás jelentős művei között kell számontartani. igaz ugyan, hogy intézkedései közvetlenül csak mintegy 30 ezer embert érintenek, a törvény mégis, hatásában aligha nyomom követhető alkotómunkát szabályoz, döntő szerepe van társadalmunk szellemi arculatának meghatározásában. a képviselő üdvözölte a törvénynek azt a szakaszát, amely engedélyt ad a rádió és a televízió számára, hogy a szerző külön hozzájárulása nélkül már megjelent művét sugározza. szóvá tette viszont, hogy amíg a törvénytervezet rendkívül messzemenő kedvezményeket biztosít - általános társadalmi és kulturális érdekből - a rádió és a televízió számára, addig ez az intézmény figyelmen kívül hagy bizonyos kulturális érdekeket.

elmondotta a képviselő, hogy a rádió az utóbbi időben már nem közli reggeli adásában a színházak műsorát, a múzeumok kiállításait. nem mintha ezek az intézmények nem bocsátanák szívesen rendelkezésére e közleményeket, hanem azért, mert a rádió február 1-től a kereskedelmi közleményeket és a kulturális jellegű tájékoztató híreket egy kalap alá veszi, s jelenleg percenként 2500, csúcsidejében 3500 forintért vállalja a kulturális közlemények egyszeri sugárzását. véleménye szerint minél előbb megoldást kellene találni arra, hogy a kulturális propaganda előnyben részesüljön.

/folyt. köv./

13. 15/e

el 14 f

- 36 -

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés.... 8. folyt. / 11

dr. dömötör jános örvendetes tényként nyugtázta, hogy a törvényjavaslat szakit a korábbi jogi rendezés irodalomcentrikus felépítésével, s egységesen, minden műfaji megkülönböztetés, hátrányos kategorizálás nélkül ítéli meg, részesíti védelemben a művészi tevékenységet. a képviselő végezetül felhívta a figyelmet néhány olyan kérdésre, amelyet majd a törvény végrehajtási utasításában kell szabályozni. elmondta például, hogy sok a vita a munkaköri kötelezettségként alkotott művek felhasználásával kapcsolatban. a törvényjavaslat utal a munkaviszonyban alkotott művek felhasználási jogának időbeli korlátozására, határozott rendelkezést azonban nem tartalmaz. ez a szabályozás a végrehajtási utasításra vár: a felhasználási jog öt évre való korlátozása ésszerűnek és méltányosnak látszik.

a képviselő a törvényjavaslatot elfogadta, s azt elfogadásra ajánlotta.

ezután szünet következett.

/folyt. köv./

13. 18/e

el 14 f

- 37 -

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés ... 9. folyt./ 11

javitás a mai bkk. 3. / az országgyűlés tanácskozás/ számú hirre:

az első oldal első bekezdésének második és harmadik sorában a szöveg helyesen: ...losonczi pál, a népköztársaság elnöki tanácsának elnöke, kádár jános, az mszmp központi bizottságának első titkára, fock jendó...

ugyancsak az első bekezdés 7. sorába a központi bizottság titkárai után kérjük beírni; a k o r m á n y t a g - j a i

az első folytatás harmadik bekezdésének második sorában a számunkra szó helyett: s z á m u k r a irandó

a 3. folytatás 2. bekezdésének 5. sorában a szöveg helyesen: ...tánc-koreográfiára, stb. vonatkozóan is...

az 5. folytatás utolsó bekezdése harmadik sorától a szöveg helyesen: ..kitétel csak annyi legyen, hogy ,,ha a mű javítás után sem alkalmas felhasználásra, a szerzőt csak mérsékelt díjazás illeti meg,,. törölni kellene tehát az eredeti mondatnak azt a második részét, - mondotta a képviselő - hogy ,,ha pedig eljárása rosszhiszemű volt, a felhasználó ...stb.,

a 6. folytatás 2. bekezdése 5. sorának vége helyesen: ... s az egyén feladata csak...

a 7. folytatás első bekezdése első sorában a szöveg helyesen: ... megalkotásának szükségességét m á r az is indokolja...

a 2. bekezdés 9. sorának utolsó szava helyesen:

s u g á r o z z a .

/folyt.köv./
13.55/um

Ab

parlament

bkk. 3./ az országgyűlés ... 10. folyt./ 11

ezután szünet következett, majd az elnöklő vass istvánné nyitotta meg újból az ülést.

ilku pál

----- művelődésügyi miniszter válaszolt a vitában felmerült észrevételekre.

köszönetet mondott a parlament tagjai részéről felvetett javaslatokért, indítványokért. hangsúlyozta, hogy a művelődési kormányzat - a párt és a kormány kulturális politikájának szellemében - alapvető feladatának tekinti a magyar nép művelődésének előmozdítását, s ennek érdekében munkájának tartalmát, módszereit igyekszik állandóan fejleszteni. a fel-szólató képviselőknek a törvényjavaslattal kapcsolatos elismerő szavaira utalva ígéretet tett, hogy a végrehajtási utasítást is hasonló alapossggal, lelkiismeretességgel dolgozzák majd ki, s ehhez ugyancsak kéri a törvénytervezet előkészítésében résztvett szervek hozzáértő közreműködését.

a miniszter ezután a törvénytervezettel kapcsolatos módosító javaslatokkal foglalkozott. bejelentette, hogy a jogi, igazgatási és igazságügyi, valamint a kulturális bizottság együttes ülésén elfogadott, s a parlament tagjai részére nyomtatásban is szétosztott módosító javaslatokkal egyetért, s azok elfogadását ajánlja az országgyűlésnek.

az országgyűlés plénumán előterjesztett módosító javaslatokra válaszolt ezután a miniszter, s egyebek közt közölte, hogy egyetért darvas józsef képviselőnek a felhasználási szerződésekről szóló fejezet módosítására vonatkozó javaslatával.

a művelődésügyi miniszter válasza után a határozathozatal következett.

az elnöklő vass istvánné szavazásra tette fel a jogi, igazgatási, és igazságügyi, valamint a kulturális bizottság együttes módosító javaslatát. a módosító indítványokat, továbbá az indoklás kiegészítésére vonatkozó javaslatokat az országgyűlés egyhangulag elfogadta. több - a képviselők által felvetett - módosító javaslatot is elfogadott a parlament, majd - az immár megszavazott módosításokkal együtt - a szerzői jogról szóló törvényjavaslat egészét bocsátotta az elnök szavazásra.

/folyt.köv./
13.05/e

Ab

parlament

bkk. 3./ az országgyűlés ... 11. folyt./ il

az országgyűlés a törvényjavaslatot általánosságban és részleteiben, egyhangulag elfogadta.

napirend szerint következett a jogalkotás és jogalkalmazás időszzerű kérdéseiről szóló beszámoló.

dr. korom Mihály
----- igazságügyminiszter emelkedett szövegre.

/ korom Mihály beszédét mai bkk. 1-es kiadásunkon közöltük, az embargót feloldjuk, /

korom Mihály a beszédének szövegére a következő javításokat adjuk:

az első oldal első bekezdése után külön bekezdésként kérjük a következő szöveget beírni:

„ennek megfelelően fontos szerepet játszik a magyar szocialista munkáspárt és a kormány politikájának megvalósításában.

a jogrendszerün....,

az első folytatás első sorának végén a szöveg helyesen ...polgári jogi, munka jogi, vagy büntető...

a 4. folyt. utolsó bek. 4. sora helyesena a következő:

...oltalma, és meg kell határozni, hogy mi a tisztességtelesen verseny. az e..

az 5. folytatás utolsó bekezdése utolsó előtti sorának utolsó szava helyesen: h a t ó s á g h o z .

a 6. folytatás 3. bekezdése első sorában a szöveg helyesen: ismeretes, hogy napirendre került a lakás-gazdálkodás...

/folyt.köv./

14.22/e

- 40 -

ll

parlament

bkk. 3./ az országgyűlés ... 12. folyt./ il

ugyamcsak a 6. folytatás 4. bekezdésének első sorában a szöveg helyesen: ..hogy t ö b b jogterület..

ugyanezen bekezdés 4. sorának végén a szöveg helyesen: ...hibájából állt elő, h a n e m azért...

a 8. folytatás első bekezdése /elégé általános.../ 6. sorának végén a szöveg helyesen: ...hogy az a t s ó foku szervek...

a 9. folytatás 3. bekezdése első sorának utolsó szava helyesen: g a z d a s á g i .

a 10. folytatás 5. bekezdése /nincs még megállapítva.../ utolsó előtti sorában a szöveg helyesen: ...jogkörét bizonyos megszorítással... /tehát az ,,a,,betű törölendő/

a 12. folytatás 5. bekezdése 3. sorának elején a szöveg helyesen: ...többezer olyan végrehajthatatlan...

ugyanezen bekezdés 6. sorában a családi szó helyett c s a - l á d i randó.

a 13. folytatás első bekezdése utolsó előtti sorától a szöveg helyesen: ...hanem annak pozitív, vagy negatív következményei messze hatolnak és hogy a pozitív hatások gyűrűznek tovább...

a 17. folytatás első bekezdése /feltétlenül szükség van.../ alulról számított 6. sorában kezdődő mondat eleje helyesen: a helyes jogpropaganda tehát nemcsak fontos része a szocialista közgondolkodás....

/folyt.köv./

14.30/e

- 41 -

ll

bkk. 3. / az országgyűlés... 13. folyt./ gy

dr. korom mihály nap tapssal fogadott beszéde után az elnök Dr. Vass Istvánné dr. harrer ferencnek adta meg a szót.

dr. harrer ferenc nyugdíjas

----- a 4-es számú budapesti országgyűlési választókerület képviselője jogrendszerünk átfogó továbbfejlesztésével kapcsolatban felhívta a figyelmet arra, hogy ennek a feladatnak a megoldása államrendszerünket illetően is lényeges, fontos és időszerű. hangsúlyozta: Örvencetes, hogy államigazgatásunk szocialista szellemű, gyökeres reformjának problémája már napirendre került. emlékeztetett a központi bizottság és a kormány márciusi együttes ülésének határozatára, amely kimondta: „a szocializmus építésének soron levő feladatai az állami élet és a szocialista demokrácia továbbfejlesztését igénylik annak érdekében, hogy államrendszerünk még hatékonyabban szolgálja a szocialista társadalmat, „ továbbá, hogy: „a társadalmi befolyás oly módon történjék, hogy egyidejűleg az állami szervek önálló hatásköre és felelőssége növekedjék, „

- pontosan erről van szó! optimális hatékony állami tevékenységre van szükség olyan társadalmi befolyással, amely nem vezérelteti a hatékonyságot - hangsúlyozta. ezután példákkal szemléltette, hogy a helyes elvek több esetben nem valósulnak meg a gyakorlatban. így például nem különül el kellőképpen az államhatalmi és államigazgatási tevékenység. előfordul, hogy nem választják ketté a hatósági /rendelkező/ és az operatív /megvalósító/ tevékenységet, s e két funkciót gyakorló szervek kapcsolata sem felel meg gyakran a követelményeknek. szóvártette azt a helytelen eljárást, hogy utasításokkal másítanak meg jogszabályokat, majd kifogásolta, hogy túlteng a jogorvoslati és bonyolult a felügyeleti rendszer.

rámutatott: társadalmi és államigazgatási rendszerünk fogatékosságai megszüntetésének a gyökeres elvi reform az útja. a társadalmi befolyás módszereit és határait az állami tevékenység hatékonyságának szem előtt tartásával kell meghatározni. indítványozta, hogy a feladat megoldásának első lépéseként bízzák egy magas szintű bizottságra az egész problémakör megtárgyalását.

az igazságügyminiszter beszámolóját tudomásul vette.

ezután ebédszünet következett.

/folyt. köv./
16.05/e HC 17°
1830 Du

bkk. 3./ az országgyűlés ... 14. folyt. /il

szünet után dr. beresztóczy miklós ----- elnökletével folytatódott az ülés.

dr. nezvál ferenc,

----- zala megye 8. számú választókerületének országgyűlési képviselője volt a következő felszólaló. felhívta a figyelmet: az illetékes szerveknek a jövőben következetesen törekedniük kell arra, hogy az egyes kérdések a jelenlegi jogforrásban nyerjenek szabályozást. el kell kerülni a szabályozás elaprózódását, a végrehajtási rendeletek - különösen a miniszteri szintű rendeletek - elburjánzását.

beszéde további részében jogalkotásunk jellemző vonásaként említette meg, hogy a jogszabály-előkészítésben fokozottan érvényesülnek a demokratizmus követelményei. hangsúlyozta: nagyon jelentős az a gyakorlat, hogy a jogszabályok elfogadását általában széleskörű szakmai, esetenként pedig társadalmi méretű vita előzi meg, a tervezetekhez a különféle állami és társadalmi szervek hozzászólnak, észrevételeket tesznek. ezzel kapcsolatban utalt a munka törvénykönyvére, a szabálysértési kódexre, valamint a földtulajdonról és földhasználatról szóló törvényre, amelyek előkészítésében sok elméleti és gyakorlati szakember vett részt.

helyes munkagyakorlatként említette azt is, hogy a jogszabály-tervezeteket - az országgyűlési vitát megelőzően - különböző szakbizottságok tárgyalják meg. a tapasztalatok szerint a bizottságok eredményes munkát végeztek, nagyban hozzájárultak ahhoz, hogy jogalkotásunk mindenben megfeleljen a jogpolitikai követelményeknek. helyes lenne, - tette hozzá, - ha az említett szakbizottságok a jogszabályok tervezetét az előkészítés még korábbi szakaszában megismernék, s azok kialakításában nagyobb szerepet vállalnának. ugyanis a részletekig kidolgozott tervezetekben már igen nehéz bármiféle érdemlegesebb változtatást végrehajtani.

végezetül utalt az elmúlt husz esztendő jelentős politikai, társadalmi, gazdasági változásaira, amelyek szükségessé teszik az alkotmány módosítását. ezzel kapcsolatban egyik időszerű feladatot például annak a problémának a rendezése, hogy bár az alkotmány a bírák választását írja elő rendelkezést a mai napig sem hajtották végre. a képviselő indítványozta, hogy a bírákat - az igazságügyminiszter kinevezési jogának egyidejű megszüntetésével - az elnöki tanács válassza.

a miniszteri beszámoló jelentéssel egyetértett.

/folyt. köv.?
16.10/a HC 17°
1830 Du

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés... 15. folyt./ gy

katona sándor,

----- a csongrád megyei 3-as számú választókerület képviselője, a hazafias néppárt megyei bizottságának titkára a jogalkalmazás néhány visszasságáról szólt, beszélt például az országgyűlési képviselők beadványainak, javaslatainak intézéséről, amellyel kapcsolatban kedvezőtlen tapasztalatai vannak. előfordult, hogy egy-egy fontos ügyben beadott kérése, javaslata egész sor fórumot járt meg anélkül, hogy érdemben bármit intéztek volna.

szólt különféle bürokratikus kinövésekről, például arról, hogy tizenhét szerv közreműködése szükséges különféle telekügyek intézéséhez. ugyanakkor mégis meglehetősen laza az ellenőrzés, melyében gyakran tavasztalható a telekuzsora. elmondta, hogy a földingatlanok tulajdonjoga rendezetlenségének kérdését már egy korábbi országgyűlési ülésen szóváltette; s most ismét javasolta a tulajdonjog rendezését, s azt, hogy tegyék egyszerűbbé, gyorsabbá és jobban ellenőrzöttté a telekügyek intézését. szóváltette azt is, hogy az érvényben levő építési törvény nem biztosít megfelelő jogokat a hatóságoknak ahhoz, hogy megakadályozzák a jogellenes építkezéseket, ezért az ilyen építkezések a megye tanyavilágában elburjánzottak.

kérte az érintett tárcák vezetőit, hogy az említett kérdésekben mielőbb teremtsenek rendet.

dr. zsigmond lászló

----- megyei főállatorvos, vas megye 3-as számú választókerületének országgyűlési képviselője a többi közt hangsúlyozta, hogy az ugynevezett kerettörvények hosszú távra rendelkeznek, így azokat a végrehajtási rendeleteknek kell a társadalmi valósághoz igazítaniok, a végrehajtási rendeleteknek kell kiszűrnie, hogy a törvény adta felhatalmazás alapján mit lehet azonnal megvalósítani, mit később.

/foly.t. köv./ v
16.15/11 ke 17.
1932 Dny

- 44 -

parlament

bkk. 3. / az országgyűlés... 16. folyt./ gy

a képviselő a továbbiakban szóvá tette, hogy az elmúlt években alkotott jelentős törvények végrehajtási utasításai valahogy kikerültek az országgyűlés „látóköréből”, az erdőkről és a vadgazdálkodásról szóló törvény megalkotásakor például az országgyűlés mezőgazdasági állandó bizottsága lehetőséget kért és kapott a végrehajtási rendelet megvitatására. mivel a végrehajtással a törvény az akkori földművelésügyi minisztert bízta meg, a végrehajtási utasítás módosítására az országgyűlésnek már nem volt módja. a jogalkotás módjereiben bizonyos fejlesztést lehetett tapasztalni a termelőszövetkezeti és földtörvény bizottsági tárgyalásakor, amikor az előterjesztő szakminiszter a módosítási javaslatokat aszerint osztályozta, hogy melyiket lehet a törvényjavaslatba, a végrehajtási utasításba, illetve a kiadandó miniszteri rendeletbe illeszteni. itt tehát már mód nyílt arra, hogy az országgyűlés a törvénytervezettel egy időben benyújtott végrehajtási rendelethez is módosító javaslatokat tegyen. viszont ez is csak egyetlen alkalommal volt lehetséges, mert a későbbiek során a végrehajtási módosításban már nem kapott szerepet az országgyűlés.

ugyancsak jó példa a törvényalkotás és a végrehajtás közötti összhang időnkénti hiányára a földtörvény egyik paragrafusának esete. ez a szakasz arról rendelkezik, hogy a termelőszövetkezetek megszerezhetik a használatukban levő állami földek és erdők tulajdonjogát. az e tárgyban kiadott kormányrendelet a járási tanácsok végrehajtó bizottságainak biztosítja a mérlegelés jogát. ezt a jogot már csak meghatározott esetekre korlátozzák viszont a mezőgazdasági és élelmiszerügyi minisztérium rendeletei. a bizottsági elnökök és képviselőcsoport vezetők egyik legutóbbi értekezletén dr. szokola károlyné, somogy megyei képviselő példákkat bizonyította, hogy a járási tanácsok jogainak megnyirbálása miatt a következő években a kisajátítások során a tanácsoknak esetleg feleslegesen kell majd kifizetniük súlyos milliókat.

dr. zsigmond lászló végezetül rámutatott, hogy ritka az olyan magasszintű jogszabály, amely önmagában, végrehajtási rendelkezés nélkül is alkalmas funkciójának betöltésére. javasolta: fontolja meg a kormány egy olyan szerv életre hívását, amely a törvények és a törvényerejű rendeletek végrehajtási utasításait a társadalmi valósághoz igazítja.

/folyt./ köv./

16.15/gy ke 17.
1932 Dny

- 45 -

bkk. 3. / az országgyűlés.... 17. folyt./ gy

dr. mátya pál

 megyei főügyész, fejér megye 3. számú választókerületének képviselője volt a következő felszólaló. elmondta, hogy az utóbbi időben alkotott új törvények a tapasztalatok szerint jól állják a gyakorlat próbáját. nőtt az általános törvényisztelet, a törvényeket végrehajtják, betartják az érdekeltek. utalt ugyanakkor arra, hogy még a főhivatású jogalkalmazóknál is bizonyos idő kell a friss keletű törvények végrehajtásának, alkalmazásának helyes gyakorlatához.

a jogalkotás problémái között tallózva a képviselő szótette, hogy nincs meghatározva, milyen kérdéseket milyen szinten kell szabályozni. véleménye szerint a jogszabály-alkotás hierarchiáján - az illetékesek véleményének kikérése után - országgyűlési határozattal módosítani kellene. például az elnöki tanácsot, fel kellene hatalmazni olyan joggal, hogy törvényeket ne csak módosíthasson, hanem ki is egészíthessen. akkor élne ezzel a joggal - természetesen tiszteletben tartva a törvények alapelveit és szellemét -, amikor az élet igényeihez kell igazítani a jogszabályokat, ideiglenes jogi szabályozásra is szükség van - például így volt ez a vállalatokról szóló kormányrendelet esetében -, a kormányrendeletekből azonban ki kell tűnnie annak, hogy a szabályozás tényleg csak átmeneti jellegű, elvi tisztaságot teremthetne ebben a vonatkozásban is egy országgyűlési határozat. a jogszabály-alkotás rendjéről.

a képviselő számokkal, adatokkal támasztotta alá, hogy érdemes lenne az országgyűlésnek törvényekkel szabályozni olyan területeket, amelyekről eddig többnyire alacsonyabb szintű jogszabályokkal intézkedtek.

a jogszabály-tervezetek szélesebb körű társadalmi vitáját szorgalmazta dr. mátya pál, majd a jogalkalmazás gyakorlatáról beszélt. nehezményezte a végrehajtási utasítások nem egyszer kései megjelenését. például az állami tulajdonú ingatlanok kezeléséről szóló kormányrendeletéhez - amely április 1-én lépett életbe - még mindig nem jelentettek még a végrehajtási rendelkezést. bürokratikusá tesz egy törvényt, ha túltengenek benne az állampolgári jogok védelmének garanciái. ez a helyzet a lakásügyi jogszabályokkal: egy kitakoltatásra ítélt renitens állampolgárt pillanatnyilag csakis úgy lehet eltávolítani a lakásból, ha biztosítanak számára egy másik állami lakást.

a miniszteri beszámolót dr. mátya pál elfogadta és elfogadásra ajánlotta az országgyűlésnek is.

ezután szünet következett.

/folyt. köv./

- 46 -

16.28/gy Hc 184

bkk. 3. / az országgyűlés.... 18. folyt./ gy

szünet után kállai gyula elnökletével folytatódott a tanácskozás. dr. korom Mihály

----- igazságügyminiszter válaszolt a vitában elhangzott észrevételekre, javaslatokra. meglepetéssel nyugtázta: a felszólaló képviselők mindegyike indokoltnak és helyesnek találta, hogy az országgyűlés elé kerültek a jogalkotás és jogalkalmazás időszerű kérdései. a vita is megerősítette - mondotta -, hogy széles körben kell és lehet beszélni a jogalkotás és jogalkalmazás problémáiról. hiszen életünknek nincs talán egyetlen olyan területe sem, ahol valamilyen formában ne találkoznánk a joggal.

a miniszter rámutatott; egyetért a felszólalásokban megfogalmazott észrevételekkel, kritikai megjegyzésekkel, javaslatokkal, mert segítik a különböző kérdések jogi rendezésének szerteágazó és felelősségteljes munkáját. egyetértett azzal az igénnyel is, hogy gyorsabb ütemű legyen a jogszabályok korszerűsítése, tökéletesítése. természetes, hogy az egészében korszerű jogrendszer is elavul bizonyos részleteiben, mert olyan jogszabályokat is magában foglal, amelyeket túlhaladott az idő. használat közben minden megkopik. így vagyunk a jogszabályokkal, s köztük a felszabadulás után alkotott jogszabályokkal is.

korom Mihály a továbbiakban hangsúlyozta a jogalkalmazók felelősségét, s ezzel kapcsolatban felhívta a figyelmüket arra, hogy egy-egy napirendre tűzött új szabályozás hírére ne tegyék félre, ne vessék el egészen a meglevőt. várják meg, amíg elkészül, hatályba lép az új, a jobb. addig pedig alkalmazák alkotó módon, szocialista szellemben a régit. ellenkező esetben furcsa esetek adódhatnak. a vasutakról szóló előző törvény például, amelyet a múlt század végén fogadtak el, úgy intézkedett, hogy a közlekedésügyi miniszternek többek között a horvát bánmal egyetértésben kell szabályoznia a végrehajtást. ha ezt betű szerint értelmezik, ugyan csak bajba került volna dr. csanádi György közlekedés- és postaügyi miniszter, - tette hozzá élénk derűltség közben dr. korom Mihály.

/folyt. köv./

17.50/gy Hc 184
1900 Dm

- 47 -

bkk. 3. / az országgyűlés ... 19. folyt./ 11

a miniszteri válasz a továbbiakban emlékeztetett arra, hogy a vitában többen is szorgalmazták a törvényelőkészítő munka szélesítését, demokratikus vonásainak továbbfejlesztését, elfogadta a képviselők figyelemztetését, mert - mint mondotta - e téren is jónéhány feladat vár megoldásra. ugyanakkor azonban hangsúlyozta: fel kell mérni a lehetőségeket, s ennek figyelembevételével kell meghuzni a határvonalat, ameddig az érdekelt bevezetésekre, s ezzel foglalkozni lehetnek előre.

egyetértett azzal a javaslattal, hogy a hivatásos bírákat a jelenlegi gyakorlattól eltérően - kinevezés helyett válasszák. annál is inkább indokolt ez a kívánság - fejtegette -, mert a bírák egy része, köztük a 20 000 népi ülnök is, amugyis választás útján kerül tisztségébe. más területen is megértek a feltételek ennek bevezetésére, s ezzel foglalkoznak is.

a miniszter bejelentette, hogy a vitában elhangzott javaslatokat az országgyűlés ülészaka után a jegyzőkönyv alapján újra sorra veszik. az érdekelt képviselőket pedig tájékoztatják indítványuk sorsáról. végül kérte az országgyűlést, hogy tájékoztató jelentését jóváhagyólag fogadja el.

ezután határozathozatal következett. az országgyűlés a jogalkotás és jogalkalmazás időszerei kérdéseiről szóló beszámolót és dr. korom Mihály választát jóváhagyólag tudomásul vette.

/folyt. köv./

17.55/gy de 195
1900 Dm

bkk. 3. / az országgyűlés.... 20. folyt./ 11

napirend szerint ezután a magyar népköztársaság legfőbb ügyészének megválasztása következett. az elnöklő kállai Gyula bejelentette, hogy a népköztársaság elnöki tanácsától az országgyűléshez átirat érkezett, s felkérésére ezt dr. Priesztor Olga jegyző ismertette.

az átirat értelmében a népköztársaság elnöki tanácsa, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága és a hazafias népfront országos tanácsának elnöksége együttes ajánlás alapján - az alkotmány 43. paragrafus /1/ bekezdésének megfelelően - javasolta, hogy az országgyűlés dr. Szénási Gézát a magyar népköztársaság legfőbb ügyészévé hat évre válassza újra.

miután a képviselők meghallgatták az átiratot, az országgyűlés elnöke elmondta, hogy dr. Szénási Géza 1956 novembere óta tölti be a magyar népköztársaság legfőbb ügyészének tisztét és vesz részt ebben a minőségben az országgyűlés munkájában.

az országgyűlés a képviselők egyhangú szavazata alapján a magyar népköztársaság legfőbb ügyészévé megválasztotta dr. Szénási Gézát, akinek ebből az alkalomból kállai Gyula az országgyűlés nevében eredményes munkát, sok sikert kívánt.

ezután interpellációk következtek.

/folyt. köv./

18.00/gy de 195

bkk. 3. / az országgyűlés ... 19. folyt./ 11

a miniszteri válasz a továbbiakban emlékeztetett arra, hogy a vitában többen is szorgalmazták a törvényelőkészítő munka szélesítését, demokratikus vonásainak továbbfejlesztését, elfogadta a képviselők figyelmeztetését, mert - mint mondotta - e téren is jónéhány feladat vár megoldásra, ugyanakkor azonban hangsúlyozta: fel kell mérni a lehetőségeket, s ennek figyelembevételével kell meghuzni a határvonalat, ameddig az érdekelt miniszterek jogkörének csorbítása nélkül léphetnek előre.

egyetértett azzal a javaslattal, hogy a hivatásos bírákat a jelenlegi gyakorlattól eltérően - kinevezés helyett válasszák, annál is inkább indokolt ez a kívánság - fejtegette -, mert a bírák egy része, köztük a 20 000 népi ülnök is, amugyis választás útján kerül tisztségébe, más területen is megértek a feltételek ennek bevezetésére, s ezzel foglalkoznak is.

a miniszter bejelentette, hogy a vitában elhangzott javaslatokat az országgyűlés ülészaka után a jegyzőkönyv alapján újra sornaveszik, az érdekelt képviselőket pedig tájékoztatják indítványuk sorsáról, végül kérte az országgyűlést, hogy tájékoztató jelentését jóváhagyólag fogadja el.

ezután határozathozatal következett, az országgyűlés a jogalkotás és jogalkalmazás időszerű kérdéseiről szóló beszámolót és dr. Korom Mihály válaszát jóváhagyólag tudomásul vette.

/folyt. köv./

17.55/gy de 11
1900 DM

bkk. 3. / az országgyűlés.... 20. folyt./ 11

napirend szerint ezután a magyar népköztársaság legfőbb ügyészének megválasztása következett, az elnökió kállai Gyula bejelentette, hogy a népköztársaság elnöki tanácsától az országgyűléshez átirat érkezett, s felkérésére ezt dr. Prieszol Olga jegyző ismertette.

az átirat értelmében a népköztársaság elnöki tanácsa, a magyar szocialista munkáspárt központi bizottsága és a hazafias népfrent országos tanácsának elnöksége együttes ajánlás alapján - az alkotmány 43. paragrafusa /1/ bekezdésének megfelelően - javasolta, hogy az országgyűlés dr. Szénási Gézát a magyar népköztársaság legfőbb ügyészévé hat évre válassza újra.

miután a képviselők meghallgatták az átiratot, az országgyűlés elnöke elmondta, hogy dr. Szénási Géza 1956 novembere óta tölti be a magyar népköztársaság legfőbb ügyészének tisztét és vesz részt ebben a minőségben az országgyűlés munkájában.

az országgyűlés a képviselők egyhangú szavazata alapján a magyar népköztársaság legfőbb ügyészévé megválasztotta dr. Szénási Gézát, akinek ebből az alkalomból kállai Gyula az országgyűlés nevében eredményes munkát, sok sikert kívánt.

ezután interpellációk következtek.

/folyt. köv./

18.00/gy de 11

bkk. 3. / az országgyűlés... 21. folyt./ 11

gódor jános

pest megye 4-es számú választókerületének országgyűlési képviselője szövegét, hogy a felszabadulás után közvetlenül nyugdíjazott vasutasoknak lényegesen kevesebb a nyugdíja, mint azoknak a vasuti dolgozóknak, akik az utóbbi években érték el a korhatárt. kérte: találjanak módot a járadék felemelésére.

dr. csanádgyörgy

közlekedés- és postaügyi miniszter válaszában elmondotta, hogy a kormány elsőrangú feladatának tartja a nyugdíjkérdés rendezését. az ugynevezett régi és új nyugdíjasok járadéka közötti aránytalanság nemcsak a vasutasokat, de az egész közalkalmazotti nyugdíjas réteget érinti. járadékuk rendezésére együttesen kerül majd sor - az ország gazdasági helyzetétől függően.

a miniszter válaszát mind az interpelláló képviselő, mind az országgyűlés elfogadta.

fegyveres istván,

a vas megyei 1. számú választókerület képviselője a kislakásépítésekre engedélyezett kölcsönök tárgyában a pénzügyminiszterhez interpellált. az ott 1968-ig 50-70 ezer forintos kölcsönöket engedélyezett, 2 százalékos kamattal, kislakásépítésekre. 1968-ban csökkent a hitel összege, majd amikor ismét emelkedett, a 20.000 forintot felüli hitel kamata 2-ről 6 százalékra nőtt. a képviselő azt kérdezte, hogy nem lehetne-e csökkenteni a kamatot.

vályi péter

pénzügyminiszter válaszában rámutatott, hogy a magánlakás-építkezések ösztönzése fontos kormányzati feladat. a hitel feltételeknek tehát egyrészt ösztönözniük kell, másrészt azonban a hitel igények és hitelnyújtási lehetőségek összhangjára, az építőanyag-ellátásra, és az építőipar kapacitására is figyelemmel kell lenni. megemlítette, hogy a magánlakás-építkezések helyzete általában kedvezően alakult: 1967-ben 41.700, 1968-ban pedig 43.900 magánlakás épült. a társasház-építkezések előkészítésében azonban 1968-ban lanyhulás volt tapasztalható.

/folyt. kv./

18.05/gy 42 181

bkk. 3. / az országgyűlés... 22. folyt./ 11

a pénzügyminiszter kijelentette, hogy az illetékes kormányzati szervek a közeljövőben megvizsgálják a magánlakás-építkezési hitelek feltételeit. az esetleges módosításoknál mérlegelnek település-politikai, építészeti és egyéb szempontokat. valószínűleg úgy módosul a kamat-megállapítás, hogy a társasház-építkezésekhez nyújtott hiteleknek megállapítása eddiginél nagyobb részét adják 2 százalékos kamattal. ez esetben természetesen a társasház építkezésekhez nyújtott hitelek átlagos kamata csökken.

a pénzügyminiszter válaszát az interpelláló képviselő és az országgyűlés egyaránt tudomásul vette.

az országgyűlés ülészakát kállai gyula rekesztette be.

x x x

a szerkesztőségek figyelmébe!

javitás a mai bkk. 3. / az országgyűlés.../ számú hírre:

a 10. folytatás 3. bekezdése /ilku pái válasza/ helyesen így kezdődik: megköszönte a parlament tagjai részéről....

a 14. folytatás 5. bekezdése 5. sorában a szöveg helyesen: ... a bírák választását írja elő, e rendelkezést

a mai napig....

a 14. folytatás 5. bekezdése helyesen a következőképpen fejeződik be: .. kinevezési jogának egyidejű megszüntetésével válasszák. /tehát az elnöki tanács kimarad./

a 21. folytatás 5. bekezdésének 1. sora helyesen így kezdődik:

vályi péter

pénzügy miniszter válaszában....

/mti/

..

18.20/gy. kv.

1915. Duj

bkk. 3. / az országgyűlés... 21. folyt./ 11

gódor jános

pest megye 4-es számú választókerületének országgyűlési képviselője szövegét, hogy a felszabadulás után közvetlenül nyugdíjazott vasutasoknak lényegesen kevesebb a nyugdíja, mint azoknak a vasuti dolgozóknak, akik az utóbbi években érték el a korhatárt. kérte: találjanak módot a járadék felemelésére.

dr. csanády györgy

közlekedés- és postaügyi miniszter válaszában elmondotta, hogy a kormány elsősorú feladatának tartja a nyugdíjkérdés rendezését. az ugynevezett régi és új nyugdíjasok járadéka közötti aránytalanság nemcsak a vasutasokat, de az egész közalkalmazotti nyugdíjas réteget érinti. járadékuk rendezésére együttesen kerül majd sor - az ország gazdasági helyzetétől függően.

a miniszter válaszát mind az interpelláló képviselő, mind az országgyűlés elfogadta.

fegyveres istván,

a vas megyei 1. számú választókerület képviselője a kislakásépítésekre engedélyezett kölcsönök tárgyában a pénzügyminiszterhez interpellált. az otp 1968-ig 50-70 ezer forintos kölcsönöket engedélyezett, 2 százalékos kamattal, kislakásépítésekre. 1968-ban csökkent a hitel összege, majd amikor ismét emelkedett, a 20.000 forinton felüli hitel kamata 2-ről 6 százalékra nőtt. a képviselő azt kérdezte, hogy nem lehetne-e csökkenteni a kamatot.

vályi péter

pénzügyminiszter válaszában rámutatott, hogy a magánlakás-építkezések ösztönzése fontos kormányzati feladat. a hitel feltételeknek tehát egyrészt ösztönözniük kell, másrészt azonban a hitel igények és hitelnyújtási lehetőségek összhangjára, az építőanyag-ellátásra, és az építőipar kapacitására is figyelemmel kell lenni. megemlítette, hogy a magánlakás-építkezések helyzete általában kedvezően alakult: 1967-ben 41.700, 1968-ban pedig 43.900 magánlakás épült. a társasház-építkezések előkészítésében azonban 1968-ban lanyhulás volt tapasztalható.

/folyt. kv./

18.05/gy 42 1817

bkk. 3. / az országgyűlés... 22. folyt./ 11

a pénzügyminiszter kijelentette, hogy az illetékes kormányzati szervek a közeljövőben megvizsgálják a magánlakás-építkezési hitelek feltételeit. az esetleges módosításoknál mérlegelnek település-politikai, építészeti és egyéb szempontokat. valószínűleg úgy módosul a kamat-megállapítás, hogy a társasház-építkezésekhez nyújtott hiteleknek megállapítása eddiginél nagyobb részét adják 2 százalékos kamattal. ez esetben természetesen a társasház-építkezésekhez nyújtott hitelek átlagos kamata csökken.

a pénzügyminiszter válaszát az interpelláló képviselő és az országgyűlés egyaránt tudomásul vette.

az országgyűlés ülészeit kállai gyula rekesztette be.

x x x

a szerkesztőségek figyelmébe!

javitás a mai bkk. 3. / az országgyűlés.../ számú hirre:

a 10. folytatás 3. bekezdése /ilku pál válasza/ helyesen így kezdődik: megköszönte a parlament tagjai részéről....

a 14. folytatás 5. bekezdése 5. sorában a szöveg helyesen: ... a bírák választását írja elő, e rendelkezést

a mai napig....

a 14. folytatás 5. bekezdése helyesen a következőképpen fejeződik be: .. kinevezési jogának egyidejű megszüntetésével válasszák. /tehát az elnöki tanács kimarad./

a 21. folytatás 5. bekezdésének 1. sora helyesen így kezdődik:

vályi péter

p é n z ü g y miniszter válaszában....

/mti/

18.20/gy 42

1815 Dui

parlament

bkk. 4. dr. szénási géza eskütétele

t bc/gg/gy/bs

1969. április 18.

az országgyűlés által hatévi időtartamra megválasztott dr. szénási géza legfőbb ügyész pénteken délután losonczi páll, az elnöki tanács elnöke előtt letette a hivatalis esküt.

az eskütételnél jelen volt fehér lajos, az mszmp politikai bizottságának tagja, a minisztertanács elnökhelyettese, cséteri lajos, az elnöki tanács titkára, dr. korom mihály igazságügyminiszter és dr. szakács ödön, a magyar népköztársaság legfelsőbb bíróságának elnöke./mti/

..

18.20/gy ke
1969. Dm

- 52 .

M.T.I.

Kiadja a Magyar Távirati Iroda. Budapest, I. Fém-utca 5-7. Telefon: 159-490, 359-590

A szerkesztésért és kiadásért a vezérigazgató felel.

mti belső hírek

1969. április 19.

bb. 1. képzőművészeti alkotások a bnv sétányain - megkezdődött a vásárváros parkosítása

i sz/fné/e cz

1969. április 19.

alig egy hónappal a bnv megnyitása előtt a szakemberek már nemcsak a pavilonok építészeti előkészítésén dolgoznak, hanem a vásárváros parkjainak, utjainak csinosításához is hozzáálltak. a látogatóknak bizonyára feltűnik majd, milyen nagy gonddal alakították ki a csarnokok körüli „zöldövezet”, az idej vásárra az elmúlt napokban újabb 140 facsemétét ültettek ki. a vásárváros gyepszőnyegének kialakítása sem kis feladat, a rendezők ötezer négyzetméteres területet füvesítenek, többnyire az utak mentét díszíti majd az üde gyeptakaró. a külföldi kiállítók ugyanakkor pavilonjaik környékének csinosítására további tízezer négyzetméteres gyeppelületet rendeltek a kertészettől. többszáz ezer virágpalántát is kiültetnek, a virággal borított terület kiterjedése idén meghaladja majd a tízezer négyzetmétert, úgyhogy minden bizonnyal kellemes séta esik majd az üde környezetben. idej újdonság lesz, hogy a sétányokon képzőművészeti alkotásokat is elhelyeznek. a rendezők már meg is állapodtak a képzőművészeti alappal, hogy neves művészek szobrait és plasztikáit helyezik majd el az utak mentén és azokon a részeken, ahol a közönség megpihen a vásári séta közben. /mti/

..

hc

- 1 -